

## صدای شکستن استخوان‌های لیبرالیسم

صادق

حضرت امام حسن عسکری (ع) مبارک باد  
میلاذ با سعادت

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۶۷ | دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱ | ۵ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ | ۳۱ اکتبر ۲۰۲۲ | ۱۶ صفحه

مهدی سعیدی

۲



جنبش دانشجویی و خطر انحطاط

۲



فرهاد مهدوی

۶



میشم مهرپور

جنگ روایت‌ها و وظیفه ما اغتشاش در زندگی ایرانیان

هشدار فرمانده کل سپاه به طراحان و حامیان توطئه علیه ملت ایران  
در مراسم تشییع پیکر شهدای حادثه تروریستی شاهچراغ۳  
دیدگاه

## انتقام می‌گیریم

۲

نگاه

با هوشیاری مردم طرح سوریه‌سازی ایران در نطفه خفه خواهد شد

توطئه محکوم به شکست

۲

نگاه

یک بام و دو هوای دروغ‌نیوزها!

۴

راهبرد

ذهنیت‌سازی پروژه اصلی دشمن

۱۵

پاسدار

از کارت‌های ایشار تا ارشدیت‌های تحصیلی را  
در بخش مسئول پاسخگو بخوانید



## جنبش دانشجویی و خطر انحطاط

مهدی سعیدی

جریان شناس سیاسی



جنبش دانشجویی در ایران در طول نیم قرن اخیر با خصوصیات مثبتی، چون استقلال طلبی، بیگانه‌ستیزی، عدالت‌خواهی، آزادی‌خواهی و... شناخته شده است. بخش عمده مبارزان پیش از انقلاب علیه حکومت پهلوی، خاستگاهی در جنبش دانشجویی داشتند و در این جریان هویت یافته بودند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز یکی از مهم‌ترین فرازهای تاریخی این سرزمین را که تسخیر لانه جاسوسی باشد، جنبش دانشجویی در سیزدهم آبان ماه سال ۱۳۵۸ رقم زد.

در طول این نیم قرن، یکی از خصوصیات ممتاز جنبش دانشجویی، پیشگامی در تفکر و مطالعه بوده است؛ به گونه‌ای که دانشگاه به مهم‌ترین محل برای تضارب آرا و چالش‌های فکری-سیاسی بدل شده بود. رشد و رواج گرایش‌های سیاسی مختلف از جریان‌های چپ مارکسیستی تا جریان‌های لیبرال و حتی شویونیست‌های ملی‌گرا در طول این سال‌ها در بستر دانشگاه صورت گرفته و همین امر هر چند چالش‌ها و تقابل‌های جدی در عرصه اندیشه و سیاست را به همراه داشته است، اما در طول این سال‌ها به شدت سطح فهم و آگاهی جنبش دانشجویی را بالا نگه می‌داشت، به گونه‌ای که هر کس حرفی متفاوت برای ارائه می‌یافت، ترجیح آن بود که در تریبونی در دانشگاه آن را مطرح کند و مورد نقد و بررسی و ارزیابی دانشجویی قرار دهد!

رونق بازار مناظره و گفت‌وگو، از جمله جلوه‌های جذاب دانشگاه در تضارب آرا و رواج فرهنگ مطالعه و عمق‌بخشی نزد دانشجویان بود که بر ارزش فرهنگی دانشگاه به مثابه بستری برای آزاداندیشی و شنیدن صداهای متفاوت و پیشبرد اندیشه‌مورزی در کشور تأکید داشت. البته دانشگاه همواره صحنه مواجهه‌های سخت و پرتنش بین گروه‌ها با گرایش‌های سیاسی متفاوت بوده که گاه حتی به زد و خورد و درگیری فیزیکی نیز انجامیده است، اما همین تنازعات نیز در تقابل گفت‌وگویی و مواجهه مباحث فکری-سیاسی قابل تحلیل بود.

اما آنچه ایسن روزها در ماجرای اغتشاشات اخیر در بخشی از دانشگاه شاهد هستیم، چهره‌ای متفاوت از جنبش دانشجویی است که نسبتی با هویت گذشته آن ندارد. دانشگاهی که اعتبار خود را به واسطه جدال‌های فکری-سیاسی تعریف می‌کرد، امروز از سوی جمع معدودی از آنهایی که خود را دانشجو معرفی می‌کنند، به تریبونی برای فحاشی‌های غیر اخلاقی و هتاک‌های ناجوانمردانه بدل شده است که رسانه از بیان آن شرم دارد؛ به راستی چه بر سر دانشگاه و جنبش دانشجویی آمده است که دچار چنین انحطاطی شده و شعارهای سیاسی برآمده از بنیان‌های فکری-سیاسی متنوع و متکثر، به توهین‌های چاله میدونی بدل شده است؟!

به نظر می‌رسد، این سطح از ماجرا نیازمند بررسی روان‌شناسانه و جامعه‌شناسانه و آسیب‌شناسی عمیقی است که باید هر چه زودتر ریشه‌های این انحراف و بیماری ایجاد شده مشخص و از شیوع آن جلوگیری شود، و گر نه جنبش دانشجویی در مسیر انحطاطی خواهد افتاد که خیلی زود اعتبار اجتماعی خود را از دست داده و دیگر نمی‌توان از قشر دانشجو به منزله قشر آوانگارد و پیشرو در جامعه سخن گفت!



دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

هر آنچه در دو ماه گذشته از حوادث و اغتشاشات در ایران، فضای مجازی، شبکه‌های ماهواره‌ای، اظهارنظرهای مقامات غربی-صهیونیستی، شبکه ضد انقلاب و دیگر معاندان ملت ایران به نمایش درآمد، از طراحی و اجرایی کردن یک توطئه خطرناک از سوی جبهه استکبار حکایت می‌کند. بهانه اجرایی شدن این طرح و نقشه شیطانی، فوت خانم مهسا امینی بود؛ اما تمام حوادث و رخداد‌های بعدی نشان داد، دشمن با برنامه‌ریزی قبلی در کمین فرصت برای آغاز عملیات بود. اهداف راهبردی که دشمن بر روی آن تمرکز دارد، نشان‌گیری امنیت، توقف چرخ پرشتاب پیشرفت کشور و در نهایت سوری‌سازی و تجزیه ایران است. تجزیه ایران یک رؤیای دیرینه برای دشمنان ملت ایران در دهه‌های گذشته و به ویژه در دوران پس از انقلاب بوده است. دشمنان ملت ایران و در رأس آنان آمریکایی‌ها، به خوبی با ظرفیت‌های ژئوپلیتیکی

با هوشیاری مردم طرح سوریه‌سازی ایران در نطفه خفه خواهد شد

## توطئه محکوم به شکست

ایران برای ساخت تمدن اسلامی آشنایی دارند و همین قابلیت‌ها و ظرفیت‌های ایرانیان، به شدت آنان را وحشت‌زده کرده است. از نظر برخی از رؤسای جمهور پیشین آمریکا، هیچ کشوری به اندازه ایران در جغرافیای جهان، ارزش ژئوپلیتیکی ندارد. این ظرفیت تا پیش از انقلاب اسلامی، در خدمت بیگانگان بود و اما با انقلاب اسلامی، ملت ایران سرنوشت خود و کشور را به دست گرفت. استقلال ایران و به حرکت درآمدن چرخ پیشرفت این کشور فوق‌العاده راهبردی تحت پرچم اسلام و زعامت و رهبری ولی فقیه، وحشت دشمنان را دوچندان کرد. با مروری بر توطئه‌ها، فتنه‌انگیزی‌ها و شیطنت‌های ۴۳ سال گذشته جبهه استکبار علیه ملت ایران، یک واقعیت تلخ برای دشمنان و یک واقعیت شیرین برای ایرانیان و همه طرفداران انقلاب اسلامی آشکارا به چشم می‌آید. کارنامه‌ای سراسر شکست در این سال‌ها برای دشمنان ملت ایران پدید آمده، اما نتیجه مقاومت ملت ایران، سرفرازی ملی، پیشرفت کشور، پدیدایی جبهه پرافتخار و قدرتمند مقاومت و برخورداری ملت ایران و جمهوری اسلامی از قدرت بازدارندگی نظامی و وارد کردن ضربه متقابل در هر سطحی به

دشمن است. حال این دشمن ناکام و رو به افول، تصور می‌کند با یک جنگ ترکیبی و به ویژه با تمرکز بر جنگ شناختی از طریق امپراتوری رسانه‌ای خود، می‌تواند با سازماندهی تمامی ظرفیت‌های ممکن و به راه انداختن جنگ احزاب علیه ملت ایران، جمهوری اسلامی را از درون با چالش‌های جدی امنیتی مواجه کرده، به زعم خود ناکامی‌هایش را جبران کند و به هدف تجزیه ایران دست یابد. اما زهی خیال باطل؛ باز هم باید گفت، پس از ۴۳ سال دشمنان هنوز ملت ایران را درست نشناخته‌اند. اگر شناخته بودند، در دهه شصت تصور بر اندازی زودهنگام جمهوری اسلامی از طریق ترور، بمب‌گذاری، تجزیه‌طلبی و در نهایت تحمیل یک جنگ جهانی را به ذهن‌های بیمار خود راه نمی‌دادند. اگر شناخت درستی از ملت داشتند، تحریم‌ها، جنگ‌های نیابتی و فتنه‌انگیزی‌های بی‌شماری، چون فتنه ۸۸ را دنبال نمی‌کردند؛ چرا که تمامی این توطئه‌ها و فتنه‌انگیزی‌های منتهی به شکست، آبروی آنان را برد و از درون مشکلاتی که برای ملت ایران پدید آوردند، برای جمهوری اسلامی و مقاومت تولید و رویش‌های این انقلاب، همین توطئه‌ها و

فتنه‌انگیزی‌های دشمنان بوده است. هر توطئه‌ای علیه ملت ایران، نتیجه‌اش از میدان خارج شدن ظرفیت‌هایی از دشمن از یکسو، تولید قدرت و افزایش آگاهی برای ملت ایران از دیگر سوسو بوده است. به طور قطع فرجام فتنه‌انگیزی‌های اخیر، چیزی جز این نخواهد بود. اقدام تروریستی در حرم شاه‌چراغ و به شهادت رساندن مظلومانه جمعی از مردم در این مکان مذهبی، خود نشانه‌ای از شکست زودهنگام این فتنه در ایران است. دشمنان تصور می‌کردند با به کارگیری تمامی ظرفیت‌های ضد انقلاب و معاندان و مخالفان، در پرتو جنگ شناختی و سردادن شعارهای هیجانی و احساسی با به میدان آوردن تعدادی از زنان، جوانان، ارادل و اویش و گروه‌های سازماندهی شده، به سرعت دوگانه مردم-حکومت را پدید آورده، خیابان‌ها را تصرف و حاکمیت را به تسلیم در برابر خواسته‌های خود وادار می‌کنند؛ اما توهم ایده تصرف خیابان‌ها از سوی مردم، منتهی شد به تجمعات چند ده نفره و فحش‌های چاله‌میدانی، که این نشانه‌ها خود از متمایز بودن اغتشاشگران از مردم حکایت دارد. به طور قطع، این بار هم مثل گذشته، مردم ایران با هوشیاری طرح سوریه‌سازی را در نطفه خفه خواهند کرد.

## یک بام و دو هوای دروغ‌نیوزها!

این اتفاق بهانه‌ای شد تا اتاق جنگ ۲۴ ساعته رسانه‌های دشمن در «بی‌بی‌سی فارسی» و «ایران اینترنشنال» فعال شود و همه توان جبهه رسانه‌ای ضد انقلاب به میدان آمد تا به هیچ عنوان نگذارند هشنگ مهسا امینی کمرنگ شود. جالب‌تر این بود که شبکه‌های اجتماعی، مانند توییتر به کمک این جریان آمدند و ظرفیت‌های جدیدی را برای این عملیات ایجاد کردند و محدودیت‌های پیشین خود برای کاربران را نیز از میان برداشتند!

جبهه‌ضد ایرانی با طراحی آمریکایی-صهیونیستی و بسیج امکانات و رسانه‌های خود در بیش از شش هفته گذشته تمام تلاش خود را صرف تداوم آشوب و ناامنی در کشور کرده و در یک ابتذال رسانه‌ای؛ دعوت‌کننده، آموزش‌دهنده و هدایت‌کننده اغتشاشات در گوشه و کنار کشور شده بود. اما حجم انبوه و مترکم حمله‌ها و همه‌جبهه‌های رسانه‌ای دشمن نتوانست مردم را با خود همراه کند و عده کمی از جوانان و نوجوانان فریب خورده و ناگاه را هر از چندگاهی روانه خیابان کرد تا اسطبل زباله‌ای بسوزانند و سر و صدایی بکنند که

البته عوامل نفوذی شبکه نفاق و دشمنان ایران و برخی اشرار از همین آب‌های گل‌آلود ماهی خود را گرفتند و با حمله به مأموران حافظ امنیت مردم، آنها را زخمی کردند یا به شهادت رساندند.

اما وقتی با هوشیاری نهادهای امنیتی و انتظامی مراد دشمن از هرج و مرج و ناامنی و کشته‌سازی حاصل نشد، دست به کار شدند و هر دختر جوانی را که در گوشه و کنار به دلیلی فوت شده یا خودکشی کرده بود، به فهرست کشته‌شدگان حوادث اخیر افزودند تا شاید به این وسیله در آتش اغتشاشات بدمند و در این میان غفلت و ناآگاهی و تعصب‌های بیجای برخی سلبیتی‌های کج فهم باعث شد چه آبروها که از برخی خانواده‌های داغ‌دیده نرود!

همه اینها را بگذارید در کنار حادثه تلخ حمله تروریستی به حرم مطهر احمدین موسی (ع) شاه‌چراغ که در آن ۱۵ مرد، زن، کودک و نوجوان در هنگام عبادت و دعا در حرم امن اهل بیت(ع) به خون خود غلتیدند و قلوب ملت ایران را داغدار کردند؛ اما برخلاف حوادث هفته‌های اخیر در اینجا دیگر

نه خبری از رسانه‌های دروغ‌پراکن بود و نه از ابراز همدردی برخی سلب‌بیتی‌هایی که آتش‌بیار معرکه دشمن در اغتشاشات شده بودند! آنهایی که هشنگ مهسا امینی را به اسم رمز آشوب و اغتشاش تبدیل کرده بودند، دیگر به دلیل هشنگ «برای آرتین» از همدیگر سبقت نمی‌گرفتند. چون این نادان‌های سیاسی که مدعی همه‌چیزدانی هستند، به جای آنکه واقعیت صحنه را در داخل کشور ببینند، خط خبری خود را از رسانه‌های ضد ایرانی دریافت می‌کنند! اینجاست که دشمن در تغییر مرجعیت رسانه‌ای بخشی از جامعه موفق بوده و حالا ادراک آنها را می‌سازد. رسانه‌هایی که حتی به حداقل‌های اصول حرفه‌ای کار خود هم پایبند نبوده و نیستند! حادثه شیراز نشان داد، رسانه‌های دروغ‌پرداز مورد حمایت آمریکا، رژیم صهیونیستی و ارتجاع منطقه، تروریسم را وقتی بد می‌دانند که منافع و امنیت حامیان‌شان را تهدید کند، اما اگر چنین اقدامی علیه ملت مظلوم ایران باشد، از نظر آنها پسندیده است و عاملان آن تروریست‌های خوب هستند!



علی حیدری

سر دبیر

اواخر شهریور ماه دختری به نام مهسا امینی به دلیل پوشش نامناسب با تذکر مأموران پلیس امنیت اخلاقی تهران مواجه می‌شود و هنگام حضور در سالتی که وی و تعدادی دیگر از زنان و دختران برای توجیه درباره وضعیت حجاب در آنجا حاضر شده بودند، دچار عارضه مغزی می‌شود و پس از انتقال به بیمارستان فوت می‌کند. از اولین ساعات بروز این عارضه و بستری شدن وی در بیمارستان، با هدایت رسانه‌ای شبکه‌های معاند که مترصد فرصتی برای جنجال‌آفرینی بر موضوع حجاب در ایران بودند و پشتیبانی شبکه‌های اجتماعی که بعدها روشن شد، ربات‌ها و فیک‌نیوزها میدان‌دار اصلی آن بودند، عملیات روانی سنگینی علیه حجاب، پلیس و به تدریج علیه نظام جمهوری اسلامی آغاز شد.

## جنگ روایت‌ها و وظیفه ما

ارائه می‌دهد و تثبیت می‌کند، چه از ایدئولوژی و چه از اتفاقات جاری، افکار را تصاحب می‌کند و می‌تواند سیاست‌های خود را بر آنها تحمیل کند. در روزهای اخیر که فتنه جدیدی با محوریت مقابله با ارزش‌های اسلامی شکل گرفته است، سرعت دشمن به دلیل تکیه بر ربات‌ها، پیام‌سان‌ها و شبکه‌های اجتماعی در روایت‌سازی به صورت غیر منتظره‌ای افزایش یافته و آنچه را که واقعی است و حقیقت دارد، انکار می‌کند و روایت‌های فیک و جعلی می‌سازد که اگر جلوی مرغ پخته بگذاری می‌خندد؛ اما آدم‌هایی پیدا می‌شوند که آنها را باور می‌کنند و جهالت این عده بیشترین کمک را به جریان دشمن می‌کنند.

در این فتنه با وجود اینکه خبر اول تمام حوادث این روزها از قبیل فیلم‌های مستند، اسناد پزشکی معتبر و شاهدان عینی در دست نظام است؛ اما در جنگ شناختی، ابر روایت از سوی دشمن ساخته می‌شود و حتی پدر و وابستگان متوفیان به صراحت برخی از سخنان خود را در مقابل دوربین فراموش کرده و آن روایت‌های جعلی رسانه ساخته را بر زبان جاری می‌کنند.

یکی از دلایلی که روایت‌های رسانه‌های جریان انقلاب در صدد روایت‌سازی مانند جریان ضد ایران نباشد، مربوط به عفت کلام نظام و حفظ

حرمت افراد حتی اموات است. نظام اسلامی مانند مولی‌المومنین علی‌بن‌ابی‌طالب(ع) مظلوم است هنگامی که او را دزد بره‌های کودکان خطاب می‌کنند، هنگامی که او را قاتل خلیفه خطاب می‌کنند و هنگامی که او را حیل‌گر خطاب می‌کنند، به زبان نمی‌آید که مانند آنها از خود دفاع کند. حضرت امیر می‌فرماید: «به خدا قسم معاویه زیرک‌تر از من نیست، ولی او خیانت می‌ورزد و گناه می‌کند، و اگر غدر و مکر نکویده نبود من از زیرک‌ترین مردمان بودم، ولی هر نیرنگی معصیت است، و هر معصیتی نوعی کفر است.» (نهج‌البلاغه، خطبه ۲۰۰) حتی امیرالمؤمنین(ع) در گرماگرم جنگ صفین مراقب است که از سپاه او کسی به سپاه معاویه فحش و دشنام ندهد و می‌فرماید: «إِنِّي أَرَى لَكُمْ أَنْ تَكُونُوا سَبَّابِينَ»، من دوست ندارم که شما این‌گونه دشنام داده، مردمی بد زبان و ناسزاگو باشید. (همان، خطبه ۲۰۶)

اما راه تبیین و تولید محتوای جریان‌ساز هم بسته نیست و در مقابل باید مراقب باشیم که فحش‌ها و اقدامات دشمن را علیه انقلاب و ارزش‌های آن را بازنشر نکنیم و به جنگ شناختی او ضریب ندهیم. نباید در زمین دشمن بازی کنیم و جوهرچین او را در ناامید کردن مردم انقلابی

کامل کنیم؛ دشمن درصدد است که در این فتنه به روایت چند «برچسب» علیه انقلاب دست بزند؛ مانند ضد زن، ضد آزادی، ضد زندگی، اما ماده‌ها میلیون زن و مرد آزاده و پاکدامن در کشور داریم که طرفدار واقعی انقلاب و آرمان‌های آن تا سرحد شهادت هستند و باید برای از بین بردن این روایت‌های فیک، روایت‌های برتر و واقعی آنها را بیان کنیم.

امام‌خامنه‌ای در بیانی شیوا ما را به روایت‌گری واقعیت‌های انقلاب اسلامی فرا می‌خواند و می‌فرماید: «بنده همیشه می‌گویم: شما روایت کنید حقایق جامعه خودتان و کشور خودتان و انقلاب‌تان را. شما اگر روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر انقلاب را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر حادثه دفاع مقدس را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند، هر جور دلش می‌خواهد؛ توجیه می‌کند، دروغ می‌گوید: [آن هم] ۱۸۰ درجه خلاف واقع؛ جای ظالم و مظلوم را عوض می‌کند.» به برکت انقلاب اسلامی تا زمانی که وظیفه خود را می‌شناسیم و به وظیفه خود عمل می‌کنیم، در موضع هجومی هستیم و دشمن در حالت انفعال قرار دارد.



فرهاد مهدوی

کارشناس رسانه

اگر تادریوز داشتن خبر اول اهمیت داشت، امروز «روایت بهتر» و «روایات بیشتر» و «ابر روایت» اهمیت دارد و به همین دلیل مؤسسه آمریکایی «رند» اعلام کرده است، در جنگ‌های فردا کسی برنده نیست که بزرگ‌ترین بمب‌ها را دارد، بلکه کسی پیروز است که بهترین «روایت» را دارد! زیرا بمب‌های اتم نمی‌توانند سرزمین‌ها را جابه‌جا کنند؛ اما روایت‌ها می‌توانند!

اکنون جنگ جدیدی به نام «جنگ روایت‌ها» در سراسر کره زمین در گرفته است. رسانه‌ها در حال کاستن از اهمیت واقعیت و جابه‌جایی ترندها، لایک‌ها، وایرال‌ها و فضا‌سازی‌های مجازی به واقعیت هستند. پنتاگون هم زمین بازی خود را از جنگ در عرصه واقعی به عرصه مجازی و جنگ روایت‌ها تغییر داده است؛ به گونه‌ای که در سند استراتژی ۲۰۱۲ خود می‌نویسد: «جریانی در عرصه فکری و ذهنی پیروز است که بتواند روایت بسازد، کنترل روایت را به دست بگیرد و روایت خود را تثبیت کند. کسی که روایت اول را



هشدار فرمانده کل سپاه به طراحان و حامیان توطئه علیه ملت ایران  
در مراسم تشییع پیکر شهدای حادثه تروریستی شاهچراغ

# انتقام می گیریم

بسیار سخت بود و امام فرمود شن ها مأمور خدا بودند.»

فرمانده کل سپاه پاسداران در مراسم تشییع پیکر شهدای حادثه تروریستی حرم احمد بن موسی (ع) که صبح روز شنبه با حضور پرشکوهِ ده‌ها هزار نفر از مردم استان فارس برگزار شد، ضمن تریک و تسلیت شهادت این زائران به حضرت ولی عصر (عج)، حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) و مردم استان فارس و خانواده شهدا، گفت: «درد خدا بر مردم شیراز، ای کاش ظهر عاشورا می بودید و اگر شما به همین اندازه می بودید، امام در قتلگاه تنها نمی ماند و کسی نمی توانست دستتان حضرت ابوالفضل (ع) را از بدن جدا کند و حلق علی اصغر (ع) دریده نمی شد و کاروانی به شام نمی رفت.» وی افزود: «اما امروز هستید و امام مسلمین را در میان قلب‌های خود گرفته‌اید؛ نایب امام زمان خود را صیانت می کنید؛ در حالی که تمامی تیره‌های بلا از اقصی نقاط جهان وجود آن مرد نازنین را که در میدان جهاد ایستاده است، نشانه رفته‌اند.»

وی افزود: «وقتی دشمن به خلیج فارس پا گذاشت، تنگداران آنها را ذلیلانه دستگیر کردید و کریمانه آزاد کردید و نشان دادید که آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند. در اربعین نیز نشان دادید که قلب‌های ما حسینی و علوی است و اینجا روح امام حسین (ع) بر کالبد این ملت جاری است و امام حسین (ع) هرگز با یزید و یارانش سازشی ندارد و نشان دادید که باز هم آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند. سردار سلامی با اشاره به تحریم‌های دشمنان علیه ملت ایران تأکید کرد: «وقتی آمریکا شما را تحریم کرد، شما با قدرت از فراز آن گذشتید و پهبادشان را منهدم کردید تا ثابت شود آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند و وقتی قهرمان مبارزه با تکفیر و تروریسم، سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی را ناجوانمردانه به شهادت رساندند، پایگاه آمریکا نماد قدرت این کشور در عراق را هدف قرار دادید و باز ثابت شد که آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند.»

## دنیای دشمنان را خواهیم گرفت

فرمانده کل سپاه پاسداران ادامه داد: «اکنون آمریکا، رژیم موقت صهیونیستی و رژیم آل سعود خسته از شکست‌های مکرر همچون شکست در جنگ یمن، شکست در تشکیل دولت در عراق و در لبنان و سوریه، وقتی این نفوذ معنوی را دیدند، فهمیدند نمی توانند در برابر ملت ایران بایستند.» سردار سلامی افزود: «این را به اندک جوانان فریب‌خورده ایران می گوئیم، می دانید آرزوی آمریکا برای ایران و جوانانش چیست؟ آنها گفتند که جوانان ایرانی را باید آمریکایی کنیم تا آنها صدای ما را بشنوند و رویایی آمریکا از جوانان ما این است که فقط کشته شوند و فرقی برای شان نمی کند که کیست.»

وی ادامه داد: «تصویر آمریکا از ایران تعطیلی همه مراکز، شورش و ناامنی و حمله به نیروهای مدافع امنیت و آتش زدن اموال دولتی و مردم است و تصویر آمریکا از ایران یک کشور نیازمند و وابسته است و به طمع افتاده‌اند تا کشور به زمانی برگردد که نفت آن را غارت ببرند و ۴۰ هزار مستشار آمریکایی سرنوشت آن را تعیین می کردند آنها می خواهند دین ما را بگیرند و ما به آنها می گوئیم دنیای آنها را خواهیم گرفت.» فرمانده کل سپاه پاسداران با بیان اینکه این انقلاب در عمق احساس این ملت ریشه دارد، گفت: «ای

فرمانده کل سپاه پاسداران در مراسم تشییع پیکر شهدای حادثه تروریستی حرم احمد بن موسی (ع) که صبح روز شنبه با حضور پرشکوهِ ده‌ها هزار نفر از مردم استان فارس برگزار شد، ضمن تریک و تسلیت شهادت این زائران به حضرت ولی عصر (عج)، حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) و مردم استان فارس و خانواده شهدا، گفت: «درد خدا بر مردم شیراز، ای کاش ظهر عاشورا می بودید و اگر شما به همین اندازه می بودید، امام در قتلگاه تنها نمی ماند و کسی نمی توانست دستتان حضرت ابوالفضل (ع) را از بدن جدا کند و حلق علی اصغر (ع) دریده نمی شد و کاروانی به شام نمی رفت.» وی افزود: «اما امروز هستید و امام مسلمین را در میان قلب‌های خود گرفته‌اید؛ نایب امام زمان خود را صیانت می کنید؛ در حالی که تمامی تیره‌های بلا از اقصی نقاط جهان وجود آن مرد نازنین را که در میدان جهاد ایستاده است، نشانه رفته‌اند.»

سلامی ادامه داد: «شیراز را از آسمان ببینید، این شیراز و ایران واقعی است. امروز همه آمده‌اند که نشان دهند انقلاب شکوهمند اسلامی با شرارت تعدادی فریب‌خورده هرگز آسیب نخواهد خورد. من به عنوان سرباز کوچک، فدایی و خادم شما می گویم دستان‌تان و خاک کف پای‌تان را می بوسم. شما همیشه عزت ولایت و زینت‌بخش اسلام هستید و امروز چشم دشمن را کور کردید و دشمن را وادار کردید که خفقان بگیرد و صدایش با فریادهای شما خاموش شود.»

فرمانده کل سپاه با بیان اینکه امروز شما در یک بلدرقه آسمانی زیباترین صورت فلکی شهادت را تا عرش اعلی بلدرقه می کنید، گفت: «این شهدای خون جاری در رگ‌های انقلابند و امروز دیواره قلب‌های ما به هم پیوند خورد و همه آدمیم و با خانواده‌های عزیز شهیدان همدلی کردیم و این حجت‌های عزیز الهی را بر دست گرفتیم تا همه بدانند این ملت زنده است. اینجا دریایی موج از انسان‌ها را می بینیم و این زورق‌های زیبای شهادت را در میان گرفته تا به خداوند بسپاریم.» وی با بیان اینکه شما مردم وفادار امروز به دشمن نشان دادید که او هیچ و پوچ است و فقط فریادی از رسانه‌هاست، ادامه داد: «توطئه جاری در کشور ما محصول به هم پیوستن سیاست‌های آمریکا، انگلیس، سعودی و رژیم صهیونیستی است که شکست‌های سختی از ملت ایران طی ۴۳ سال اخیر خورد‌اند.»

## آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند

سردار سلامی با اشاره به سخن امام خمینی (ره) مبنی بر اینکه آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند، خطاب به مردم تصریح کرد: «شما برای این سخن امام راحل مثال ساختید؛ در حمله به طیس ادوات آمریکا در آتش و طوفان سوخت و این برای آمریکا



جوانان فریب‌خورده، شرف‌تان را به آمریکا نرفو و بشید و به صورت مدافعان امنیت سیلی نزنید و اجازه ندهید لباس سربازان آمریکایی را به تن شما کنند و مهرهای شطرنج دشمن نشوید؛ در این سرزمین کسی به شما اجازه آشوب و اغتشاش نمی دهد.»

## به طمع انداختن دشمن

سردار سلامی در ادامه سخنانش خطاب به دانشجویان اظهار کرد: «دانشجویان همواره نماد مبارزه با استکبار بوده‌اند و چه شده است که تعدادی اندک پرواک صدای دشمن شده‌اند، به دامن ملت برگردید و راه بازگشت باز است. چه شده است که تعدادی اندک دانشجویان با ریک‌ترین الفاظ شعار می دهند؟» وی افزود: «مردم با تمام مشکلات به نظام‌شان اعتماد دارند و امروز این پیکر شهیدان نشان داد ماهیت این ماجرا و دشمنان چیست.» فرمانده کل سپاه تصریح کرد: «نتیجه این اغتشاشات به طمع انداختن دشمن بود؛ شما که از آزادی سخن می گوئید، آیا مردم برای عبادت آزاد نیستند، آیا آزادی، برهنگی و زیر پا گذاشتن ارزش‌ها و حرمت‌های الهی است و آزادی که آمریکا به ایران وعده می دهد، همان است که در رژیم طاغوت وعده داده بود؟»

## هتک حرمت ارزش‌ها را بر نمی تائیم

سردار سلامی تأکید کرد: «آگاه باشید، فریب نخورید، خود را از زیر سیطره رسانه‌های دشمن خارج کنید؛ این رودخانه مسموم شما را غرق خواهد کرد. ای دانشجویان و جوانان، به گوش باشید که ملت ایران پذیرای این حرکات و هتک حرمت‌ها و ارزش‌ها نخواهند بود.» وی با بیان اینکه این نقشه شوم، نقشه‌ای است که در اتاق‌های فکر کاخ سفید و رژیم صهیونیستی تعبیه شده، ادامه داد: «ما به جوانان و آن عده‌ای که فریب خورده‌اند، می گوئیم امروز روز پایان اغتشاشات است و دیگر به خیابان نیایند؛ از جان این ملت چه می خواهید؛ فکر نکنید که بایدن و سایر

## دیدگاه

شماره ۱۰۶۷ | دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱

صداقت

## روزنه

### سراسیمه سقوط

#### احمد روشن‌نهاد

کارشناس سیاسی

با توجه به رفتار محتاطانه‌ای که مقامات صهیونیستی از مدت‌ها قبل درباره پرونده مرزبندی با لبنان پیش گرفته‌اند، ناظران معتقدند احتمال حل پرونده مناقشه مرزی لبنان و فلسطین اشغالی بالاست و همانطور که صهیونیست‌ها اعتراف می کنند، این مقاومت است که لبنان را در پرونده مذکور در موضع قدرت قرار داد. بنابراین، هر چند حزب‌الله به دنبال مانور و تبلیغ نبوده است، اما انجام این توافق و موفقیت لبنان در بهره‌برداری از ثروت‌های نفتی و گازی خود برای حل بحران اقتصادی یک پیروزی و دستاورد دیگری خواهد بود که مقاومت برای لبنانی‌ها به ارمان آورد؛ مسئله‌ای که «دیوید شکر» معاون سابق وزیر خارجه آمریکا در غرب آسیا به آن ادعای می کند: «لبنان به ۱۰۰ درصد خواسته‌های خود در این پرونده رسیده و حزب‌الله این توافق را دومین پیروزی خود اعلام خواهد کرد.»

اما آنچه حائز اهمیت است، ضعف دولت غاصب و شکست آن در برابر حزب‌الله است. علت این ضعف برخلاف سیاه‌بازی مسئولان رژیم صهیونیستی، ناکارآمدی دولت «لاپید» نیست، بلکه قدرت‌نداشتن این رژیم برای تأمین خواسته‌های سیاسی خود است که در تهدید نصرالله به جنگ و کوتاه آمدن مقامات صهیونیستی از موضع خود به خوبی مشخص شد. این در حالی است که محافل سیاسی منطقه و حتی بسیاری از مقامات و کارشناسان صهیونیستی آشکارا یا به طور تلویحی اعتراف می کنند این توافق در وهله نخست پیروزی راهبردی برای حزب‌الله به شمار می آید؛ زیرا ورود مستقیم مقاومت به این پرونده در درجه اول موجب شد تل آویو و واشنگتن همانند یک دهه گذشته نتوانند به تعلل و مانع‌تراشی در روند تعیین مرزها ادامه دهند و سوءاستفاده رژیم صهیونیستی از ثروت‌های گازی و نفتی موجود در منطقه مورد مناقشه به پایان رسید. از سوی دیگر، صهیونیست‌ها و آمریکایی‌ها که با اهدافی همچون کشاندن لبنان به مسیر عادی‌سازی روابط با تل آویو به مذاکرات غیرمستقیم با این کشور پا گذاشته بودند، در شرایطی قرار گرفتند که مجبور شدند در محاسبات خود تجدیدنظر کرده و عقب‌نشینی کنند.

با این حال، باید این نکته مهم را هم مورد توجه قرار داد که صهیونیست‌ها همچنان با چالش افزایش عملیات‌های مسلحانه در کرانه باختری روبه‌رو هستند و مقامات نظامی و امنیتی این رژیم هنوز نتوانسته‌اند چاره‌ای برای آن بیندیشند. این کابوس دارد رنگ و بویی واقعی به خود می گیرد و زندگی را برای اشغالگران صهیونیستی به یک جهنم واقعی تبدیل می کند. به هر حال، گسترش عملیات‌های مسلحانه فلسطینی‌ها نشان می دهد، امروزه مقاومت در فلسطین بسیار فراتر از گروه‌ها و سازمان‌های رسمی است و شهروندان عادی حامی مقاومت خود به صورت مستقل به اقدام علیه اشغالگران دست می زنند و سیستم امنیتی رژیم صهیونیستی با تمام ادعاهایش در مانده است. ایسن در ماندگی صدای همه کارشناسان و حتی محافل رسانه‌ای رژیم صهیونیستی در آورده است، تا جایی که گزارشگر شبکه ۱۲ این رژیم به صراحت اعلام می کند، اگر ارتش نتواند فلسطینی‌ها را کنترل کند، در عمل باید گفت اوضاع کرانه باختری از کنترل خارج شده است!

## عکس و مکت



بهداری جهرمی، سخنگوی دولت صبح شنبه (۳ آبان) در دانشگاه قم حضور پیدا کرد و در جلسه پرسش و پاسخ با دانشجویان شرکت کرد. او در جمع دانشجویان برای اولین بار گفت: «فرزند سه ساله‌ام به خاطر تحریم‌های ظالمانه دارویی فوت کرد. بله، گذشت دورانی که مسئولان تافته جدابافته از مردم بودند...»



مهوری ترین شعرانشان یعنی "زن، زندگی آزادی" را به توبه میکشند کسانی که هم زن را میکشند هم زندگی انسان‌های بیگناه را میکشند و هم آزادی عقیده مسلمانانی که در حرم شاهچراغ در قامت نمازند را سلب میکنند! این ترور نتیجه تفکراتی است که در ماه اخیر زندگی و آزادی را شعار خود کرده بودند.



این خورشیدگردگفتگی نخستین خورشیدگردگفتگی قرن پانزدهم هجری شمسی است. ماه در خورشیدگردگفتگی از بین خورشید و زمین عبور می‌کند و این حرکت مانع رسیدن نور خورشید به زمین می‌شود. مسلمانان جهان در حین این اتفاق در گوشه گوشه دنیا به خواندن نماز آیات مشغول شدند.



نخست‌وزیر سابق عراق پس از ورود به ایران به کرمان و در جوار مزار شهید حاج قاسم سلیمانی حضور پیدا کرد. این حرکت نخست‌وزیر سابق عراق بیش از هر چیز نشان‌دهنده اتحاد و اشتراک اهداف و آرمان‌های این دو کشور بود.



محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی پس از حضور در منزل شهید بسیجی، پوریا احمدی در محله دردران تهران حضور پیدا کرد و با کسبه و مردم این محله گفت‌وگو کرد. مردم دغدغه‌ها و مشکلات خود را با زبانی بی‌تکلف خدمت رئیس مجلس ابراز کردند.



احمد وحیدی، وزیر کشور ظهر دوشنبه (۲ آبان ۱۴۰۱) طی سفری یک روزه وارد تبریز شد. در این سفر وزیر کشور از وسیله نقلیه مترو استفاده کرد و با مردم تبریز به گفت‌وگوهای خودمانی و شنیدن مشکلات و سختی‌های آنان پرداخت.



## دولت آذربایجان

## و دشمنی با هویت مردم

اکبر معصومی

دبیر گروه پرونده



تمرکز بر روی رفتار دولت آذربایجان نشان می‌دهد، آنها منافع ملی کشورشان را در ضدیت با مردم خود و همسایگان‌شان تعریف کردند؛ از این رو می‌توان این رفتار را بر پایه «فقر فرهنگی» و نداشتن بیش سیاسی-امنیتی دولت الهام علی‌اف تجزیه و تحلیل کرد. پس از فروپاشی شوروی و تشکیل کشور جمهوری آذربایجان، سیاست‌های دولت بیشتر بر پایه «تغییر هویت دینی-مذهبی» و هویت ملی این کشور تمرکز یافته است. اتخاذ سیاست دشمنی با مردم خود، سبب شده است که همواره به صورت رسمی و غیر رسمی دولت جمهوری آذربایجان، سیاست تنش‌آفرینی را با ایران در پیش بگیرد. بر اساس ساختار جمعیتی این کشور (بالای ۹۰ درصد مردم شیعه هستند) اجرای کامل مراسم‌های مذهبی باید در رأس برنامه‌ریزی‌های دولت این کشور قرار گیرد و تا مردم به صورت آزادانه و بدون دغدغه مراسم‌های مختلف مذهبی را اجرا کنند. متأسفانه، اکنون نه تنها چنین نیست؛ بلکه مردم این کشور با بدترین رفتار از طرف دولت مواجه هستند.

تمرکز حکومت آذربایجان بر روی ارتباط با بیگانگان و قرار گرفتن در کنار رژیم‌های بی‌هویت باعث شده است که بین مردم و حکومت فاصله ایجاد شود و عملاً دولت این کشور در بین مردم خود، محبوبیت و جایگاهی نداشته باشد. هفته گذشته مردم و احزاب مخالف دولت در اعتراضی خواستار تغییر رفتار دولت شدند. خواسته‌های مردم آذربایجان از جمله دموکراسی و آزادی انجام مراسم‌های دینی در حالی از طریق اعتراض مطرح می‌شود که در این کشور نه نهاد دموکراسی وجود ندارد؛ بلکه امکانات این کشور نیز در اختیار رژیم صهیونیستی قرار گرفته است؛ به گونه‌ای که بر اساس منطق و عقلانیت باید رسانه‌های جمهوری آذربایجان بر اساس فرهنگ آن کشور اقدام به تولید برنامه‌های مختلف کنند، ولی در برنامه‌های آشکار، رژیم صهیونیستی سعی دارد تا با رسانه‌هایی که دولت در اختیارشان قرار داده است، فرهنگ و هویت این کشور را تغییر دهد.

در واقع، دولت جمهوری آذربایجان به جای توجه به مردم و همسایگان خود، بیشتر تمرکز خود را بر گسترش روابط با رژیم صهیونیستی گذاشته است تا جایی که این وضعیت تهدیدی برای امنیت ایران شده است. متأسفانه، رژیم صهیونیستی بر پایه سیاست تضعیف کشورهای منطقه در تلاش است تخم اختلاف را در منطقه بکارد و با تضعیف کشورهای مختلف، سیطره خود را بر منطقه افزایش دهد. از طرفی غرب نیز به دنبال گسترش ناتو در جمهوری آذربایجان است تا تهدیدی بالقوه بر ایران به وجود بیاورند. بنابراین، در یک جمله می‌توان چنین نوشت که صهیونیست‌ها با این ادعا که یهودیان، بومی این منطقه هستند، حاشیه غربی خزر تا داغستان را وادی مقدس یهودیان می‌دانند و همین موضوع را در کنار عدم درک دولت آذربایجان از ماهیت صهیونیست‌ها به‌عنوان بهانه‌ای و تلاشی برای قدرت گرفتن در منطقه در نظر می‌گیرند. اگر این تئوری بی‌اساس را در کنار پروژه نفوذ ناتو در شرق قرار دهید، می‌توانیم علت تهدید دولت جمهوری آذربایجان را به مردم این کشور و ایران درک کرد.

# سال‌های سخت بایدن

## نگاهی به انتخابات پیش‌روی کنگره آمریکا و تأثیر آن بر معادلات سیاسی در واشنگتن

رضا صارمی

دکتری امنیت ملی



در فاصله کمتر از ۱۰ روز تا برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا، تازه‌ترین نظرسنجی‌ها حاکی از در پیش بودن دو سالی سخت و پر تنش برای جو بایدن و کابینه‌اش است. بنا بر نظرسنجی مشترک «سی‌بی‌اس نیوز» و مؤسسه «یو گاو» اکثریت رأی‌دهندگان آمریکایی به قدرت گرفتن حزب جمهوری خواه در کنگره متمایل هستند، در حالی که تا همین چند هفته قبل، این دموکرات‌ها بودند که از شانس بیشتری برای پیروزی در انتخابات برخوردار بودند. نکته مهم دیگری که در این گزارش آمده، این است که ۴۰ درصد از مردم آمریکا وضع عمومی و اوضاع اقتصادی کشور را بسیار بد توصیف کرده‌اند. دموکرات‌های سرشناسی، مانند برنی سندرز معتقدند، حزب دموکرات بیش از اندازه بر روی مسائل فرهنگی مانند سقط جنین تمرکز کرده و به اندازه کافی از بی‌عدالتی‌های اقتصادی سخن نگفته است؛ اما در طرف دیگر باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق دموکرات‌ها با انتقاد از افرادی، چون سندرز و دیگر چپ‌گرایان حزب تصریح کرد که آنها نباید رأی‌دهندگان را به دلیل رویکرد سیاسی‌شان شمتات و تمسخر کنند.

در جریان انتخابات پیش‌رو از چهار ایالت تعیین‌کننده نوادا، ویسکانسین، پنسیلوانیا و

جورجیا که رقابت نزدیکی میان دموکرات‌ها و جمهوری خواهان در آنها برای کسب کرسی برقرار است، نامزدهای جمهوری خواه در نوادا و ویسکانسین پیش‌تاز هستند و در جورجیا و پنسیلوانیا نیز فاصله خود را با نامزدهای دموکرات کم کرده‌اند؛ بنابراین، با پیروزی تنها سه کرسی از این چهار کرسی جمهوری خواهان می‌توانند اکثریت سنا را از آن خود کنند.

کارشناسان دموکرات این شکست آماری را ناشی از موضوعاتی چون اقتصاد و تورم می‌دانند که مردم را به جمهوری خواهان متمایل کرده است و معتقدند، دموکرات‌ها با اتکا به آرای زنان و جوانان هنوز شانس پیروزی در انتخابات را خواهند داشت. آنها با تصویب مهم‌ترین قانونی که تاکنون درباره تغییرات آب و هوایی در آمریکا وضع شده است و تصمیم دیوان عالی آمریکا در لغو حق سقط جنین به منزله یکی از حقوق فدرال پایگاه خوبی در بین بعضی از اقشار آمریکا خواهند داشت.

بد نیست که در این میان قدری هم به ساختار کنگره و جایگاه آن در ایالات متحده اشاره کنیم. بنا بر قانون اساسی ایالات متحده آمریکا، کنگره تنها نهاد قانون‌گذاری کشور است که از دو مجلس نمایندگان و سنا تشکیل شده است. کنگره ایالات متحده ۵۳۵ کرسی دارد که ۴۳۵ کرسی آن به نسبت جمعیت هر ایالت، متعلق به مجلس نمایندگان است و ۱۰۰ کرسی باقیمانده به نسبت دو کرسی به ازای هر ایالت، مجلس سنا را تشکیل می‌دهد. وظیفه عمده این نهاد فدرالی نظارت بر قوه مجریه است، اما برای هر یک از مجلسین

در قانون اساسی، اختیارات متفاوتی پیش‌بینی شده است؛ برای نمونه، مجلس نمایندگان وظیفه وضع مالیات، کنترل بودجه و اعلام جرم علیه رئیس‌جمهور را برعهده دارد و در صورت اعلام جرم علیه رئیس‌جمهور، سنا به مثابه دادگاه عمل می‌کند و از طرفی تأیید انتصابات مهمی اعم از سفرا، قضات فدرال یا سرپرستی نهادهای امنیتی چون اف‌بی‌آی و سیا تنها در حوزه اختیارات سنا تعریف شده است.

بسر اساس قانون اساسی ایالات متحده، انتخابات کنگره هر دو سال یک بار برای تعیین تمامی ۴۳۵ کرسی مجلس نمایندگان و یک سوم کرسی‌های سنا انجام می‌شود.

به هم خوردن ترکیب کنگره در انتخابات پیش‌رو به نفع جمهوری خواهان می‌تواند دولت بایسند را در تصویب قوانین مد نظر خود به مشکل بیندازد. در این میان، مسئله‌های دیگر که چند سالی است درباره هر انتخاباتی در ایالات متحده آمریکا مطرح می‌شود، مسئله تأثیرگذاری کشورهای خارجی بر روی انتخابات‌هاست. انتخابات میان‌دوره‌ای آینده نیز از این قاعده مستثنی نیست و از هم اکنون اخبار زیادی درباره نفوذ و تلاش برای تغییر جهت سیاسی در ایالات متحده از سوی چین و روسیه به گوش می‌رسد. در این زمینه مقامات آمریکایی مدعی شده‌اند که روسیه در تلاش است تردیدهایی را در خصوص یکپارچگی انتخابات ایالات متحده برانگیزد. در موردی دیگر «آسوشیيتدپرس» گزارش کرده است چین احتمالاً به دنبال تأثیرگذاری بر برخی



نژادها در جهت ممانعت از نامزد شدن افرادی است که به نظر می‌رسد دشمن پکن هستند. چنین هشدارهایی چندین ماه است که پنهان و آشکارا به مقامات اطلاعاتی آمریکا می‌رسند؛ اما گویا آنها بر این باور هستند که سطح تلاش برای تأثیرگذاری بر انتخابات آتی بسیار کمتر از انتخابات ریاست‌جمهوری گذشته است و از این نظر آنها در دسر زیادی نخواهند داشت. البته نباید در این میان تأثیر اتفاقات بین‌المللی، مانند شروع جنگ اوکراین را در این انتخابات نادیده گرفت؛ جمهوری خواهان از مدت‌ها قبل در تلاشند تا سیاست‌های خارجی رئیس‌جمهور بایدن را عامل اصلی زیاده‌خواهی پوتین و یورش نظامی به اوکراین جلوه دهند، البته دولت بایدن نیز در مقابل این ادعاها که از طرف افرادی، مانند دونالد ترامپ و طرفداران او هر از چند گاهی مطرح می‌شود، دفاع قانع‌کننده‌ای ندارد و تصمیم گرفته است در سخنرانی‌های خود با تأکید بر روحیه و توان ملی آمریکایی‌ها وعده آینده‌ای روشن و درخشان را به مردم آمریکا بدهند، چنان‌که بایدن در سخنرانی اخیر خود گفته اذعان داشت من هیچ وقت به اندازه امروز به آینده آمریکا خوش‌بین نبوده‌ام.

بار جوع به آمارهای جدید، بعید به نظر می‌رسد آخرین تلاش‌های رئیس‌جمهور آمریکا برای تغییر روند انتخابات کنگره نتیجه‌بخش باشد، اکثریت شکننده دموکرات‌ها به زودی از بین خواهد رفت و دولت بایدن باید به دنبال راهکارهایی برای مقابله با کارشکنی‌های قابل انتظار جمهوری خواهان در دور جدید مجلس باشد.

## در نشست تخصصی «جاسوسی و حقوق بین‌الملل» مطرح شد

# ذهنیت‌سازی پروژه اصلی دشمن

زهر ا مغاز های

خبرنگار

نشست تخصصی «جاسوسی و حقوق بین‌الملل» با هدف «بازخوانی نقش سرویس‌های اطلاعاتی غربی، عبری، عربی در جنگ ترکیبی علیه امنیت ملی ایران اسلامی و بررسی راهکارهای مواجهه هوشمندانه با این تهدید آفرینی» ۳۰ مهرماه در مجتمع فرهنگی ولی عصر (عج) به همت «مؤسسه مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران» و همکاری «سازمان بسیج رسانه» و «هفته‌نامه صبح صادق» با حضور کارشناسان و تحلیلگران این حوزه برگزار شد که ادامه برش‌هایی از موضوعات مطرح شده در این نشست پیش روی شماست.

### گفت‌وگوی صادقانه باز است

معاون سیاسی سازمان بسیج مستضعفان به عنوان اولین سخنران این نشست با تأکید بر اینکه جنگ امروز ما با دشمن، جنگ روایت‌هاست، گفت: «الگوی اصلی دشمنان ملت ایران که به واسطه رسانه‌های فارسی زبان اجرایی و دنبال می‌شود، ارائه روایت‌های ضد ایرانی و وارونه بوده است. این رسانه‌ها نه بر اساس منطق، بلکه بر اساس پروپاگاندا به انتشار و اطلاع‌رسانی اخبار می‌پردازند و با ترفندهای مختلف رسانه‌ای و نوعی چشم‌پندگی قوه خیال مردم را تحریک می‌کنند؛ عمل رسانه‌های معاند بر پایه تهییج و تحریک افکار عمومی است.»

سیدجلال حسینی درباره شکست رسانه‌ها و شبکه‌های جاسوسی دشمن در اغتشاش‌های اخیر گفت: «با وجود سنگ تمام گذاشتن رسانه‌های معاند در تحریک و تهییج افکار عمومی مردم با این سناریوی دشمن همراهی نکردند.» وی در ادامه با تأکید بر اینکه مشکلات کشور نتیجه عدول از انقلابی‌گری در برخی مقاطع است، گفت: «مکتب و انقلاب ما منطق قوی دارد و در هر زمینه آماده گفت‌وگوی صادقانه هستیم.»

### پاسخ قاطع و بهنگام

«اشکان پیرزاده» در این نشست با تبیین اقدام جاسوسی و جایگاه آن در حقوق بین‌الملل گفت: «جاسوسی در زمان صلح و جنگ مرسوم است و همه سازمان‌های جاسوسی به طور کلی سه گام را برای فعالیت‌های جاسوسی خود در



جدید و جنگ نرم برای مقابله با ایران استفاده کردند، گفت: «هر اقدامی علیه کشور باید به طور قاطع پاسخ داده شود؛ زیرا عدم واکنش سبب جریح‌تر شدن افراد و برخی نهادها و کشورها خواهد شد. بر خورد جمهوری اسلامی در تقابل با حزب کومله از جمله اقدامات مثبت و به موقع بود که نشان از اقتدار و هوشمندی مقام‌های نظامی و امنیتی کشور داشت.»

### بمباران افکار عمومی

«نوید کمالی» در این نشست با بیان اینکه آشوب‌های اخیر با بمباران روان افکار عمومی پشتیبانی می‌شود، گفت: «ما در یک جنگ هیبریدی قرار داریم.» این پژوهشگر جنگ نرم با بازخوان حوادث سوریه افزود: «جنگ ترکیبی از سال ۲۰۲۲ در دستور کار ناتو قرار گرفت و بر اساس دکترین این جنگ تمرکز بر هدایت افکار عمومی است و سرویس‌های اطلاعاتی قرار دارند.» وی در بخش دیگری، ریشه‌های اغتشاش‌های اخیر و اهداف آن را تبیین کرد و گفت: «تحلیل میانگین سنی جامعه ایرانی نشان می‌دهد، عمده جمعیت کنونی کشور متعلق به جوانان حدود ۳۵ ساله بوده و بعد از آن نوجوانان و نسل «زد» در اولویت قرار می‌گیرند؛ دشمن با این آگاهی جامعه جوان را مورد حمله نرم قرار داده و تلاش دارد برای تحقق اهداف خود از این بخش از جامعه استفاده کند.» وی راه‌خشی‌سازی این سناریو را ابتدا آگاهی‌بخشی و گفت‌وگو و در بخش‌های دیگر شناسایی و برخورد با سرویس‌های اطلاعاتی دانست.



# بمب کثیف اوکراین

چگونه یک کشور غیر اتمی می تواند سلاح هسته‌ای به کار گیرد؟

نمانه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل



در طول چند هفته گذشته، نگرانی بزرگ کشورهای غربی، احتمال استفاده روسیه از بمب اتم در جنگ با اوکراین بود. آمریکا و سران کشورهای اروپایی، با استفاده از انواع و اقسام ترندهای رسانه‌ای، بارها روسیه را به تمایل شدید برای استفاده از سلاح اتمی در اوکراین متهم کردند. آنها می‌گفتند در صورتی که روسیه از سلاح اتمی در اوکراین استفاده کند، آنها نیز نیروهای نظامی خود را به اوکراین فرستاده و به احتمال زیاد دنیا باید شاهد جنگ جهانی سوم و البته آغاز جنگ اتمی باشد. با این حال، خبرها یکباره در هفته گذشته تغییر کرد و حالا نگرانی عمده درباره این مسئله است که اوکراین به استفاده از سلاح‌های شبه اتمی یا به اصطلاح «بمب‌های کثیف» در این جنگ روی آورده.

نماینده دائم روسیه در سازمان ملل طی نامه‌ای به «آنتونیو گوترش» گفت: «مسکو حمله احتمالی اوکراین از طریق «بمب کثیف» را به عنوان «تورپیس هسته‌ای» تلقی خواهد کرد. روسیه معتقد است اوکراین به دلیل از دست دادن سرزمین‌های خود، به دنبال استفاده از این بمب برای بازگرداندن اعتماد به نفس خود در مقابله با



مسکواست. «خبرگزاری ریانووستی روسیه پیشتر از نام دو محل نسبت به وجود این بمب‌ها گزارشی تهیه کرد که یکی از آنها کارخانه غنی سازی مواد معدنی در منطقه «دنپروپتروفسک مرکزی» و دیگری مؤسسه تحقیقات هسته‌ای در کی‌یف است.

بمب کثیف، بمبی است که در آن از یک انفجار غیرهسته‌ای برای پراکندن مواد پرتوزا و آلاینده هسته‌ای محیط استفاده می‌شود. اگر چه در بمب کثیف از انفجار هسته‌ای استفاده نمی‌شود، اما به دلیل آلوده کردن محیط به مواد رادیواکتیو آنها را جزء سلاح‌های هسته‌ای به شمار می‌آورند. بمب اتمی هم آلودگی رادیواکتیو ایجاد

می‌کند، اما پس از انفجار مهیب هسته‌ای که قدرت ویرانگری‌اش به شرح و بسط نیازی ندارد. از آنجا که در بمب کثیف خبری از این انفجار عظیم نیست، انتظار کشتاری همچون بمب هسته‌ای هم از آن نمی‌رود؛ اما این بمب اخلاص بزرگی در میدان نبرد ایجاد خواهد کرد و اثرات روانی گسترده‌ای دارد.

گاهی در دکترین نظامی از بمب‌های کثیف به منزله سلاحی دفاعی یاد می‌شود که با ایجاد منطقه ممنوعه جلوی ورود نیروهای دشمن به یک ناحیه را می‌گیرد. بمب کثیف در رده سلاح‌های کشتار جمعی دسته‌بندی نشده است؛ اما نمی‌توان اثرات عمیق روانی و اقتصادی آن را نادیده گرفت.

استفاده از این بمب وحشت‌گسترده و هزینه بسیار پاکسازی محیط آلوده شده و درمان قربانیان را در پی خواهد داشت.

«واسیلی نینزیا» نماینده دائم روسیه در سازمان ملل در نامه‌ای از آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد و شورای امنیت این سازمان خواست تا هر آنچه ممکن است برای «جلوگیری از وقوع چنین جنایت فجیعی» انجام دهند.

این درحالی است که ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین چنین ادعاهایی را رد می‌کند و خود انگشت اتهام را به سوی روسیه نشانه می‌گیرد. او در ویدئوی شبانه خود مدعی شد: «اگر روسیه بگوید که اوکراین در حال آماده‌سازی چنین چیزی است، این بدین معناست که روسیه خود آن را از پیش آماده کرده است.» هم‌زمان با هشدار کاخ سفید به مسکو، «ند پرایس» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا اظهار کرد: «ما با روسیه نسبت به پیامدهای جدی در خصوص استفاده از تسلیحات هسته‌ای، بسیار صریح بوده‌ایم. اگر روسیه چه از بمب کثیف و چه از بمب هسته‌ای استفاده کند، پیامدهایی را در پی خواهد داشت.»

پس از ادعاهای مطرح‌شده از سوی روسیه، سازمان نظارت هسته‌ای سازمان ملل اعلام کرد، به درخواست اوکراین در حال آماده‌سازی اعزام ناظرانش به اوکراین طی روزهای آتی است. این سازمان تأکید کرد، هر دو طرف تحت بازرسی هستند

## جهان

شماره ۱۰۶۷ | دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱

### صداقت

#### پیشخوان

#### ترس تلاویو



نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در گفت‌وگوی تلفنی با وزیر امور خارجه اوکراین از کمک تسلیحاتی به کی‌یف سخنی به میان نیاورد و بار دیگر نشان داد این رژیم تمایلی برای کمک به اوکراین در جنگ با روسیه ندارد. «یانیر لاپید» نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با «ادیمیتریو کولبا» وزیر خارجه اوکراین گفت‌وگو کرد؛ اما سخنی از کمک تسلیحاتی به کی‌یف به میان نیاورد. روزنامه «جروزالم پست» در همین خصوص نوشت: «گفت‌وگویی تلفنی در شرایطی انجام شده که کی‌یف از امتناع اسرائیل برای عرضه سلاح به اوکراین خشمگین است. پس از انجام این گفت‌وگوی تلفنی لاپید در حساب کاربری خود در توییتر نوشت که کولبا او را از آخرین تحولات جنگ مطلع کرده است.» او نوشت: «با او [وزیر خارجه اوکراین] از لحاظ نگرانی‌های عمیق در خصوص روابط نظامی میان روسیه و اسرائیل، هم‌نظریم.»

#### نخست‌وزیر جدید انگلیس



«ریشی سوناک» پس از شکست در کسب آرای لازم از رقابت برای رهبری حزب محافظه‌کار و نخست‌وزیری انگلیس انصراف داد و به این ترتیب «ریشی سوناک» نخست‌وزیر انگلیس شد. به گزارش ایندیپندنت، رهبر حزب محافظه‌کار انگلیس نیز رسماً پیروزی سوناک، وزیر دارایی دولت جانسون و انتخاب وی به عنوان رهبر حزب و نخست‌وزیر انگلیس را اعلام کرد. مورداست در توییتر گفت: «ریشی از حمایت کامل من برخوردار است. من به کمپینی که برگزار کردیم افتخار می‌کنم و از همه کسانی که از ما حمایت کردند، سپاسگزارم.» ریشی سوناک، اولین نخست‌وزیر غیر سفیدپوست بریتانیا، جوان‌ترین نخست‌وزیر از سال ۱۸۱۲ و احتمالاً ثروتمندترین نخست‌وزیر تاریخ انگلیس است. برخی گفته‌ها حاکی از آن است که شاه چارلز از ساندرینگهام به لندن باز خواهد گشت و در کاخ باکینگهام خواهد بود. این به معنای آن است که او رسماً استعفای لیز تراس را دریافت و ریشی سوناک را به نخست‌وزیری منصوب می‌کند. با این حال، هنوز زمان رسمی برای این امر اعلام نشده است. ریشی سوناک ۴۲ ساله، نوه مهاجران هندی‌الصل به عنوان نخستین غیر سفیدپوست، اداره دولت انگلیس را بر عهده گرفت. او به عنوان پنجمین نخست‌وزیر از زمان برگزاری همه‌پرسی برگزیت در سال ۲۰۱۶ که آغازگر دوره‌ای از آشفتگی‌های اقتصادی و سیاسی بی‌سابقه در انگلیس بود، معرفی شد و احتمالاً تلاش تازه‌ای را برای مقابله با تورم ۱۰ درصدی و اعتصاب‌های فراگیر شروع کند.

#### پنجره

### لانگ مارچ

#### خیزش دوباره مخالفان دولت در پاکستان

قرار گرفته است، اعلام کرد: «تنها راه برون‌رفت از بحران سیاسی برگزاری فوری انتخابات عادلانه و شفاف است.» تداوم انتقادات بی‌سابقه نخست‌وزیر برکنار شده پاکستان از رهبران نظامی و تشکیلات قدرتمند اطلاعاتی این کشور به ویژه پس از قتل یک روزنامه‌نگار و مجری معروف پاکستانی در کشور کتیا، آشفتگی سیاسی را وارد مرحله جدیدی کرد تا جایی که رئیس کل سازمان اطلاعات ارتش پاکستان در اقدامی که در تاریخ این کشور سابقه نداشته، با حضور در انظار عمومی در کنار سخنگوی ارتش اقدام به نشست مطبوعاتی کرد و ادعای عمران خان علیه ارتش و رویکرد وی در قبال مسائل کشور را بی‌اساس دانست. هم‌زمان با آغاز تظاهرات مخالفان دولت از شهر لاهور، تدابیر امنیتی در اسلام‌آباد، پایتخت پاکستان به عنوان ایستگاه آخر عمران خان تشدید شده و این شهر شبیه به یک قلعه امنیتی درآمده است. هزاران نفر از نیروهای امنیتی از جمله پلیس و یگان ضدشورش در بخش‌های مختلف شهر اسلام‌آباد مستقر شده‌اند.

تظاهرات بزرگ مخالفان دولت در پاکستان به رهبری «عمران خان» نخست‌وزیر برکنار شده در حالی برگزار شد که آشفتگی سیاسی در پاکستان عمیق‌تر و موضع‌گیری‌ها علیه جناح اپوزیسیون، به ویژه از جانب تشکیلات قدرتمند نظامی این کشور نیز شدت گرفته است. عمران خان دومین تظاهرات بزرگ خود موسوم به «لانگ مارچ» طی پنج ماه گذشته را با شعار «راهپیمایی آزادی» از شهر لاهور، مرکز ایالت پنجاب کلید زد. این راهپیمایی که با حضور ده‌ها هزار نفر از فعالان سیاسی حزب تحریک انصاف و هواداران آن از لاهور آغاز شده، قرار است با عبور از چندین شهر وارد اسلام‌آباد شود. عمران خان، نخست‌وزیر سابق پاکستان که دولت فعلی کشورش را به تقلب، بی‌کفایتی در کنترل معیشت و تبانی با قدرت‌های خارجی متهم می‌کند، هدف اصلی راهپیمایی بزرگ خود را اعلام «انتخابات زودهنگام» از سوی حاکمیت عنوان کرده است. وی که به شدت از سوی رهبران حزب حاکم پاکستان و حتی رهبران نظامی مورد انتقاد

#### تحلیل

### شمشیر علیه دموکرات‌ها

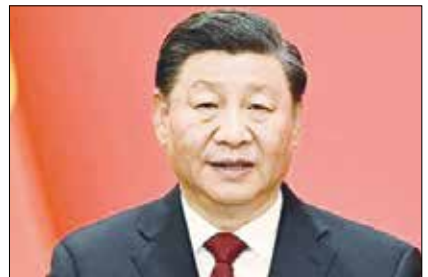
#### پشت پرده تقابل ریاض با واشنگتن در آستانه انتخابات کنگره

ریاض را کاهش دهد و در تحریم‌های ایران و ونزوئلا بازنگری کند. وزارت خارجه عربستان سعودی در بیانیه‌ای که در اواسط ماه جاری منتشر شد، فاش کرد که آمریکا پیش از تصمیم اوپک پلاس برای کاهش تولید نفت از ریاض خواسته بود تا این تصمیم را برای یک ماه به تعویق بیندازد؛ این موضوع نشان می‌دهد پایدن سعی داشته است تا مانع تأثیرگذاری کاهش تولید نفت بر انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا شود و اعضای اوپک پلاس پس از انتخابات تصمیم خود را اتخاذ و عملی کنند تا نامزدهای حزب دموکرات از افزایش قیمت‌ها ضربه نبینند. برخی از کارشناسان معتقدند، پرونده روابط عربستان و آمریکا از سوی ریاض مدیریت نمی‌شود، زیرا سعودی‌ها توانایی مدیریت این پرونده با این نوع گستاخی را ندارند. به این معنا که مثلاً جو بایدن وارد عربستان می‌شود و مانند یک کارمند متوسط از او استقبال می‌شود؛ این نشان می‌دهد هر کس پرونده را مدیریت می‌کند اطلاعات امنیتی و اطلاعاتی از اسرار نحوه مدیریت امور در واشنگتن دارد و ریاض داشته باشد.

با تصمیم اوپک پلاس برای کاهش تولید نفت آن هم در بحبوحه بحران سوختی غرب و از سوی دیگر برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره، کارشناسان چرایی چنین تصمیمی را از سوی ریاض به عنوان عضو تعیین‌کننده اوپک پلاس بررسی کردند. روزنامه آمریکایی «اینترسپت» در گزارشی به احتمال دخالت عربستان در انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره از طریق تصمیم اوپک پلاس برای کاهش تولید نفت اشاره کرد. «سارالی ویتسون»، مدیر اجرایی سازمان «برای دموکراسی در جهان عرب» گفته است: «ولی عهد سعودی از نفت به‌عنوان روشی برای تأثیرگذاری بر انتخابات میان‌دوره‌ای استفاده می‌کند تا تعداد بیشتری از جمهوری خواهان همسوتر برنده شوند.» او افزود: «ولی عهد سعودی تلاش می‌کند به ما نشان دهد اوست که همه چیز حتی دموکراسی ما را کنترل می‌کند.» اینترسپت افزود: «آمریکا با کمک به عربستان سعودی و تحریم دو تولیدکننده اصلی نفت، یعنی ایران و ونزوئلا موجب افزایش قدرت این کشور در بازار نفت شد. پایدن اکنون باید از بحران فعلی استفاده کرده و وابستگی آمریکا به

### توسعه قدرت نظامی

«شی جینپینگ» رئیس‌جمهور چین یک روز پس از انتصاب مجدد به سمت دبیرکلی حزب کمونیست در دیدار با افسران ارتش این کشور، آنها را ترغیب کرد تا به تمرکز خود بر روی اهدافی که از سوی حزب برای نیروهای نظامی تا سال ۲۰۲۷ مشخص شده، ادامه دهند. براساس گزارشی که شی جینپینگ در بیستمین کنگره حزب ملی کمونیست ارائه داد، تکمیل مأموریتی برای ارتش چین است که تا سال ۲۰۲۷ میلادی مشخص شده و ساختن ارتشی نیرومند در راستای پیش‌نیازهای استراتژیک برای ساختن چین در شکلی مدرن و سوسیالیست است.



### گروگان اشتباهات

نیکولا سارکوزی، گفت: «مسائل مربوط به سیاست خارجی و ارسال تسلیحات به اوکراین فراتر از وظایف کمیسیون اروپاست که در درجه اول یک سازمان سیاسی است.» رئیس‌جمهور سابق فرانسه گفت: «اتحادیه اروپا باید مراقب باشد که به تشدید تنش نظامی در اوکراین دامن نزند. تنها چیزی که امروز اروپایی‌ها می‌شنوند، تخصیص میلیاردها دلار اضافی برای خرید تسلیحات است. سلاح‌های بیشتر، مرگ‌ومیر بیشتر، جنگ بیشتر! وی افزود: «ما گروگان اشتباهات محاسباتی، عصبانیت و اقدامات بدون فکر هستیم. ما در لبه یک آتشفشان ایستاده‌ایم.»



### اخراج از توییتر

طرح مدیر عامل شرکت‌های تسلا و اسپیس‌ایکس برای اخراج یا جایگزینی ۷۵ درصد از کارکنان توییتر با اعتراض کارکنان این شرکت همراه شده است. مجله «تایم» در خبری اختصاصی نوشته، این اعتراضات در حالی تنظیم شده است که ضرب‌الاجل خرید ۴۴ میلیارد دلاری شرکت توییتر از سوی ایلان ماسک، مدیرعامل شرکت‌های تسلا و اسپیس‌ایکس در حال نزدیک شدن است و اگر این موضوع نهایی شود شکایت تنظیم شده علیه او در دادگاهی در ایالت «دلاور» به جریان خواهد افتاد. روزنامه «واشنگتن پست» هفته پیش گزارش داد، ماسک قرار است شمار کارکنان توییتر را از ۷۵۰۰ نفر به ۲۰۰۰ نفر کاهش دهد.





## چرا بهبود درآمدهای دولت در معیشت مردم محسوس نیست؟

طی یک سال اخیر وضعیت درآمدهای دولت بهبود قابل توجهی داشته است. از پنج ماهه اول امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته تا افزایش ۲/۵ میلیارد دلاری صادرات غیرنفتی نسبت به مدت مشابه سال گذشته و رشد بیش از ۶۰ درصدی درآمدهای مالیاتی. سؤال اینجاست که چرا معیشت مردم متناسب با این افزایش درآمدها بهبود نیافته است؟ برای پاسخ به این پرسش باید محل تأمین مالی هزینه‌های جاری دولت در گذشته و امروز را بررسی کرد.

مسئله‌ای که در این موضوع وجود دارد، نحوه اداره کردن اقتصاد از سوی دولت و نحوه تأمین مالی هزینه‌های جاری کشور است. برای نمونه، با وجود اینکه دولت گذشته نیز مانند دولت سیزدهم حقوق کارمندان دولت، بازنشستگان و... را به صورت مرتب پرداخت می‌کرد؛ اما مسئله مهم این است که محل تأمین این پرداخت‌ها از چه طریقی بوده است؟ در مثالی ساده فرض کنید یک بنگاه اقتصادی قصد دارد حقوق کارکنان خود را ۵۰ درصد افزایش دهد. دو حالت به منظور تأمین بودجه مورد نیاز برای پرداخت این افزایش حقوق وجود دارد:

حالت اول این است که این بنگاه تولیدی تسهیلاتی را از بانک گرفته یا تعدادی از ماشین‌آلات یا اموال و دارایی‌های خود را به فروش رسانده و از این طریق منابع مورد نیاز برای پرداخت این افزایش حقوق را تأمین کند.

حالت دوم این است که این بنگاه اقتصادی با بهبود کیفیت تولید یا افزایش میزان تولید سود بیشتری کسب کرده و منابع مورد نیاز برای افزایش حقوق نیروی کار خود را از این طریق تأمین کند. همان طور که می‌بینید در هر دو حالت حقوق کارکنان این بنگاه اقتصادی ۵۰ درصد افزایش داشته است؛ اما نحوه تأمین مالی این افزایش حقوق تأثیر بسیار زیادی در آینده این بنگاه اقتصادی خواهد داشت.

این موضوع در ماجرای اقتصاد و نحوه تأمین مالی هزینه‌های جاری کشور نیز صادق است؛ در این شرایط اگرچه در ظاهر ماجرا اتفاق جدیدی در اقتصاد رخ نداده و روند قبلی در حال انجام است اما مسیر و نحوه تأمین منابع مالی مورد نیاز تفاوت کرده است.

نحوه و محل تأمین منابع مورد نیاز از این حیث حائز اهمیت است که اگر دولت هزینه‌های جاری خود را با روش‌هایی چون فروش اوراق یا استقرار تأمین‌کننده، پیامدهای این اقدام در آینده دامن اقتصاد را گرفته و منجر به افزایش نقدینگی و تورم خواهد شد؛ در حالی که اگر تأمین منابع مالی مورد نیاز برای هزینه‌های جاری کشور از راه افزایش درآمدهای مالیاتی باشد، این اتفاق بدون ایجاد تورم خواهد بود؛ چرا که افزایش پرداختی‌ها افزایش نقدینگی- از طریق افزایش درآمدها رخ می‌دهد.

مسئله این است که اتفاقات مثبت اقتصادی آثار خود را به صورت مستقیم و فوری در معیشت خانوار نشان نمی‌دهد، بلکه اتفاق بزرگ رخ داده طی یک سال اخیر در ریشه‌های تأمین منابع مالی است؛ چرا که وقتی دولت با افزایش درآمدهای مالیاتی و افزایش صادرات غیرنفتی کشور را اداره می‌کند، این روش تأمین مالی منجر به افزایش قیمت کالاها و خدمات در آینده نمی‌شود.



# اغتشاش در زندگی ایرانیان

## واکوی صبح صادق از هدف اتاق فرمان اغتشاشگران

۸۰ گرفته شود. موضوعی که متأسفانه تا حدودی نیز محقق شد. اقتصاد ایران که در اوایل دهه ۸۰ با نرخ دلار ۷۲۰ تومانی چیزی حدود ۴ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی داشت، در اواخر این دهه با نرخ دلار کمتر از ۱۰۰۰ تومان صادرات غیرنفتی خود را به حدود ۵۰ میلیارد دلار رسانده بود. رشد بیش از ۱۰ برابری صادرات غیرنفتی ایران در کمتر از یک دهه موضوعی بود که دشمنان قسم خورده ایران را برای توقف اقتصاد ایران مضمم کرد. پیامدهای اقتصادی فتنه ۸۸ آنچنان پررنگ بود که می‌توان به جرئت آن را ریشه افول اقتصاد ایران در دهه ۹۰ و بستر ساز وقوع تحریم‌های ظالمانه علیه کشورمان دانست. چنانچه قطعنامه‌هایی که علیه اقتصاد ایران صادر می‌شد، اگرچه در ظاهر به نحوی تلقی می‌شد که به واسطه فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران اعمال شده‌اند، اما در عمده آنها پیوست‌های حقوق بشری آن هم با استناد به تجمعات صورت گرفته در فتنه ۸۸ و حواشی آن دیده می‌شد. دشمنی که خود فتنه را آغاز کرده بود و هیزم شعله‌ورتر شدن آتش این فتنه طی چندین ماه متوالی بود، از همان فتنه و مسائل مربوط به آن برای ضربه زدن به اقتصاد ایران استفاده کرد؛ از این رو اگرچه اقتصاد و مسائل مربوط به آن نقشی در فتنه ۸۸ نداشت، اما در نهایت بزرگ‌ترین آسیب فتنه ۸۸ را می‌توان آغاز افول اقتصاد ایران در دهه ۹۰ دانست.

**چرا دشمن از اغتشاشات حمایت می‌کند؟**  
دولت ایران- دولت‌های یازدهم و دوازدهم- در یک دهه اخیر به صورت غیر طبیعی و افراط گونه‌ای به موضوع برجام و توافق با غرب تأکید داشت؛ به گونه‌ای که از سال ۱۳۹۲ تا آخرین روزهای حضور دولت دوازدهم موضوع برجام و مذاکره با غرب اولین یا قطعاً یکی از اولین برنامه‌های دولت وقت بود. پس از توافق برجام در سال ۱۳۹۴ نیز عمده امتیازی که ایران طی توافق برجام به آن دست پیدا کند، اجازه فروش نفت بود؛ به گونه‌ای که حق فروش نفت ایران که با تحریم‌های ظالمانه و البته انفعال دولت قبل از کشورمان گرفته شده بود در برجام به عنوان یک امتیاز- و شاید تنها امتیاز- به ایران داده شد. حتی تحریم‌های پولی و بانکی نیز لغو نشد، تا آنجا که رئیس کل وقت بانک مرکزی یک سال بعد از اجرای برجام در گفت‌وگو با تلویزیون «بلومبرگ» ماحصل برجام برای ایران را «تقریباً هیچ» دانسته بود. با این حال، غرب از آن سال تا پایان دولت دوازدهم از اجازه فروش نفت ایران به منزله ابزار و اهرمی علیه اقتصاد ایران بهره جست؛ به گونه‌ای که حتی پس از خروج آمریکا از برجام در سال ۱۳۹۷ این به ظاهر امتیاز نیز از ایران گرفته شد! تا مسئولان دولت گذشته در انفعالی مطلق بارها در تریبون‌های رسمی اعلام کنند امکان فروش نفت وجود ندارد. البته عباراتی چون امکان ندارد، وجود ندارد، نمی‌توانیم و نمی‌شودهای دولت قبل صرفاً مربوط و محدود به فروش نفت نبود و دولتی‌ها مدعی بودند بدون پذیرش توافق برجام، ایجاد تغییر در پیوستن ایران به FATF و... امکان انجام هیچ کاری، از جمله واردات واکسن کرونا، افزایش مبادلات تجاری حتی با همسایگان، فروش نفت و... وجود ندارد. این حرف‌ها و اظهارات یک معنای کلی را به ذهن مخاطب ایرانی و خارجی مخابره می‌کرد: «اقتصاد ایران به

بن‌بست رسیده است. هر اقدامی در اقتصاد، حتی واردات واکسن یا آب خوردن مردم ایران منوط به پذیرش برجام و پیوستن به FATF است.»

### خروج برجام از اولویت کشور

شاید مهم‌ترین اتفاق رخ داده در دولت سیزدهم طی یک سال اخیر را بتوان اقداماتی دانست که منجر به تحقق دو موضوع شدند: موضوع اول خروج برجام از اولویت اصلی کشور و موضوع دوم فروریختن نظام تحریم‌ها با ناکارآمد کردن آن بود. در یک سال گذشته با وجود اینکه هیئت ایرانی در مذاکرات برجام حاضر بود و مذاکرات با وجود بدعهدی و خروج آمریکا از برجام همچنان با حضور طرف ایرانی برقرار بود؛ اما دولت و اقتصاد ایران به هیچ وجه معطل برجام و نتایج آن نماند. تمام برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و تجاری ایران با وجود تداوم و حضور طرف ایرانی در مذاکرات برجام به مسیر خود ادامه داد. هیئت‌های ایرانی بی‌شماری به کشورهای همسایه سفر کردند، مشخص رئیس‌جمهور اولویت تجاری کشور را در ارتباط با کشورهای عضو پیمان شانگهای، کشورهای اوراسیا، مجمع خزر، کشورهای آفریقایی، همسایگان ایران و... قرار داد. روندی که نمونه بارز آن را می‌توان در افزایش مبادلات تجاری با این کشورها طی یک سال گذشته دانست؛ برای نمونه، صادرات ایران در شش ماهه ابتدایی سال جاری به مجموعه کشورهای آفریقایی نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشدی ۴۵ درصدی را تجربه کرد. برای بیان جزئی‌تر این افزایش صادرات، میزان صادرات ایران طی ماه‌های ابتدایی سال جاری نسبت به مدت مشابه به روسیه ۳۲ درصد، ترکمنستان ۴۲ درصد، سنگاپور ۵۹۸ درصد، ارمنستان ۴۴ درصد، موزامبیک ۱۵۱۱ درصد، سودان ۳۷۲ درصد، کویت ۳۹ درصد، تاجیکستان ۳۸۹ درصد، اسپانیا ۶۹ درصد، بنگلادش ۱۰۱ درصد، ساحل عاج ۲۱۱ درصد، لهستان ۳۴۰ درصد، آلبانی ۱۳۲۰ درصد، اردن ۳۳۳ درصد، سومالی ۸۸ درصد، مصر ۴۳۲ درصد، اسلواکی ۱۰۷ درصد، مراکش ۲۹۶ درصد و کرواسی ۵۸ درصد رشد داشت. رشدهایی که نشان می‌دهد اثرات تحریمی تحریم‌ها عملاً به پایان خط رسیده است.

### پایان عصر تحریم‌ها

فلسفه وجودی تحریم‌های کارآمد یا به اصطلاح فلج‌کننده این است که در مدت زمان کوتاهی بتواند اقتصاد تحریم‌شده را فلج کرده و عملاً به زانو در آورد؛ اما اقتصاد ایران بر خلاف بیش از یک دهه تحریم‌های فراگیر و به اصطلاح فلج‌کننده غرب با بهبود شاخص‌های تجاری خود طی یک سال اخیر- نسبت به چند سال گذشته مواجه شده و صادرات غیرنفتی کشور روندی افزایشی پیدا کرده است. نه تنها اقتصاد کشور به سمت انزوای بیشتر نمی‌رود؛ بلکه با عضویت در پیمان‌ها و مجامع جدید در پی گسترش بازارهای هدف خود است. آیا اقتصاد و کشوری که تحریم بوده و این تحریم‌ها از سوی همه کشورهای دنیا پذیرفته شده باشد، باید در پیمان‌ها و مجامع جدیدی پذیرفته شود؟ تمام این اتفاقات باعث شد ایران و البته دوستان و دشمنان کشورمان به این نتیجه برسند که اقتصاد ایران از تحریم‌ها عبور کرده است. تداوم تحریم‌ها نیز عمدتاً به صورت کور و بی‌فایده با عنوان تحریم چند فرد و نهاد جدید

ایرانی از سوی آمریکا یا تمدید تحریم‌های موجود و رسانه‌ای کردن آنها، بدون هیچ تأثیر مجددی در اقتصاد ایران نشان‌دهنده این موضوع بود که گلوله‌های دشمن در سلاح تحریم‌ها به پایان رسیده است. در چنین شرایطی، تنها راه دشمن برای توقف قطار رشد اقتصادی ایران این است که با ایجاد بلوا و آشوب‌های خیابانی و تکیه بر پروپاگاندای رسانه‌ای خود و ناآرام جلوه دادن کشور، قطار حرکت اقتصاد ایران را متوقف کند.

### آسیب‌های اقتصادی اغتشاشات

در نگاه اول شاید خسارت‌های مربوط به اغتشاشات اخیر را در آتش گرفتن و از بین بردن چند دستگاه اتوبوس، آمبولانس، شکسته شدن شیشه‌ها و تخریب دستگاه‌های خودپرداز بانک و... خلاصه کنیم. خساراتی که در نهایت چند صد میلیارد تومان را به بیت‌المال تحمیل خواهد کرد. اگرچه بدون شک آشوبگران باید نسبت به این خسارت‌ها پاسخگو باشند؛ چرا که این خسارت‌ها در نهایت از جیب بیت‌المال و عموم مردم ایران تأمین خواهد شد، اما نکته مهم این است که خسارت بزرگ و اصلی ناآرامی‌ها و اغتشاشات اخیر به این خسارت‌ها محدود نمی‌شود؛ بلکه خروج سرمایه از کشور به دلیل ایجاد نگرانی از آشوب‌های خیابانی، وارد نشدن سرمایه جدید داخلی و خارجی با وجود تلاش‌ها و بستر سازی‌های دولت (به واسطه ذات تسوی سرمایه)، ایجاد نگرانی کشورهای همسایه و شرکای تجاری برای گسترش تبادلات خود با ایران و افزایش قیمت تمام شده کالا و خدمات عرضه شده به مردم به واسطه افزایش هزینه‌ها، ناشی از تداوم این ناآرامی‌ها از جمله مواردی است که باعث شد دشمنان ایران بر تداوم این اغتشاشات و ناآرامی‌ها اصرار داشته باشند.

### سدی بر سر راه امتیازخواهی آمریکا

در یک سال گذشته عملکرد دولت سیزدهم در افزایش فروش نفت (با وجود عدم اتفاق جدیدی در FATF با اجرای برجام و...) سبب شد عملاً یکی از مواردی که غرب از آن به منزله ابزار فشار بر اقتصاد ایران بهره می‌برد، ناکارآمد شود. افزایش هشت برابری درآمدهای نفتی طی پنج ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته نشان داد، آمریکا دیگر نمی‌تواند از اجازه فروش نفت ایران به منزله یک امتیاز سخن بگوید. این مسئله در کنار عضویت و حضور پررنگ ایران در مجامع و پیمان‌های بین‌المللی، افزایش مرادفات و قراردادهای دو یا چندجانبه ایران با کشورهایمان مانند چین و روسیه، اولویت قرار دادن همسایگان به واسطه افزایش رفت‌وآمدهای تجاری ایرانی به کشورهای همسایه و... باعث شد دشمنان ایران عملاً دست خودشان را از ابزارهای ایجاد فشار بر اقتصاد ایران تهی ببینند؛ بنابراین باید اتفاقاتی در ایران رخ دهد تا دو هدف اصلی آنها محقق شود: الف- اولویت دولت ایران از بخش اقتصاد و توجه به ظرفیت‌های داخلی منحرف شده و ایران مجبور به دادن امتیازاتی به غرب شود.

ب- هزینه‌های اقتصاد ایران افزایش یافته و ناآرامی‌ها و اغتشاشات رخ داده به توقف مسیر دولت در حوزه سیاست‌های داخلی و تبادلات تجاری با کشورهای همسایه منجر شود.



# مسئولیت شیعه بودن

گفتاری از حجت الاسلام والمسلمین حامد کاشانی



کمک به مردم پای کار و تا کمر در گل و سختی هستند، یا به جامعه بی توجهند؟ راست گو و پای کار هستند؟ آیا چک‌های‌شان به روز پاس می‌شود یا کسی حرف آنها را حساب نمی‌کند؟ امانت‌دار هستند یا نیستند؟ یکی از مظاهر این امر حکومت ماست.

اگر حکومت ما خود را اصلاح نکند و به سمت صلاح نرود، یکی از مهم‌ترین حربه‌ها علیه اسلام می‌شود. اگر حکومت ما خوب رفتار کند، یکی از بهترین مبلغان به نفع اسلام و تشیع می‌شود. این خیلی مهم است. اگر روزی ۵۰۰ روایت بخوانید، ولیکن سر جای پارک با همسایه خود دعوا کنید... بنده در اینجا با شما حرف بزنم، ولیکن سر یک جای پارک یا غیره با سر به شیشه همسایه خود بروم... در این صورت اگر روزانه ۱۰ هزار روایت هم بخوانم، فایده ندارد.

مقدس‌سی است. «حال بنده اسم نمی‌برم که عرض کنم چه کسانی این‌طور بودند. جلوی در خانه امام، با کنیز امام شوخی می‌کردند و فکر می‌کردند که امام نمی‌بیند! نمونه‌هایی از این دست فراوان است؛ لیکن در این مراسم‌ها، سطح‌شان بالا رفت. ما در مراسم‌ها از اهل بیت(ع) می‌شنویم. خود ببینیم که چقدر کتاب خواندیم و چقدر در مجلس مطالبی از اهل بیت(ع) شنیدیم. اگر کسی اهلش باشد، رشد وی با کتاب خواندن بیشتر می‌شود. برای خواص راه باز بود.

حالا که جامعه شیعه تشکیل شده است، مردم شما شیعیان را چگونه و با چه عنوانی می‌شناسند؟ رفتار شیعیان بین مردم چگونه است؟ تصویر شیعیان، هیتتی‌ها، عزاداران و طرفداران اهل بیت(ع) در جامعه خیلی مهم است. آیا در سختی‌ها، زلزله‌ها و... برای

امام حسن عسکری(ع) دین را از حوزه‌های علمیه به خانه‌ها بردند. امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع) دین را از بین خواص به عوام، از حدیث به مناسک، از علم به زیارت جامعه و زیارت اربعین و... بردند. خود یک بحث مفصل است. برای اینکه مردم معارف را بشناسند. اگر بنده بگویم «چه کسی پنج روایت از امام حسن عسکری(ع) بلد است؟» نمی‌دانم چند نفر دست خود را بلند می‌کنند؛ ولی اگر بگویم «چند جمله زیارت جامعه کبیره را بفرمایید»، یقین دارم که خیلی از افراد حفظ هستند.

یکی از مهم‌ترین کارکردهای مناسک، عمومی کردن معارف و ارتقای کتب سطح فهم جامعه است. یک زمانی بود که مردم خیال می‌کردند امام(ع)، پشت پرده را نمی‌بیند، لذا جنب محضر امام می‌رفتند(۱) و امام آنها را برمی‌گرداندند و می‌فرمودند: «اینجا محضر

آیه

## فلسفه پوشش زنان



حسن نوروزی  
کارشناس علوم دینی

انتخاب نوع پوشش یکی از علائق بشری است. انسان‌ها به فراخور زمان و مکان و شرایط شغلی خود، نوع و سبک خاصی از پوشش را برمی‌گزینند. هر چند نوع پوشش زنان و مردان در طول ازمنه و ادوار مختلف با یکدیگر تفاوت داشته و به یک شکل و تناسب نبوده است؛ اما آنچه از تاریخ‌نگارها و نقاشی‌های قرن‌های پیش به دست می‌آید، زنان پوشیده‌تر از مردان بوده‌اند. سؤال اساسی این است که فلسفه پوشش و پوشیدگی زنان در طول تاریخ چه بوده است؟ پیش از پاسخ به این پرسش اگر تورقی در صفحات قرآن داشته باشیم، متوجه می‌شویم این مسئله به قدری در اسلام جایگاه و ارزش دارد که در آیه ۳۱ سوره نور، خداوند متعال به صراحت حد و اندازه پوشش در مقابل افراد نامحرم را اینگونه توضیح می‌دهد: «به زنان با ایمان بگو، چشمان خود را از نگاه هوس‌آلود فروگیرند و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را جز آن مقدار که نمایان است آشکار نمایند و اطراف روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند تا گردن و سینه با آن پوشانده شود و زینت خود را آشکار نسازند جز برای شوهرانشان... و هنگام راه رفتن پای به زمین نزنند تا زینت‌های پنهانی‌شان دانسته شود و صدای خلخال که بر پا دارند به گوش رسد.»

شاهد مطهری در پاسخ به این پرسش اینگونه می‌نویسد: «حقیقت امر این است که در مسئله پوشش، سخن در این نیست که آیا زن خوب است پوشیده در اجتماع ظاهر شود یا عریان؟ روح سخن این است که مردان فقط در محیط خانوادگی و در کادر قانسون ازدواج و همراه با یک سلسله تعهدات سنگین می‌توانند از زنان به عنوان همسران قانونی کامجویی کنند؛ اما در محیط اجتماع، استفاده از زنان بیگانه ممنوع است و زنان نیز از اینکه مردان را در خارج از کانون خانوادگی کامیاب سازند، به هر صورت ممنوع می‌باشند که این امر علاوه بر اینکه از جنبه روانی، به بهداشت روانی اجتماع کمک می‌کند، از جنبه خانوادگی سبب تحکیم روابط افراد خانواده و برقراری صمیمیت کامل بین زوجین می‌شود و از جنبه اجتماعی موجب حفظ استیفای نیروی کار و فعالیت اجتماع می‌شود و از نظر وضع زن در برابر مرد، سبب می‌گردد که ارزش زن در برابر مرد بالا رود.»

حقیقت این است که میان زن و مرد در این رابطه تفاوت جدی وجود دارد؛ زن مظهر جمال و زیبایی و لطافت است، ولی مرد مظهر شیفتگی و عشق به زن است؛ به همین دلیل ترح از مختصات زنان است؛ اما مرد میل به اظهار عشق و دلدادگی دارد. بنابراین، به زن باید گفت در برابر نامحرم اظهار خودرایی نکن و به مرد باید گفت، نگاه خود را از حرام بیوشان!

به عبارت دیگر، پوشیده بودن زن، موجب کرامت و احترام بیشتر اوست؛ زیرا او را از تعرض افراد فرومایه و فاقد اخلاق مصون می‌دارد، پس حجاب محدودیت نیست؛ بلکه مصونیت است، هم مصونیت زن را در پی دارد و هم مصونیت جامعه را در آلوده شدن به گناه.

مکتب

# جهاد تبیین و شاخصه‌های مبلغ اسلامی

وجود دارد که از اعتقاد فرد حکایت می‌کند. اگر نتواند حتی با دشمن خود خوب صحبت کند و نرم باشد، رفتاری از او سر می‌زند و برای مردمی که او را می‌بینند، قابل توجه است.

امام علی(ع) می‌فرماید: «ارزش انسان از گفتارش شناخته می‌شود.» کلمات از ذهن انسان برمی‌خیزند و ذهنی که آلوده باشد یا غرق در خشم باشد، نمی‌تواند کلمات پاک و بامحبت را انتخاب کند. به اصطلاح از کوزه همان تراود که در اوست. پس سخنانش نشان‌دهنده ارزش انسان‌هاست. ایشان همچنین توصیه فرمودند: «زبان‌ها را به نیکو سخن گفتن عادت بده تا از ملامت ایمن باشید.» مبلغان دین و جهادگران تبیین باید بهترین ادبیات را برای سخنانشان خود انتخاب کنند تا سخنانشان برای اعتقادات و آرمان‌های دینی و اخلاقی امت هزنه‌ساز نباشد. در این میان، شاید رفتارهایی بینیم که برای ما آزاردهنده باشد؛ از توهین و تهمت تا تخریب و ترور شخصیت. در این زمان قرآن ما را به توکل کردن به خداوند توصیه فرموده است. در آیه ۷۱ سوره بونس آمده است: «سرگذشت نوح را بر آنها بپسوان؛ در آن هنگام که به قوم خود گفت: «ای قوم من! اگر موقعیت من و تذکراتم نسبت به آیات الهی، بر شما سنگین [و سخت] است، [هر کاری از شما ساخته است بکنید]. من بر خدا توکل کرده‌ام...»

الهی، در برابر آنان [مردم] نرم (و مهربان) شدی! و اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو، پراکنده می‌شدند...» (آل عمران/ ۱۵۹) خداوند در سوره بقره آیه ۸۳ می‌فرماید: «قولوا للناس حسنا»؛ یا مردم به زبان خوش سخن بگویید. خداوند قدرت بیان خوب به حضرت موسی عطا فرمود و آنگاه او را برای توجیه فرعون فرستاد و قدرتی نیز به پیامبر اسلام(ص) عطا فرمود و ایشان را برای راهنمایی و ارشاد اعراب سخت‌دل مبعوث فرمود. این توانایی که نشئت گرفته از قدرت خداوند است، نوعی ابزار کار پیامبران و اولیای الهی بود تا بتوانند بندگان خدا را به خدا و زیبایی‌های دین دعوت کنند. زبان نرم حتی در برابر دشمنان کارایی دارد و می‌تواند اثرگذار باشد. نکته مهم آنکه ما تصور می‌کنیم خوب صحبت کردن با فرعون اثری در او نگذاشت و این خوب صحبت کردن نتوانست قلب سنگ او را نرم کند؛ اما به اطرافیان فرعون که ساحران دربارش بودند، توجه نمی‌کنیم. به عبارتی، اگر زبان نرم حضرت موسی و اخلاق عالی حضرت رسول اکرم(ص) برای امثال فرعون، نمرود، ابولهب، ابوجهل و امثالهم به کار نیاید، برای مردم حتماً به کار می‌آید. کسانی که می‌خواهند مبلغ دین باشند، اولاً باید قدرت افتاح، تفهیم و تبیین را از خداوند بگیرند؛ ثانیاً همیشه در سخنان خود به مردمی که شنونده بیان آنها هستند، توجه کنند؛ زیرا در پشت زبان، رفتار

قلب پذیرا. «در این میان، قدرت‌هایی وجود دارد که خداوند آنها را به بندگان خود تفویض فرموده است. به ویژه قدرت‌هایی که به پیامبران و اولیای خود عطا فرمود. برای نمونه، قدرتی که به حضرت نوح داد برای ساخت کشتی و حتی وسایلی که در اختیارش گذاشت؛ قدرتی که به حضرت موسی داد در اژدها شدن عصا و شکافته شده رود نیل؛ قدرت زنده شدن به حضرت جرجیس؛ قدرت تسلط بر باد، باران، آسمان و زمین و تسلط بر جنیان به حضرت سلیمان؛ قدرت زنده کردن مردگان به دست حضرت عیسی و... از جمله قدرت‌هایی است که پیامبران الهی از خداوند دریافت کردند. حتی قدرت دادن به حضرت جبرائیل که او را شادیدالقول خواند و قدرت به دیگر فرشتگان.

در میان قدرت‌های مادی و قابل مشاهده، خداوند قدرت‌های خاص معنوی هم به پیامبران خود عطا فرمود. قدرت تعبیر خواب به حضرت یوسف یا قدرت فصاحت و بلاغت در لسان. حضرت موسی(ع) در سوره طه آیه ۲۷ و ۲۸ از خداوند درخواست می‌کند: «و گره از زبانم بگشای تا سخنان مرا بفهمند.» همچنین در آیه ۳۴ سوره قصص از خداوند می‌خواهد: «و برادرم هارون که بهتر از من صحبت می‌کند، را با من بفرست...» همچنین قدرت جذب و تسخیر قلوب که به پیامبر اسلام(ص) عطا شد. «به (برکت) رحمت

## سیدحسین خاتمی خوانساری



دبیر گروه معارف

یکی از صفات خداوند «قادر» است. خداوند قادر است؛ یعنی تمام قدرت‌ها در عالم نزد اوست و خودش هم آن را به انسان‌ها و مخلوقات عطا می‌کند. هر چیزی که در ذهن ما قدرت دیده می‌شود، نشئت گرفته از خداوند است. «قادر» موجودی است که فعل و ترک برای او برابر است؛ به این معنا که اگر خواهد، می‌کند و اگر خواهد، نمی‌کند. بنابراین کسی که از ناتوانی کاری را انجام نمی‌دهد، قادر نمی‌گردد، حتی اگر خود را بی‌میل به آن نشان دهد. در آیات و روایات از قدرت خداوند زیاد شنیده‌ایم؛ برای نمونه، در آیات پایانی سوره یاسین، خداوند خود را قادر بر خلق هر چیزی معرفی می‌کند که اراده می‌فرماید. امیرالمؤمنین علی(ع) در خطبه ۱۸۵ نهج‌البلاغه، درباره قدرت خداوند جملات زیبایی دارند که می‌فرماید: «اگر مردم در قدرت عظیم خداوند و نعمت‌های فراوان او می‌اندیشیدند، حتماً هدایت می‌شدند و از عذاب الهی می‌ترسیدند؛ ولی افکار مردم بر اثر هوی و هوس، ناتوان شده و حجاب‌های خودپرستی جلوی دیدگان آنها را گرفته است. نه چشم بینا دارند و نه

احکام

## مصدق انفال

**پرسش:** اگر شخصی زمینی را در کنار کارخانه‌های آجرسازی برای استفاده از فروش خاک آن بخرد، آیا از انفال به شمار می‌آید؟ بر فرض اینکه از انفال نباشد، با توجه به اینکه به نسبت ده درصد به شهرداری داده می‌شود، آیا دولت حق مطالبه مالیات برای خاک آن را دارد؟

**پاسخ:** زمین مورد معامله، اگر آباد و ملک خاص شرعی فروشنده باشد، اگرچه با خرید آن ملک خاص خریداری می‌شود و جزء انفال به شمار نمی‌آید، اما پرداخت مالیات درآمد حاصل از فروش خاک آن، اگر مستند به قانون مصوب مجلس شورای اسلامی (در ایران) و مورد تأیید شورای نگهبان قانون اساسی باشد، لازم است و دولت حق مطالبه آن را دارد.

اجوبه‌الاستفتانات، سؤال ۱۰۴۰

سلوک

## شهود عالم

«استاد شالچی» از شاگردان آیت‌الله میرزا جواد آقا ملکی تبریزی: «روزی در درس حاج میرزا جواد آقا شرکت کردم. پس از درس، آقا دستوری را به من فرمودند تا انجام بدهم. با اینکه تصمیم به انجام آن در نیمه‌های شب داشتم، اما به علت کار زیاد موفق به بیتوته و انجام دستور استاد در سحرگاه نشدم. فردا وقتی به درس استاد رفتم، هنگام بازگشت، چون برخاستم پیام، چون برخاستم پیام، «شما تشریف داشته باشید!» آنگاه که شاگردان رفتند، فرمودند: «چرا تکالیف تعیین شده را دیشب انجام ندادی؟» حیرت‌زده شدم که من با کسی صحبتی نکرده بودم.

ستارگان سپهر سلوک، ص ۶۶



راهنا

## فقاقت معاصر

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمجتبی نورمفیدی: فقه معاصر را می‌توان از دو منظر نگاه کرد: گاهی معاصرت را قید ذاتی برای فقه می‌دانیم و گاهی معاصرت را قید احترازی و غیر ذاتی لحاظ می‌کنیم. شهید مطهری در خصوص ذاتی بودن قید معاصرت می‌فرماید: اگر اجتهاد متوجه مسائل جدید و با در نظر گرفتن نیازهای زمان نباشد، به معنای دقیق کلمه اجتهاد نیست... بنابراین، اجتهاد از این منظر نمی‌تواند از عنصر معاصرت تفکیک شود. مثلاً کتاب‌هایی که شیخ طوسی تألیف کرده، متناسب با شرایط آن زمان نگاشته شده است. معاصرت عصری است که فقه را پویا می‌کند و به جایگاه اصلی خود برمی‌گرداند.





## انقلاب دوم

پرونده ویژه صبح صادق  
به مناسبت روز جهانی  
مبارزه با استکبار

### پیش درآمد

### ایستاده برابر استکبار

#### گروه پرونده

صبح صادق

تاریخ معاصر ایران سرگذشت پر فراز و نشیبی دارد و در این رهگذر روزی در تاریخ ملت ایران به عنوان نماد غیرت و از خودگذشتگی به نام «روز ملی مبارزه با استکبار» ثبت شد و آن روز سیزده آبان و از ایام الله است. در این راستا سعی بر این است به ماهیت استعماری شیطان بزرگ در حوادث سیزده آبان سال‌های ۱۳۴۳، ۱۳۵۷ و ۱۳۵۸ به صورت گذرا اشاره‌ای داشته باشیم تا بار دیگر ظلم و ستم دشمنان علیه ملت ایران را یادآوری کنیم.

در سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۴۳ رژیم سفاک پهلوی با اعطای امتیاز کاپیتولاسیون به آمریکا سعی در محور کردن احکام حیات بخش اسلام را داشت و انتظارش این بود که امام و امت این استعمار و بردگی را بپذیرند و لب به اعتراض نگشایند. زهی خیال باطل؛ غیرت علوی و شور حسینی، امام و مردم را با فریاد اسلام خواهی در برابر حکومت وابسته به غرب، به مبارزه واداشت. در این میان آمریکایی‌ها، حفظ حکومت پوشالی پهلوی را در جدایی بین رهبر و امت دیدند و در سیزده آبان ۱۳۴۳ امام(ره) را به ترکیه و سپس به عراق تبعید کردند.

در سیزده آبان ۱۳۵۷ اتحاد و همبستگی مردم در همه‌جا از اسلام خواهی و تبری از طاغوت و پیروزی نهضت حکایت داشت و در همین راستا حکومت قداره‌کش، هر روز بر کشتار وحشیانه خود شدت می‌بخشید و بر خلاف تصور آنها مردم منسجم‌تر از پیش به تظاهرات وسیع دست می‌زدند و در تمام آن صحنه‌ها، دانش آموزان نیز کنار بزرگان مقابل حکومت ظالم قد برافراشتند و با شهادت‌شان در دانشگاه تهران انقلاب را به اوج رساندند.

در سیزده آبان ۱۳۵۸، ایران به نقطه‌ای رسیده بود که دیگر طاغوت و طاغوتیان بر این مملکت حکومت نمی‌کردند. نهضت پیروز و جمهوری اسلامی برقرار و نهادهای انقلابی در حال شکل‌گیری بودند. در این روز تاریخی ساختمان سفارت آمریکا در تهران به دست جمعی از دانشجویان معترض تصرف شد؛ چراکه در آن تاریخ، دیپلمات‌های آمریکایی مستقر در سفارت‌خانه از هیچ تلاشی برای مقابله با نظام نوپدید جمهوری اسلامی ایران فروگذار نمی‌کردند. تماس با سرکردگان گروه‌های ضدانقلاب، حمایت از شبکه‌های کودتا و براندازی در داخل کشور و تأمین مالی گروه‌های تروریستی که در غرب و جنوب ایران به انفجار در لوله‌های نفتی یا ایجاد ناامنی و بی‌ثباتی در مناطق کردنشین مشغول بودند، از عملکردهای مأموران سیاسی فعال در ساختمان سفارت آمریکا بود. این حقایق در اسناد لانه جاسوسی نیز آمده است.

جان کلام اینکه، پس از پیروزی انقلاب، در دهه ۶۰ با جنگ تحمیلی، در دهه ۷۰ با حادثه کوی دانشگاه، در دهه ۸۰ با فتنه ۸۸ و در دهه ۹۰ با حوادثی چون دی‌ماه ۱۳۹۶ و آبان ۱۳۹۸، همواره ملت ایران در برابر فتنه‌های غرب - که نماد استکبار است - ایستادگی کرده و دست دشمنان را از این مرزوبوم کوتاه کرده است تا به دنیا ثابت کند آمریکای امروز، رو به افول است و صهیونیست جنایتکار، دیگر فاصله‌ای تا نابودی کامل ندارد.

# مصیبت مشترک

## نگاهی به فراگیر شدن منطق ملت مسلمان ایران در مبارزه با استکبار

و ناهنجاری وجود داشت که توطئه‌گران انگلیس و آمریکا توانستند قطعه‌ای از جهان اسلام، یعنی فلسطین را از اسلام جدا کرده و به صهیونیست‌ها هدیه کنند. وضع ایران پیش از انقلاب نیز تعریفی نداشت؛ شاه مانند یک مهره شطرنج در دست غرب بود تا آمریکا بتواند منافع خود در خاورمیانه به‌ویژه خلیج فارس را دنبال کند؛ اما شاه یکی از هم‌پیمانان قوی رژیم صهیونیستی، آمریکا و انگلیس بود تا آنکه واقعه بزرگ، یعنی پیروزی انقلاب اسلامی به وقوع پیوست و محمدرضا پهلوی برای همیشه از ایران گریخت.

### مصیبت مشترک

اکنون مسئله‌ای که به منزله «مصیبت مشترک»، از ناحیه استکبار جهانی همه ملت‌های محروم و مستضعف، به‌ویژه اتباع فرهنگ اسلامی را تهدید می‌کند، جنگ اندازی به شئون مادی فرهنگ، غارت اقتصاد و منابع ملی و مصرف حوزه‌های بازرگانی آنهاست. سند این ادعا برگی از صفحات تاریخ است؛ جایی که نیکسون، رئیس‌جمهور سابق آمریکا، به سرمدمداران کاخ سفید توصیه می‌کند: «کلید سیاست آمریکا که باید به‌صورت تدریجی این باشد این است که فقط با رژیم‌های تجدیدطلب همکاری استراتژیکی داشته باشد و پیوندهای خود را با رژیم‌های بنیادگرای افراطی و رادیکال، به همکاری تاکتیکی محدود نماید.» از سوی دیگر، «توماس فردمن» تحلیلگر سیاسی آمریکا نیز معتقد است، «جنگ با این دشمن (اسلام) با ارتش ممکن نیست، بلکه باید در مدارس، مساجد، کلیساها و معابد به رویارویی با آن پرداخت و در این راه جز با همکاری روحانیون، کشیشان و راهبان نمی‌توان به پیروزی دست یافت.»

### ۱۳ آبان

در قالب همین سیاست‌ها بود که آمریکای جهان‌خوار در راستای اهداف سلطه‌گر ایانه خود، ایران را بهترین و مساعدترین زمینه و نقطه برای همراهی با رژیم غاصب صهیونیستی برگزید، غافل از آنکه در این پیشه، شیر مردان سترگی هستند که با هدایت و رهبری قاعد یگانه اسلام ناب محمدی (ص)، حضرت امام خمینی (ره) نه تنها در برابر اهداف شوم و خبیث شیطان بزرگ در ایران، بلکه مقابل توطئه‌های منطقه‌ای و جهانی او نیز ایستاده و منافع و زیاده‌طلبی‌های آمریکا را مورد تهدید، تهاجم و انهدام قرار می‌دهند. نمونه‌های این مقابله و تهاجم در جهان در لبنان، فلسطین، کشورهای اروپایی و حاشیه خلیج فارس دیده‌اند، ولی آنچه در این فراز، از اهمیت بسزایی برخوردار است، حوادث سیزدهم آبان است.

◆ سه شکست در یک روز  
سیزدهم آبان روز تاریخی شکست آمریکای جهان‌خوار به دست توانای پیروان راستین اسلام نصاب محمدی (ص) است؛ چرا که طعم تلخ شکست، سه بار در این روز به ذائقه سردمداران آمریکا و مزدورانش در ایران نشسته است.

۱- در جریان تصویب لایحه کاپیتولاسیون در مجلس شورای ملی سال ۱۳۴۳ شمسی به دستور شاه (که بر اساس این قانون، مستشاران آمریکایی در ایران مصونیت یافتند) حضرت امام(ره) فریاد برآورد و ماسک خیانت و کشور فروشی دودمان پهلوی را پاره کرد و کوس رسوایی شاه و رژیمش را بر سر هر کوی و برزن به صدا درآورد و رئیس‌جمهور آمریکا را مغفورترین شخص نزد ملت ایران برشمرد و بدین‌سان توطئه آمریکا خنثی شد. ساواک به دستور مستقیم شاه و با اشاره آمریکا اقدام به دستگیری و تبعید امام به ترکیه و سپس نجف اشرف کرد؛ اما این اقدام عجولانه نشانه آشکاری از شکست توطئه آمریکا به شمار می‌رود.

۲- به دنبال تبعید امام(ره) بود که آمریکا بی‌مهیا از طریق رژیم شاه به غارت کشور و ثروت فرایند ملت دست زد. شرکت‌های آمریکایی و چندملیتی، گروه‌گروه برای به‌اصطلاح سرمایه‌گذاری وارد ایران شدند و عملاً سرزمین اسلامی ایران به تبعیت غرب و آمریکا درآمد. از این روز رژیم ستم‌شاهی برای تحمیل بی‌تفاوتی جامعه اسلامی ایران سعی در رواج فساد و فحشا و بی‌بندوباری نسل جوان کرد؛ لذا آمریکا احساس کرد جامعه تحصیل کرده حوزه و دانشگاه که همواره به‌عنوان دو اهرم قدرتمند مانع جدی بر سر راه منافع و مصالح غیر مشروع بیگانگان بودند، برای آنها خطر آفرین هستند. این بود که تصمیم گرفتند اولاً، نسل جوان و تحصیل کرده و دانشجویان را از مذهب و اسلام دور کنند و بذر دشمنی و کینه نسبت به حوزه‌های علمیه و روحانیت را در دل و جان آنان بیفشانند، ثانیاً حوزه‌های علمیه و روحانیت را نسبت به دانشگاهیان و روشنفکران متعهد بدبین کنند و در نتیجه تقابل و رویارویی دو طبقه از نسل انقلاب، دشمنان به اهداف کوتاه بلند استعماری خود نائل شوند؛ ولی با تدبیر امام و شاگردان وفادارش در حوزه و دانشگاه، آن چنان وحدتی به ثمر نشست و بارور شد که حتی دانش‌آموزان مدارس در کنار دانشجویان دانشگاه‌ها برای دفاع از اسلام و آرمان‌های انقلابی حضرت امام(ره) به خیابان‌ها ریختند و مقابل دانشگاه از طریق کماندوهای شاه در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۷ خون پاک‌شان، سنگ‌فرش خیابان‌ها را گلگون کرد و بدین‌سان شیطان بزرگ، شکست تاریخی دیگری را متحمل شد و این حادثه خونین وحدت حوزه و دانشگاه را استحکام بخشید.

۳- پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام(ره) و سرگرم شدن شخصیت‌های انقلابی و مبارزان و ملت سلحشور به امور جاری کشور و حل و فصل امور نظام نوپای اسلامی، دشمنان غربی و آمریکایی جنایت‌کار از طریق سفارت‌خانه‌های شان و ایادی و مزدوران خود در تهران و دیگر مراکز کشور به توطئه و نقشه‌های گوناگون و جاسوسی دست زدند و حوادث ناگواری را به وجود آوردند؛ اما ژرف‌نگری و هوشیاری حضرت امام(ره) و اقدام بجای و سریع و حساب شده تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به دست دانشجویان مسلمان پیرو و خط امام(ره) در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۸ ضربه سختی بر آخرین تلاش و مقاومت‌های دشمن کینه‌توز اسلام و انقلاب زد. شیطان بزرگ آخرین سنگرهای خود را در ایران اسلامی از دست داد و در منطقه خلیج فارس به حالت احتضار کامل درآمد؛ ولی عوامل و ایادی او در دولت موقت بازرگان و به دنبال آنان بنی‌صدر تلاش فراوانی در جهت آزادسازی گروگان‌ها و نجات آمریکا کردند که برخلاف تلاش شبانه‌روزی آنان، باتدبیر شخص امام(ره) و حمایت همه‌جانبه ایشان از دانشجویان مسلمان، شیطان بزرگ آمریکا عملاً به مدت ۴۴۴ روز و اسارت انقلاب اسلامی قرار داشت و هیمنه و ابهت ابرقدرتی آمریکا در تمام عالم شکسته شد؛ به گونه‌ای که سردمداران سیاسی آمریکا اعتراف کردند که انقلاب ایران و امام خمینی (ره) آمریکا را در دنیا تحقیر کرده است.

### کلام آخر

تسخیر لانه جاسوسی به حضور مستقیم شیطان بزرگ در ایران پایان داد و بر سلطه ۳۰ ساله آمریکا خط بطلان کشید و به حق از سوی حضرت امام(ره) انقلاب دوم نامیده شد. مکمل اقدام شجاعانه و انقلابی دانشجویان مسلمان، حرکت مدبرانه و سرنوشت‌ساز نمایندگان دوره سوم مجلس بود که طی تصویب ماده واحده‌ای روز ۱۳ آبان را به‌عنوان روز ملی مبارزه با استکبار جهانی برای همیشه در تاریخ به ثبت رسانید. از همین منظر، امت اسلامی هم‌اکنون به‌خوبی پی برده است که استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا می‌خواهد هیچ ردپایی از اسلام و بیداری اسلامی نباشد و دولت‌هایی به وجود آیند که سکولار و بی‌ارتباط با اسلام راستین باشند. این در حالی است که طبیعت اسلام، به دلیل سبزی که با هر گونه ظلم، بی‌عدالتی، استبداد و دیکتاتوری دارد، حکم می‌کند که امت اسلام هیچ‌گونه محرومیت از آزادی و ظلم را برنتابد و برای پیشبرد این امر مهم، همواره مبارزه با استکبار را پیش روی خود داشته باشد.





# صدای شکستن

## استخوان‌های لیبرالیسم

انسیه ربیعی

خبرنگار

وقتی در ۲۸ اسفند سال ۱۳۴۰ ش/ ۱۹ مارس ۱۹۶۲م، سفارت آمریکا در اوج قدرت استکباری و روحیه سلطه‌گری طی یادداشت شماره ۴۲۳ در پاسخ به درخواست ذلیلانه وزارت خارجه دولت شاهنشاهی ایران با تمديد یک ساله خدمات هیئت مستشاری نظامی ایالات متحده موافقت کرد، در ذهن هیچ‌کس نمی‌گنجد که این موافقت یکی دیگر از نقاط عطف تاریخ تحولات دوران معاصر ایران خواهد شد. در این یادداشت سفارت آمریکا به بهانه مشکلات روز افزون و به دلیل اینکه موافقت‌نامه‌های موجود به قدر کافی مسئله وضعیت اعضای هیئت‌های مستشاری نظامی ایالات متحده را در ایران در بر نمی‌گیرد، برای رسیدن به یک تفاهم کلی در این رابطه و سهولت در عملکرد مؤثر اعضای مستشاری، از دولت شاهنشاهی ایران می‌خواهد که امتیازات و مصونیت‌های مخصوص کارمندان اداری و فنی مشروحه در قرارداد، منضم به قرارداد نهایی کنفرانس سازمان ملل را در وین (قرارداد ۱۸ آوریل ۱۹۹۱ معروف به پیمان وین) در مورد هرفردی از کارکنان نظامی، کارمندان غیرنظامی وزارت دفاع ایالات متحده و بستگان‌شان که اهل خانه آنها هستند و حضور آنها در ایران به وسیله دولت شاهنشاهی ایران مجاز شناخته شده، به کار گرفته شود.

هدیه آمریکا

در آن زمان، وزارت خارجه نظام شاهنشاهی مانند اغلب ادوار تاریخی که با انعقاد قراردادهای اسارت‌بار و اعطای امتیازات، استقلال و منافع ملی کشور را به نفع بیگانگان قربانی کرد، هیچ‌گاه به ملت ایران نگفت که این امتیازات یک طرفه به یک دولت خارجی و اتباع وی چه سودی برای استقلال سیاسی و امنیت ملی ایران دارد. وزارت امور خارجه رژیم پهلوی در تاریخ ۱۳۴۱/۱۲/۲۰ طی یادداشت شماره ۸۸۰۰ به سفارت آمریکا می‌نویسد؛ در خصوص وضع اعضای عالی‌رتبه هیئت مستشاری نظامی آمریکا در ایران و استفاده آنها از مواد قرارداد وین، آنها که گذرنامه سیاسی ندارند، موافقت می‌شود و در خصوص بقیه کارمندان مطالعات در جریان است.

سپس وزارت امور خارجه در یادداشت شماره ۸۲۹۶ مورخ ۲۶ آبان ۱۳۴۲ به سفارت آمریکا در ایران می‌نویسد: «وزارت امور خارجه شاهنشاهی خوش‌وقت است. اکنون به استحضار آن سفارت کبرا برسانند که هیئت محترم وزیران به موجب تصویب‌نامه مورخ ۱۳۴۲/۷/۱۳ با این پیشنهاد موافقت فرموده‌اند و قرار است که این یادداشت جهت تصویب به مجلسین فرستاده شود.»

تصویب مفتضحانه

در تاریخ ۲ مرداد ۱۳۴۳ برای اولین بار این لایحه که در تاریخ ایران به لایحه کاپیتولاسیون معروف است، به منظور رسیدگی به مجلس سنا فرستاده می‌شود و مجلس سنا ایران که متشکل از شبه روشنفکران خاندان سلطنتی و نخبگان سیاسی و

شیوخ وابسته به نظام پادشاهی بوده و مهر و مومها سرنوشت مردم مظلوم ایران را رقم می‌زدند، در یک اقدام مفتضحانه این لایحه را تصویب می‌کند. در اسناد لانه جاسوسی آمریکا، متن مذاکرات مجلس سنا در تصویب لایحه کاپیتولاسیون به انگلیسی ترجمه شده و بر اساس متن مذاکرات، شریف امامی، رئیس مجلس سنا، برای اینکه ملت ایران از عمق خائنانه بودن این لایحه خیردار نشوند، این لایحه را در نیمه‌شب به عنوان آخرین لایحه‌ای که در یک جلسه طولانی پس از طرح لوایح مختلف ارزشی برای بحث کردن ندارد، مطرح می‌کند و به تصویب می‌رساند، به خیال اینکه تصویب این لایحه، هنگام خواب بودن جامعه، انعکاس ویژه‌ای نخواهد داشت. در نهایت در روز سه‌شنبه، ۲۱ مهرماه ۱۳۴۳، مجلس شورای ملی این لایحه را تصویب کرد و کاپیتولاسیون در ایران بار دیگر به شکل قانونی از سوی دولت شاهنشاهی احیا می‌شود.

صدای زنده برابر لایحه ننگین

همه‌آنهايي که از تاریخ ایران آگاهی دارند، می‌دانند تنها یک صدای زنده در ایران بود که یک‌تنه مقابل این لایحه ننگین، در برابر دولت آمریکا و نظام شاهنشاهی مقاومت کرد و آن کسی نبود جز امام خمینی (ره). تا آن تاریخ هیچ چهره مبارز و حزب سیاسی‌ای که سال‌ها شعار مبارزه با دیکتاتوری و استبداد سر می‌داد، نه باور می‌کرد و نه جرئت آن را داشت که مقابل هیمنه و سیطره نفوذ سیاسی آمریکا در جهان تردید به خود راه دهد و جرئت مخالفت و مقابله با این نفوذ را داشته باشد. با این

همه، امام خمینی (ره) بدون واژه‌ها از مترسک‌های ابرقدرتی، نه تنها با لایحه کاپیتولاسیون مخالفت کرد و مفهوم و ماهیت آن را برای جامعه بر ملا کرد؛ بلکه همه اقتدار نظام شاهنشاهی و حامی آن امپریالیسم آمریکا را مورد تهاجم قرار داده و به پایه‌های قدرت آمریکا و سلطنت تاخت و کاپیتولاسیون را سبند بردگی ملت ایران عنوان کرد. در مقابل نیز آمریکا و رژیم شاه که انتظار چنین واکنش انفجارآمیزی را از حضرت روح‌الله نداشتند، برای خاموشی صدای نهضت امام خمینی (ره)، او را به ترکیه تبعید کردند.

خیال باطل تبعید امام (ره)

در اسناد تاریخی آمده است، «راک ول» در تاریخ ۱۵ آبان ۱۳۴۳، یعنی دو روز پس از تبعید امام راحل به ترکیه در یک نامه غیررسمی به یکی از دوستان خود در وزارت خارجه آمریکا می‌نویسد: «وقایع اخیر که شما در گزارش رسمی از آنها مطلع خواهید شد، موجب خشنودی قلبی من شده است. سرانجام ما توانستیم از شر آن پیرمرد... که چوب لای چرخ ما می‌گذاشته راحت شوم. «کله‌کنده» محلی دستور اخراج او را داده بود. در حال حاضر او در یکی از هتل‌های درجه دو ترکیه اقامت دارد و سعی می‌کند که عقیده سنی‌های بیچاره را تغییر دهد.» این در حالی است که «راک ول» و اربابان او در آمریکا هیچ‌گاه تصور نمی‌کردند که ۱۵ سال بعد این پیرمرد، هم کله‌کنده را با خفت از ایران بیرون خواهد کرد، هم به عمر نظام شاهنشاهی پایان خواهد بخشید و هم اسطوره شکست‌ناپذیری آمریکا و نظام‌های

### حسین کنعانی مقدم در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

## انقلاب دوم ایران و مبارزه جهانی

گروه پرونده

صبح صادق

در سالروز مبارزه با استکبار جهانی، با حسین کنعانی مقدم، تحلیلگر مسائل سیاسی و یکی از دانشجویان حاضر در تسخیر لانه جاسوسی به‌گفت‌وگو نشستیم، که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید: حسین کنعانی مقدم با بیان اینکه حضرت امام (ع) فرمودند «۱۳ آبان یوم‌الله است»، وقایع این روز را یادآور شد و اظهار داشت: «۱۳ آبان سال ۱۳۴۳ حضرت امام به دلیل سخنرانی علیه قانون کاپیتولاسیون به ترکیه تبعید شدند، در ۱۳ آبان ۱۳۵۷ دژخیمان رژیم پهلوی به دانشگاه تهران حمله کردند که منجر به شهادت ۶۰ نفر از دانش آموزان شد. در ۱۳ آبان سال ۱۳۵۸ نیز تسخیر لانه جاسوسی اتفاق افتاد که حضرت امام از آن به انقلاب دوم یاد کردند.»

برگ زرین فداکاری ملت ایران

وی در ادامه افزود: «این سه واقعه تاریخی ورق‌های زرینی از ایثار و فداکاری ملت ایران برای رسیدن به استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی است و نشان می‌دهد مبارزه ملت ایران ضد استبداد، ضد استکبار، ضد استعمار و ضد استثمار بوده است.»

این تحلیلگر مسائل سیاسی با اذعان به این امر که مبارزات ۱۳ آبان همه ابعاد را در دل خود داشته، به همین دلیل روز ملی مبارزه با استکبار نام‌گرفته است، تصریح کرد: «این وقایع حاکی از این است که ملت ایران به رهبری حضرت امام و تداوم آن با مقام معظم رهبری عملاً در چند جبهه در حال نبرد با کسانی است که فقط با جمهوری اسلامی مشکل ندارند؛ بلکه همواره به دنبال نابودی ایران بوده و هستند.»

ایستادگی در برابر هژمونی غرب

کنعانی مقدم در ادامه گفت:

«این سه حادثه مینایی شد برای ملت ایران که هم با استبداد زمان؛ مثل پهلوی مبارزه کرد و هم مقابل مداخلات آمریکا در ایران که از کودتای ۲۸ مرداد سال ۳۲ و

سرنگونی دولت

مصلوق آغاز

شد، ایستاد و

در ادامه نیز

با تسخیر

سفارت آمریکا که به لانه جاسوسی تبدیل شده بود و عمدتاً با هدف تقویت آشوب‌ها در مراکز مختلف و تجزیه ایران عمل می‌کرد، نشان داد که مبارزه باید در همه ابعاد وجود داشته باشد تا بتوانیم در برابر هژمونی غرب بایستیم.» وی در ادامه در پاسخ به این شبهه که اگر لانه جاسوسی تسخیر نمی‌شد، الان ایران مشمول تحریم‌های غرب نبود، تأکید کرد: «من در همان موقع جزء دانشجویانی بودم که در جریان تسخیر لانه جاسوسی حضور داشتیم و از این ماجرا مطلع هستم که پایگاه جاسوسی آمریکا فقط در ایران، بلکه کل منطقه را مدیریت می‌کرد و از طرفی به دنبال ایجاد فتنه و آشوب در ایران بود؛ اگر آن زمان مقابل او نمی‌ایستادیم، قطعاً با کودتاهایی که آنها به‌منظور تجزیه ایران دنبال می‌کردند، کل کشور در آن زمان درگیر یک جنگ داخلی و فرسایشی می‌شد.»

سیزده آبان ۵۸ و انقلاب دوم

این کارشناس مسائل سیاسی با اشاره به این حرکت انقلابی دانشجویان در تسخیر لانه جاسوسی به صبح صادق گفت: «حضرت امام این اقدام را انقلاب دوم نامیدند؛ چرا که با تسخیر لانه جاسوسی ریشه و مرکز فرماندهی



لیبرالیستی و کمونیستی و سوسیالیستی را در جهان در هم خواهد شکست و آمریکا را برای همیشه از منافع حیاتی‌اش در ایران محروم خواهد کرد. چوبی که حضرت امام (ره) در سال ۱۳۴۳ به گفته راک ول، لای چرخ یکه‌تازی آمریکا در ایران گذاشت، در سال ۱۳۵۷ این چرخ را از حرکت باز انداخت و با ساقط کردن یکی از حکومت‌های وابسته منطقه به آمریکا و از همه مهم‌تر منهدم کردن لانه جاسوسی آمریکا در ایران، بزرگ‌ترین پایگاه جاسوسی، امنیتی، اطلاعاتی و سیاسی این قدرت را در منطقه خاور میانه از هم پاشید. روز تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به دست دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره) به حق روز ملی مبارزه با استکبار جهانی نامیده شد و هیچ‌گاه نباید از تاریخ این ملت حذف شود.

کلام آخر

روز ملی مبارزه با استکبار جهانی روز مبارزه با آمریکاست؛ رژیمی که به تعبیر «آرنولد توین بی» مورخ معروف غرب، امروز برای دفاع از صاحبان منافع، رهبری جنبش ضدانقلابی در سراسر جهان را به عهده گرفته است. آمریکا امروز همان روم باستان است که مدافع نابرابری، بی‌عدالتی بود. امام پایه‌گذار نظام جمهوری اسلامی در جهان، در واپسین دم فروپاشی نظام‌های کمونیستی، به ملت‌های جهان اعلام کردند که صدای شکستن استخوان‌های کمونیسم بین‌الملل را می‌شنود، اکنون با جهانی شدن گفتمان استکبارستیزی ملت ایران باید اعلام کرد که صدای شکستن استخوان‌های لیبرالیسم به گوش می‌رسد.

می‌کند با تهدید، فشار و تخریب ایران را در منطقه منزوی و یک اجماع جهانی علیه ایران ایجاد کند و این موضوع را در بحث مسائل هسته‌ای شاهد بوده‌ایم.»

هباهو برای پنهان کردن شکست

این کارشناس مسائل سیاسی به حوادث و اغتشاشات اخیر اشاره کرد و با تأکید به تلاش غرب برای دخالت در امور ایران گفت: «حال که غربی‌ها دیدند ایران توانسته مقاومت از گذشته به حیات خود ادامه دهد و قدرت کشور ما، قدرت کل جبهه مقاومت در منطقه است و با ادامه این روند امنیت رژیم صهیونیستی کاملاً در معرض خطر قرار گرفته، تلاش می‌کند با فرضیه آمریکایی جنگ هیبریدی، جنگ ترکیبی، جنگ سایبری، جنگ اقتصادی، جنگ نظامی و جنگ تروریستی را علیه ایران را به نتیجه برسانند.» کنعانی مقدم در پایان خاطر نشان کرد: «آمریکا و صهیونیست‌ها در تلاش هستند تا طرح فشار حداکثری از بیرون و شورش از درون را در کشور ما پیش ببرند؛ به همین دلیل در اغتشاشات اخیر نیز همه قوای خود از جمله معاندین، اپوزیسیون و گروه‌های تروریستی را به کار گرفتند که شورش از درون را شکل دهند تا بتوانند در امور ایران مداخله کنند. ملت ایران هم هر از چند گاهی با این حوادث مواجه می‌شود؛ اما تجربه نشان داده است هر چند اغتشاشات و ایجاد ناآرامی صدمات زیادی را به کشور تحمیل می‌کند؛ اما این حوادث ملت ما را آبدیده‌تر می‌کند و با بصیرت و آگاهی مردم در برابر حوادث سنگین‌تر مقاومت خواهیم بود.»

ایران، الگوی مبارزه با استکبار

کنعانی مقدم با بیان اینکه غرب سعی داشت این نقشه‌ها را در ایران هم اجرا کند، خاطر نشان کرد: «کشورهای دیگر با الگو گرفتن از مبارزات ایران دریافته‌اند که می‌توانند در برابر این قبیل اقدامات آمریکا بایستند و شواهد مختلفی هم وجود دارد که در کشورهایی مثل یمن، لیبی، افغانستان، لبنان، فلسطین و... مداخلات آمریکا و صهیونیست به‌وفور وجود دارد؛ اما تجربه ایران به این کشورها آموخت که هر یک‌قدم عقب‌نشینی در مقابل آمریکا باعث می‌شود آنها ۱۰ قدم به سمت جلو گام بردارند.» وی در ادامه افزود: «رژیم صهیونیستی که متأثر از سیاست‌های آمریکاست عملاً به عنوان یک اهرم فشار برای جمهوری اسلامی با سناریوهایی مانند ایران‌هراسی، اسلام‌هراسی و شیعه‌هراسی سال‌هاست که تلاش



تقویم انقلاب

منظومه فکری  
توحیدمحور

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر



بررسی دیدگاه نخست‌وزیر اولین دولت جمهوری اسلامی موید این نکته است که منظومه فکری شهید رجایی متکی بر اصل توحید بود. او معتقد بود، باید همه اعمال‌مان تبیین اعتقادی داشته باشد. درایامی که رژیم بعث به خاک کشورمان تجاوز کرده بود، نظرات رجایی نقطه مقابل دیدگاه‌های بنی‌صدر قرار داشت. بنی‌صدر جنگ را فرصتی برای مبارزه سیاسی با جناح مقابل خود، یعنی نیروهای خط امام (ره) تلقی می‌کرد. او با شعار تخصص‌گرایی و تعمیص آن به نیروهای نظامی و امور نظامی تکیه‌گاه خود را از تش قرار داده بود و می‌کوشید با نزدیک کردن خود به نیروهای نظامی کلاسیک ابتکار عمل جنگ را به دست گیرد و با پیروزی احتمالی در جنگ ضمن ارتقای موقعیت سیاسی‌اش به همراه جناح منتسبش در برابر رقبای سیاسی ادعای کارآمدی شعار تخصص‌گرایی در عرصه نظامی را اثبات کند و در نتیجه نیروهای مردمی و انقلابی، مانند سپاه، بسیج، کمیته‌ها و نیروهای نامنظم را در جنگ راه نمی‌داد و آنها را به کار نمی‌گرفت.

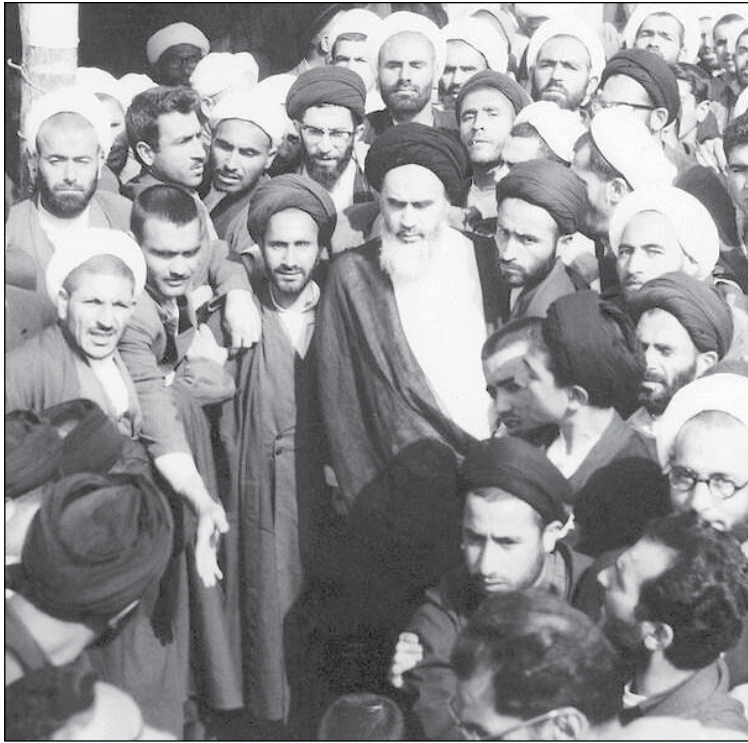
بنی‌صدر از در اختیار قرار دادن هرگونه سلاح و ابزار جنگی به سپاه و بسیج خودداری می‌کرد؛ اما شهید رجایی که مسئولیت دولت را عهده‌دار بود طرفدار نیروهای مردمی بود و همواره بر استفاده از ظرفیت داخل کشور و نیروهای مردمی تأکید می‌ورزیدند.

شهید رجایی معتقد بود، رژیم بعثی حاکم بر عراق با برخورداری از حمایت‌های سیاسی و نظامی آمریکا و با بسط‌سازی‌های پر دامنه و محاسبات و تحلیل‌های رایج سیاسی و نظامی آمریکا، جنگ را علیه ایران آغاز کرده است، اما از گفتمان عقیدتی و ارزش محور ملت ایران و نقش نیروهای مردمی غافل است و توان درک تحلیل آن را ندارد؛ و همین اصل مهم است که سرنوشت جنگ را تعیین خواهد کرد.

به این ترتیب، شهید رجایی، نخست‌وزیر وقت به بعد عقیدتی جنگ اهمیت بیشتری می‌داد و معتقد بود، با توسعه دایره عقیدتی-سیاسی در نیروهای نظامی و در نهایت ارتش مردمی و مکتبی می‌توان دشمن را شکست داد. وی اعتقاد داشت، جنگ تحمیلی جنگ کشور با کشور نیست؛ بلکه جنگ عقیده با عقیده است. بر همین مبنا نیروهای مقاومت مردمی، سپاه، بسیج و سایرین را در برابر ارتش متجاوز حزب حاکم بصر عراق، لشکران اسلام نامید و هدف از مقاومت در برابر متجاوزان را تحقق اسلام و رسیدن به آرمان‌های انقلاب اسلامی دانست. وی ضمن تأکید بر نقش و جایگاه مقاومت مردمی از قبیل سپاه پاسداران و بسیج و نیروهای نامنظم توجه ویژه داشت و از آنها به عنوان نیروهای انقلابی و عقیدتی و توحیدمحور یاد می‌کرد؛ چون برخاسته از بطن توده‌های مردمی و همفکر با انقلاب بودند؛ لذا از آنها به «امید انقلاب» و «ارتش انقلاب» یاد می‌کرد. شهید رجایی هماهنگی و وحدت بین نیروهای نظامی را ضامن پیروزی در جنگ می‌دانست. سیاست شهید رجایی با رویکرد جریان‌های غرب‌گرا و امثال بنی‌صدر در چالش بود که در نهایت آنها نتوانستند او را تحمل کنند و محمد علی رجایی را به شهادت رساندند.

# مروج اسلام ناب در برابر تحجرگرایی

## بنیان‌های اسلامی مبارزات امام خمینی (ره)



مغضوب قدرت‌ها و ابرقدرت‌ها باشد. شما باید نشان دهید که چگونه مردم، علیه ظلم و بیداد، تحجر و واپس‌گرایی قیام کردند و فکر اسلام ناب محمدی را جایگزین تفکر اسلام سلطنتی، اسلام سرمایه‌داری، اسلام التقاط و در یک کلمه اسلام آمریکایی کردند. شما باید نشان دهید که در جمود حوزه‌های علمی آن زمان که هر حرکتی را متهم به حرکت مارکسیستی و یا حرکت انگلیسی می‌کردند، تنی چند از عالمان دین باور دست در دست مردم کوچک و بازار، مردم فقیر و زجر کشیده گذاشتند و خود را به آتش و خون زدند و از آن پیروز بیرون آمدند. شما باید به روشنی ترسیم کنید که در سال ۴۱، سال شروع انقلاب اسلامی و مبارزه روحانیت اصیل در مرگ‌آباد تحجر و تقدس‌مآبی چه ظلم‌ها بر عده‌ای روحانی پاک‌باخته رفت، چه ناله‌های دردمندانه کردند، چه خون دل‌ها خوردند، متهم به جاسوسی و بی‌دینی شدند ولی با توکل بر خدای بزرگ کمر همت را بستند و از تهمت و ناسزا نهراسیدند و خود را به توفان بلا زدند و در جنگ نابرابر ایمان و کفر، علم و خرافه، روشنفکری و تحجرگرایی، سرافراز-ولی غرقه به خون یاران و رفیقان خویش پیروز شدند.» (۱۳۶۷/۱۰/۲۵)

اوچ افشاسگری و انزجار حضرت امام (ره) از این جریان انحرافی را می‌توان در پیامی مکتوب از حضرت امام (ره) مشاهده کرد که آن را خطاب به روحانیت و بزرگان حوزه‌های علمیه نوشته‌اند. این پیام ماندگار که جزء مهم‌ترین آثار قلمی ایشان نیز به شمار می‌آید و به نام «منشور روحانیت» شهرت یافته است، در آخرین روزهای زندگی پرپرکت‌شان و قریب به صد روز قبل از ارتحال ایشان به رشته تحریر درآمده است. حضرت امام (ره) در این کلام با صراحت تمام طلب انقلابی را از خطر نفوذ مروجان اسلام آمریکایی در حوزه‌های علمیه یاد می‌کنند و می‌فرمایند: «در حوزه‌های علمیه هستند افرادی که علیه انقلاب و اسلام ناب محمدی فعالیت دارند. امروز عده‌ای با ژست تقدس‌مآبی چنان تیشه به ریشه دین و انقلاب و نظام می‌زنند که گویی وظیفه‌ای غیر از این ندارند. خطر تحجرگرایان و مقدس‌نمایان احق در حوزه‌های علمیه کم نیست. طلاب عزیز لحظه‌ای از فکر این مارهای خوش خط و خال کوتاهی نکنند، اینها مروج اسلام آمریکایی‌اند و دشمن رسول‌الله. آیا در مقابل این افعی‌ها نباید اتحاد طلاب عزیز حفظ شود؟» (۱۳۶۷/۱۲/۳)

محرومان، و اسلام مقدس‌نماهای متحجر و سرمایهداران خدانشناس و مرفهین بی‌درد، کاملاً مشخص نشده است و روشن ساختن این حقیقت که ممکن نیست در یک مکتب و در یک آیین دو فکر متضاد و روبرو وجود داشته باشد، از واجبات سیاسی بسیار مهمی است، که اگر این کار توسط حوزه‌های علمیه صورت پذیرفته بود، به احتمال بسیار زیاد سید عزیز ما، عارف حسین، در میان ما بود.» (۱۳۶۷/۶/۱۴)

حضرت امام (ره) در نامه تاریخی خود به سید حمید روحانی ضمن تأیید کردن وی به تدوین تاریخ انقلاب اسلامی، بار دیگر مسئله تحجر و واپس‌گرایی را گوشزد می‌کنند و از وی می‌خواهند تا خیانت‌های تاریخی را که این جریان علیه مکتب تشیع انجام داده‌اند، برای ماندگاری در تاریخ ثبت کند. حضرت امام (ره) چنین می‌نویسند: «اگر شما می‌توانستید تاریخ را مستند به صدا و فیلم حاوی مطالب گوناگون انقلاب از زبان توده‌های مردم رنج‌دیده کنید، کاری خوب و شایسته در تاریخ ایران نموده‌اید. باید پایه‌های تاریخ انقلاب اسلامی ما چون خود انقلاب بر دوش پابرهنگان

دارد؛ هر چند نقابی دروغین از آزادی و برابری و حقوق بشر بر چهره‌اش زده است و اگر چنین نبود، شاهد این همه جنایت در اقصی نقاط جهان در طول یک قرن گذشته نبودیم!

حضرت امام خمینی (ره) در مقام رهبر و پرچمدار آزاداندیشی و اجتهاد پویای فقه اسلامی که همواره در برابر جریان تحجر و واپس‌گرایی قرار داشته، با طعن و خشم و عداوت آنان مواجه شده است. حضرت امام (ره) با تبیین مرزهای اسلام ناب محمدی (ص) از اسلام آمریکایی، شاخص‌های این دو نوع اسلام را شرح داد که یکی از ویژگی‌های اسلام آمریکایی، همان اسلام تحجر و واپس‌گرایی بود. ایشان در پیامی که به مناسبت شهادت سید عارف حسین حسینی، از رهبران شیعیان پاکستان صادر کردند، در باب اهمیت تبیین مرزهای این دو گونه اسلام می‌فرمایند: «راه مبارزه با اسلام آمریکایی از پیچیدگی خاصی برخوردار است که تمامی زوایای آن باید برای مسلمانان پابره‌رو روشن گردد؛ که متأسفانه هنوز برای بسیاری از ملت‌های اسلامی مرز بین «اسلام آمریکایی» و «اسلام ناب محمدی» و اسلام پابرهنگان و

### مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

یکی از مهم‌ترین موانع آزاداندیشی و بسط و پیشرفت و ماندگاری یک تفکر، وجود رگه‌ها و نشانه‌هایی از ایستا و ماندگاری است که از آن با عنوان تحجر و قشری‌گری در اندیشه یاد می‌کنند. «تَحَجَّر» در لغت به معنای سنگ شدن و در اصطلاح به معنای امتناع انسان از پذیرش حق و روی گردانی از حقیقت است و نقطه مقابل آن شرح صدر است. تَحَجَّر از نظر اسلام امری مذموم و در آیات قرآن از آن به مساوت قلب تعبیر شده است. تحجر نه تنها مانع زایش اندیشه نزد صاحب آن است، بلکه مانعی برای بسط دیگر اندیشه‌ها نیز هست. تصلب ذاتی اندیشه متحجران از آنان دشمنانی سرسخت و همیشگی در پیش‌گام متفکران و اندیشمندان ساخته است و همواره آزاداندیشان به دست متحجران در تنگنا قرار گرفته و با حکم تکفیر به قربانگاه رفته‌اند!

تحجر همواره تلاش دارد به خود رنگ تقدس ببخشد و این تقدس معمولاً پشتوانه‌هایی الهی و دینی برای خود دست و پا کرده است. آمیختگی تحجر و تقدس دینی، یکی از تلخ‌ترین داستان‌های تاریخ است که فرجامی خونین برای بزرگان اندیشه به همراه داشته است. این جریان‌های قشری در برابر هر نوع تحول و اجتهاد ایستاده‌اند و با نوعی واپس‌گرایی، چهره‌ای خشن از خود ظهور و بروز داده‌اند که آخرین آنان را می‌توان در شکل‌گیری سلفی‌گری و وهابیت در جهان اسلام مشاهده کرد. نمونه‌های تاریخی در مسیحیت و در قرون وسطی نیز در این باره بسیار است که حاصلی جز عقب‌ماندگی و جاهلیت و جنایت به همراه نداشته است.

تحجر تنها در قامت تقدسات دینی عیان نشده است. تصلب و تقدس متحجران جدید در قرن نوزدهم و بیستم میلادی در لباس علم‌گرایی و پوزیتیویسم سر برافراشت و مخالفان خود را با برچسب ضدیت با علم و عقل‌انباری، تکفیر کرد! امروز این تصلب و تک بعدی دیدن هستی با سلاح علم تجربی، خود به آفتی در مسیر آزاداندیشان عالم بدل شده است، به گونه‌ای که چارچوب‌هایی، چون ساینیتسم، اومانیتسم، سکولاریسم و ارزش‌های لیبرالیستی را آیات مقدسی برای همه جهانیان می‌خوانند و از جهانی شدن سخن می‌گویند و ارزش‌های دیگر جوامع را به رسمیت نمی‌شمارند. تحجر مدرن نیز پیوندی ناگسسته با خشونت

### دهلیز

## دیکتاتوری بی‌سوادها

### نگاهی به عملکرد ضعیف حکمرانان رژیم پهلوی

اقتصادی رژیم پهلوی بود درست می‌نمود، تردیدی وجود ندارد. در کتاب «مردی برای تمام فصول، اسدالله علم و سلطنت پهلوی»، که مظفر شاهدهی نوشته است، به نقل از علم در سوم بهمن ۱۳۵۴ می‌نویسد: «دو ساعت تمام غرق در افکار گوناگون سیر کردم. بیشتر از همه نگران گفت‌وگوهای شب گذشته با مجیدی رئیس سازمان برنامه بودم. هنگام مرور پروژه‌های مختلف مورد علاقه شاه، روضه‌خوانی مفصلی درباره کسری‌های مالی، و هلر دادن منابع در دسترس من توسط دولت کرد. من واقعاً می‌ترسم که این نخستین غرش‌های انقلابی قریب‌الوقوع باشند... این آدم‌ها خائن هستند. آنان به شاه و به مملکت خیانت کرده‌اند. شجاعت این را هم ندارند که به شاه بگویند اوضاع از چه قرار است. فکرم با تیره و تاریک‌ترین افکار مغشوش است. شاه همه چیز را فدای به عظمت رساندن این مملکت کرده؛ ولی حالا در جنگ خانینین افتاده، یا حداقل آدم‌های نالایق و متملق. وقتی به اعتماد کورکورانه خودش به حسن نیت عمومی، فکر می‌کنم، به او خیانت شده.»



### حافظه

## غازتگر قاره سیاه

### مروری بر چگونگی سلطه اروپاییان بر آفریقا

از جمله کشورهای استعمارگری که به طور خاص بر شمال و غرب آفریقا تمرکز کرد و بخش گسترده‌ای از این سرزمین را به اشغال خود در آورد، «فرانسه» بود. فرانسوی‌ها از قرن هفدهم حوزه نفوذ خود را در این مناطق گسترش دادند و تلاش کردند در مناطق ساحلی استقرار یافته و برای تسلط بر این مناطق حربه‌های گوناگونی را طرح‌ریزی کنند؛ اما این اشغال‌گری‌ها از قرن نوزدهم به بعد با شدت ویژه‌ای دنبال شد.

اشغال مصر، در سال ۱۸۸۳ به دست انگلستان، دست فرانسه را در مغرب باز گذاشت و فرانسه توانست به یگانه استعمارگر منطقه شمال آفریقا مبتدل شود. در اواخر قرن ۱۹، فرانسوی‌ها مالی را به اشغال خود درآوردند و آن را «سودان فرانسه» نامیدند. مالی از منابع غنی اورانیوم و طلا برخوردار است و به همین دلیل همواره مورد توجه کشورهای اروپایی، به خصوص فرانسه بوده است. در همین قرن، ارتباط نیجر با جهان غرب آغاز شد و در نهایت به مستعمره شدن این کشور انجامید. ابتدا انگلیسی‌ها برای کشف سر منشأ رودخانه نیجر به این منطقه سفر کردند و بعدها فرانسوی‌ها این کشور را مستعمره خود کردند. در سال ۱۸۳۰، نیروهای استعمارگر فرانسه، بخشی از سرزمین نیجر را که در حیطة تأثیر انگلیس بود، به سرعت به تصرف درآوردند. این تاریخ، آغاز نفوذ فرانسوی‌ها به

سرزمین نیجر است. سرزمین داهومی (بنین) نیز در سال ۱۸۹۹ جزئی از «غرب آفریقای فرانسه» شد و خیلی زود غارت شد. در سال ۱۹۰۰، فرانسوی‌ها تمامی منطقه اطراف دریاچه چاد را با جنگی وحشیانه گرفتند و سرزمین اسلامی چاد را به تسخیر درآوردند و سالیان متمادی مردمان این سرزمین را به کشت بنه وادار کردند! آفریقای مرکزی نیز در ادامه کشورگشایی‌های فرانسویان در آفریقا در اواخر قرن نوزدهم به تسخیر درآمد. این کشور شاهد بیشترین بهره‌کشی‌های استعمارگران فرانسوی، در بین تمامی کشورهای آفریقای بوده و بیشترین زیان‌های دوران استعمار را تجربه کرده است. گابن، گنجهه دیگری بود که برای چندین دهه در اختیار استعمارگران فرانسوی قرار گرفت و منابع طبیعی و زیرزمینی آن به طور کامل غارت شد؛ کشوری با ذخایر سرشار معدنی و جنگلی و نفت و گاز که ۵۰ درصد تولید ناخالص داخلی و ۷۵ درصد صادرات آن را دربر می‌گیرد. گابن، اولین تولیدکننده منگنز در جهان است. تونس، مراکش، موریتانی، سنگال، گینه، ساحل عاج، بوركینافاسو، کنگوی برازاویل، ماداگاسکار، جزایر کومور و جیبوتی دیگر سرزمین‌هایی بودند که از قرن نوزدهم به اشغال فرانسوی‌ها در آمدند و ده‌ها سال تحت چپاول آنها قرار گرفتند و منابع غنی مادی و انسانی خود را از دست دادند.



# تصرف افکار عمومی

## تحول مفهوم قدرت و ضرورت‌های حال و آینده



مصطفی قربانی

دکترای علوم سیاسی

حوزه زیرساختی تجلی دارد. منظور از قدرت خودکامه آن است که یک حکومت با استقلال از منافع گروه‌های فشار و ذی‌نفوذ بتواند تصمیم‌گیری کند و منظور از قدرت زیرساختی همین قدرت اقتناع‌سازی و مدیریت اذهان و ادراکات است.

♦ **جمهوری اسلامی و ماهیت متحول قدرت**  
تحول صورت گرفته در ارتباط با مفهوم قدرت مختص یک کشور یا واحد سیاسی خاص نیست و بر همین اساس، جمهوری اسلامی ایران نیز با این موضوع به مثابه یک واقعیت مواجه است. با وجود این، در این چارچوب باید اشاره کرد که جمهوری اسلامی هم اکنون با یک نوع ناموزونی در ابعاد و حوزه‌های مختلف قدرت مواجه است؛ به این ترتیب که با وجود دستیابی به قدرت دفاعی بازدارنده در حوزه قدرت سخت و پیشرفت‌های متعددی که در حوزه اقتصاد از ابتدای انقلاب صورت گرفته است (با وجود ضعف‌های زیادی هم که در حوزه اقتصاد هنوز وجود دارد)، اما در حوزه داشتن قدرت رسانه‌ای-اقتناعی، ضعف‌های جدی دارد. بنابراین، در حالی که بازدارندگی دفاعی در کشور وجود دارد، اما به دلیل ضعف در حوزه رسانه‌ای-اقتناعی، در بازدارندگی سیاسی ضعیف است. این امر دلایل مختلفی دارد، از جمله:

۱- بی‌توجهی یا دست‌کم گرفتن جنگ شناختی (جنگ روانی-رسانه‌ای) دشمنان و در اصل، باور نداشتن به اینکه در این حوزه، کشور درگیر یک جنگ تمام‌عیار است؛

۲- ضعف سواد رسانه‌ای به ویژه در تولید پیام‌های مناسب برای پاسخگویی به نیازهای جامعه مخاطب؛

۳- ضعف در چابکی و چالاکی نظام رسانه‌ای کشور؛

۴- نفوذ دشمن در این حوزه و...

مبیتی بر همین ضعف است که دشمن اکنون در قالب جنگ شناختی میان قدرت دفاعی و توسعه نفوذ منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران با منافع معیشت مردم دوگانه‌سازی می‌کند و مع‌الاف

بررسی‌ها نشان می‌دهد، در این حوزه و موارد مشابه تا حدودی موفق شده است؛ زیرا از یک طرف، به قدرت اقتاعی و شکل‌دهی به ذهنیت‌های افکار عمومی در داخل کشور، به موازات توسعه نفوذ منطقه‌ای و توان دفاعی کشور توجه نشده است و از سوی دیگر، ابعاد و گستره و عمق جنگ شناختی دشمن یا شناخته نشده یا آن‌طور که باید جدی گرفته نشده است. به بیان دقیق‌تر، باید گفت با توجه به این ضعف است که دشمن در جنگ ترکیبی کنونی، به موازات اقتصادی و امنیتی، بر جنگ رسانه‌ای هم متمرکز است.

♦ **ضعف رسانه‌ای و آشوب‌های اخیر**  
در همین زمینه می‌توان به آشوب‌های اخیر و نقش ضعف قدرت اقتاعی به عنوان عامل اصلی و مسلط در شکل‌گیری این آشوب‌ها اشاره کرد. در واقع، با توجه به نشئت گرفتن این آشوب‌ها در بستر فضای مجازی با محوریت شبکه‌هایی چون تلگرام، اینستاگرام و توییتر، اولین نقطه ضعف کشور در این آشوب‌ها به نداشتن قدرت کافی برای کنش‌گری در این عرصه مربوط می‌شود. به عبارتی، در این عرصه، به دلیل ضعف نظام رسانه‌ای و اقتاعی در شکل دادن به ترجیحات و محاسبات افکار عمومی داخلی، دشمن به راحتی توانست با عملیات روانی، به اغفال لایه‌هایی از جامعه به ویژه جوانان و نوجوانان دست بزند و آنها را علیه نظام وارد خیابان کند. بنابراین، مشخص است که ضعف در این حوزه می‌تواند چه پیامدهایی برای کشور داشته باشد.

♦ **ضرورت‌های تقویت قدرت اقتاعی**  
آنچه ضعف رسانه‌ای را به مسئله‌ای پراهمیت برای کشور تبدیل می‌کند، این واقعیت است که دشمن با استفاده از ابزار رسانه می‌کوشد ضعف‌های خود در سایر حوزه‌های رویارویی با نظام را جبران کند. بنابراین، در این حوزه مانند سایر حوزه‌ها باید به استحکام ساخت درونی قدرت نظام اندیشید. برای این منظور راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

۱- دقت در تولید پیام‌های رسانه‌ای قوی و

کارشناسی شده به جای توسعه بی‌ضابطه و غیرهدفمند رسانه‌ها؛  
۲- تلاش برای احیای بیش از پیش مرجعیت رسانه ملی با اطلاع‌رسانی سریع و دقیق از رویدادهای کشور از سوی این رسانه؛  
۳- دقت در چرخش نخبگان در حوزه رسانه‌ای؛ به معنای فراهم کردن زمینه برای توسعه فعالیت جوانان متخصص در حوزه رسانه که هم به لحاظ فنی و هم تحلیلی از مهارت لازم برخوردارند؛  
۴- تهیه و تدوین نظام فعالیت رسانه‌ای به منظور ضابطه‌مند کردن فعالیت در حوزه رسانه‌ای و فضای مجازی تا هر پیامی به هر طریقی اجازه تولید و انتشار در رسانه‌ها را نداشته باشد؛

۵- تشکیل جبهه رسانه‌ای در کشور و ایجاد نوعی تقسیم‌کار میان رسانه‌ها به دو منظور؛ تخصصی‌سازی رسانه‌ها و مقابله هر کدام از آنها با بخشی از جنگ شناختی دشمن و همچنین، پرهیز از ورود افسراد غیر حرفه‌ای به این حوزه، که گاه این ورودهای ناشیانه و موضع‌گیری‌های ناشی از تعارض و ناهماهنگی شناختی برخی از خودی‌ها به جای خنثی‌سازی و مقابله با جنگ شناختی دشمن، برای کشور و حاکمیت دینی هزینه‌سازی می‌کند؛

۶- پالایش سیاسی-امنیتی رسانه‌ها به منظور کشف و مقابله با عوامل نفوذی در این زمینه؛  
۷- پایان دادن به استعمار مجازی و پلتفرمی در کشور از دو طریق ضابطه‌مند کردن فعالیت پلتفرم‌های خارجی در ایران با مجبور کردن آنها به پذیرش قوانین جمهوری اسلامی ایران و حمایت از پیام‌رسان‌های داخلی؛

۸- دقت و اهتمام به تصویرسازی مثبت و مبتنی بر واقعیت‌های امیدبخش کشور با تمرکز بر انتشار خبرهای خوب؛

۹- تقویت رویکرد آموزشی-تحلیلی در سطح رسانه‌ای به جای خبرمحوری که از الزامات تقویت سواد رسانه‌ای است؛

۱۰- بالا بردن سطح و کیفیت تحلیل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی نیروهای انقلاب در مصاف با نظام سلطه و ایادی داخلی متمایل به فرهنگ سکولار غربی.

## آفاق

### چهره پنهان سیاست - ۵۹

## اسطوره‌سازی از آمریکا

مردم جهان و منجی آنها معرفی کنند.

نکته تأمل‌برانگیز درباره اسطوره‌های سینمایی دنیای غرب این است که آنها سعی می‌کنند مخاطب خود را در میان نسل جوان پیدا کنند. هم‌زادپنداری احساسی و روحی مخاطب با این اسطوره‌های دروغین، مصنوعی، ایدئولوژیک محور و مبتنی بر فرهنگ عامه آمریکایی منجر به استحاله ارزش‌های اخلاقی و اصیل انسانی در سایر جوامع می‌شود. در واقع، پیام ضمنی و القایی این اسطوره‌سازی‌ها ترسیم جهان بی‌خداست که مفهوم ابرقهرمان جایگزین خدا می‌شود.

شکل دیگری از اسطوره‌سازی صنعت سینمای آمریکایی را می‌توان اسطوره‌های زنده نامید. اسطوره‌های زنده مانند شخصیت‌ها و چهره‌های علمی، هنری، سینمایی، ورزشی، خواننده و... است که غرب برای جذب سایر ملت‌ها به ارزش‌ها و فرهنگ عامه خود دنبال می‌کند. برای نمونه، آمریکا برای ستاره‌سازی و برندسازی، سعی کرده است از چهره‌های ثابتی، مانند سیلور ایستالونه در سری فیلم‌های راکی استفاده کند تا به تدریج در ذهن مخاطب او را به یک اسطوره‌سازی تبدیل کند.

با این حال، اسطوره ابرقهرمان هالیوود ضمن اینکه نمایانگر چشم‌اندازی از قدرت منحصر به فرد آمریکاست، از منظر مطالعات فرهنگی مهم‌ترین هدف اسطوره‌پردازی هالیوود به جز رسیدن به سود مالی و اقتصادی، تغییر اساسی زندگی بشری در جهت دستیابی به جامعه‌ای همگن با سبک زندگی لیبرالی است.

### سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی



## تبیین

### جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۲۲

## ارتباط با زبان روز

### امیر قلبی‌زاده

کارشناس فرهنگی

مطلب اشاره دارد. البته باید توجه داشت که از زبان روز و ادبیات تخصص به همان مخاطبان برای تفهیم و تفاهم استفاده کرد. رهبر معظم انقلاب در دیدار با اعضای نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه می‌فرماید: «کلاس معارف بگذارید؛ معارف متقن با زبان روز، متناسب با فکر دانشجو، متناسب با ادبیات دانشجو بایستی ارائه بدهید؛ اینها کارهای لازم و اجتناب‌ناپذیری است. به لسان قوم حرف زدن، یک مصداقش اینجاست. با زبان دانشجو باید حرف زد. با ادبیاتی که برای دانشجو قابل فهم است، باید حرف زد. ای بسا ادبیاتی است که در یک محیط کارساز است، کارآمد است، اما در محیط دیگری کارآمد نیست. این درست مثل اختلاف لغت می‌ماند. واقعاً اختلاف در ادبیات، مثل اختلاف در لغت است؛ مثل این است که انسان در یک محیط فارسی‌زبان بیاید مثلاً گجراتی حرف بزند؛ هیچ کس چیزی نخواهد فهمید. اگر چنانچه انسان با ادبیات محیط جوان و محیط دانشجویی آشنا نباشد، از این ادبیات استفاده نکند، راه ارتباط فکری بسته خواهد شد و تأثیرگذاری کم خواهد شد. پس به لسان قوم بودن خیلی لازم است.»



توجه به فکر و دل مخاطبان از اولویت‌های جهاد تبیین است، از میان فکر و دل هم به نظر می‌رسد که ساحت فکر و اندیشه به لحاظ رتبه مقدم بر دل باشد. در جهاد تبیین، اول باید اندیشه و فکر مخاطبان را تقویت کرد. تقویت بنیه فکری به این معناست که وقتی جوانی با توجه به شرایط رسانه‌ها در معرض تغییر و تحول قرار گرفت، نه تنها بتواند از اندیشه خود دفاع کند و صدمه‌ای بر او وارد نشود؛ بلکه بتواند خود بر محیط خود اثر بگذارد و با نور اندیشه فضا را نورانی کند؛ اما جنبه فکر و اندیشه به تنهایی برای عروج انسان، ثبات در صراط مستقیم و مجاهده کردن در عرصه‌های مختلف کافی نیست و باید علاوه بر جنبه‌های اعتقادی و اندیشه‌ای، جنبه روحی و قلبی مخاطبان را در نظر داشته باشیم تا موتور محرک و شور حرکت در مسیر درست را تأمین کند. با استدلال منطقی و دور از اغراق و زیاده‌گویی، ذهن و اندیشه‌اش حقیقت را همانگونه که باید می‌پذیرد و از طرفی با رفتار خوب دل جوان نرم می‌شود و جنبه‌های احساسی و دلی هم تقویت می‌شود.

در ادبیات دینی هم جنبه‌های رفتار عملی بسیار توصیه شده و حدیث شریف امام صادق (ع) که می‌فرماید: «كُونُوا دُعَاةَ لِلنَّاسِ بِعَیْرِ اَلْسِنَتِكُمْ لَیْرُوا مِنْكُمْ اَلْوَعَّ وَ اَلْاَجْتِهَادُ وَ الصَّلَاةُ وَ اَلْحَزْبُ فَإِنَّ ذَلِکَ دَاعِیَةٌ» به همین

## سیاست نامه

### سیدمحمد کاظم یزدی - ۵۰

## تاریخ مشروطه یا تاریخ فاتحان



فتح‌الله پریشان

دبیر گروه اندیشه

محورهای درس‌آموز جنبش مشروطیت، همانند «چالش سنت و تجدد»؛ «مواجهه اسلام و غرب»؛ «مناسبات دین و دولت»؛ «اندیشه سیاسی علمای شیعه»؛ «ویکرد روشنفکری و منورالفکری در تاریخ معاصر»؛ «عملکرد مطبوعات، احزاب و گروه‌ها»؛ «پیشینه مجلس و قانون‌گذاری در ایران»؛ «نقش سنن و شعائر مذهبی در پیشبردقیام‌رهایبخش ملی»؛ «نقش رموز انجمن‌های ماسونی» و «عاقبت استمداد از بیگانگان سلطه‌جو برای انجام اصلاحات داخلی» و... امروز هم جزء مسائل ماست.

در این میان، یکی از ویژگی‌های مشروطه، پیچیده بودن ریشه‌ها و رویدادهای آن است تا جایی که اشراف بر تاریخ مشروطه، کار هر کسی نیست و به هوشمندی خاصی نیاز دارد. از پیچیدگی ذاتی این مقطع که بگذریم، کاستی‌های موجود در تاریخ‌نگاری مشروطه و پاسمشروطه، بر این پیچیدگی افزوده است. نظر به اینکه از زمان ما تا روزگار مشروطه، سال‌های زیادی گذشته و دیگر نمی‌توانیم خودمان را مستقیماً در متن حوادث آن قرار دهیم، لذا ناگزیریم از دریچه چشم تاریخ‌نگاران به مشروطه بنگریم. به همین دلیل، پیش از ورود به مباحث تاریخی، نخست نیازمند نقادی و پالایش تاریخ مشروطه هستیم. در این راستا، سخت‌به «جریان‌شناسی» و «بیدارشناسی» محتاجیم؛ چون جریان‌شناسی خودش متوقف بر نگاه بیدارشناسانه به تاریخ مشروطیت است. آن وقت می‌توانیم طلسم تحریف و شالوده‌های بی‌بنیاد را در هم بریزیم و طرحی نو دراندازیم.<sup>۱</sup>

اگر بخواهیم تاریخی درست و دقیق از حرکت ملت ایران در آن مقطع که بسیار بزرگ و تعیین‌کننده بوده است، بنویسیم، باید در وهله اول به این نکته توجه کنیم که تاریخ مشروطه را «فاتحان» آن نوشته‌اند. آن هم براساس منطق «زنده‌یاد غالب و مرگ بر مغلوب» یعنی بخشی از مشروطه‌خواهان (جناح سکولار و افراطی) بودند که مطالبات مردم را رادیکالیزه کردند و از نهضت عدالتخانه به سمت مشروطه سکولار سوق دادند و در نهایت همان‌ها پیروز شدند و قدرت را در دست گرفتند و بعد هم نه‌تنها مشروطه‌خواهان را حذف کردند که حتی حرمت مشروطه‌خواهان اسلام‌گرا مثل سیدعبدالله بهبهانی‌ها، ستارخان‌ها، سیدمحمد طباطبائی‌ها و دیگران را نیز نگه نداشتند؛ همین‌ها و وابستگان آنها، ابتکار تاریخ‌نگاری مشروطه را در دست گرفتند.

نکته مهم دیگر، این است که تاریخ‌نگاری ایدئولوژیک مشروطه‌خواهان را باید کنار زد و به متن و بطن تاریخ سفر کرد. حب و بغض‌های ایدئولوژیکی آفت تاریخ‌نگاری درست است. در اینجا می‌بینید که حتی خود مورخان مشروطه نیز به یکدیگر حمله می‌کنند؛ مانند کسروی، به نویسنده «تاریخ بیداری ایرانیان»، یعنی ناظم‌الاسلام کرمانی حمله می‌کند و او را از مورخان خودخواه، چاپلوس، گزافه‌گو و دروغ‌ناب مشروطه به شمار می‌آورد. جالب این است که در نقطه مقابل، تقی‌زاده به «تاریخ کسروی» ایراد می‌گیرد و می‌گوید سیاست‌بافی‌های کسروی سه‌چهارم کتابش را است و دور از حقیقت کرده است.<sup>۲</sup> این اعتراف‌ها نشان می‌دهد، حقایق مشروطه با مشهورات و پیش‌فرض‌های بی‌بنیاد وارونه‌سازی شده و سخت نیازمند پالایش متخصصان تاریخ و مقابله اسناد است.

منابع در دفتر نشریه موجود است.



نکته گرام

**سید نظام‌الدین موسوی، سخنگوی هیئت رئیسه مجلس:** ۴۰ سال مقاله نوشتند، کتاب منتشر کردند، فیلم ساختند، تئوری یافتند تا به دروغ القا کنند که انقلابی‌ها اهل خشونت، تندخو و بی‌منطق هستند؛ اما طی ۴۰ روز خودشان بالاترین مراحل خشونت، فحاشی و ابتذال را که حتی برای چاله میدان‌ها هم قفل است به نمایش گذاشتند. این هم از نعمت‌های فتنه...

**برونو رودریگز، وزیر خارجه کوبا:** کوبا با اعمال تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ایران و تلاش برای براندازی نظم داخلی این ملت مخالف است. ما مداخله در امور داخلی سایر کشورها و دستکاری حقوق بشر برای اهداف سیاسی را رد می‌کنیم.

**محمد ایمانی، فعال رسانه‌ای:** حامد اسماعیلیون کلاهبردار توییت زد؛ «از تک تک عزیزانی که دیروز تظاهرات بزرگ برلین را رقم زدند و از راه‌های دور و نزدیک آمدند، تشکر می‌کنیم» و بلافاصله ۳۴ هزار تا لایک روی تایتیک خورد! خوب! همینایی رو که صد تا صد تا لایک می‌کنند، می‌دید همون جا که لاقل، اندازه نصف جمعیت پر ورزشگاه معمولی، آدم داشته باشید و مجبور نشید به جای لشکر روی تایتیک، به آفریقای‌ها و اوکراینی‌ها و گداگانه‌های اروپایی شبیه خودتون پول بدهید و جای ۲/۱ میلیون ایرانی مقیم اروپا جا بزنید!

**عبدالله گنجی، فعال رسانه‌ای:** شش دلیل عمده ناکامی پروژه براندازی اخیر: تحریم خواهی، مطالبه عدم گفت‌وگوی غرب با ایران، شعارها و نمادهای تجزیه‌طلبی، سعودی پایه بودن عناصر نمادین مجازی براندازی، خشن بودن صحنه و قدرت بی‌اعتبارسازی عناصر مؤمن به انقلاب اسلامی در جهاد تبیین. علیرضا وهاب‌زاده، فعال رسانه‌ای: خاکسترشان را هم باد برد! هزارها نیروهای آموزش دیده و وحشی و تا دندان مسلح منافقین با پشتیبانی هوایی وزرهی و اطلاعاتی! با هزارها نیروی نفوذی و جوخه‌های مرگ! تاریخ بخونید تا بدویند این درخت تناور چه طوفان‌هایی رو پشت‌سر گذاشته، اینها که نسیم هم نیست.

**مهدی فضائلی، فعال رسانه‌ای:** فتنه ۸۸ پس از مشارکت بی‌سابقه ۸۵ درصدی در انتخابات دهم ریاست‌جمهوری، جریان‌سازی درباره هوایم‌های اوکراینی پس از تشیع بی‌سابقه شهید سلیمانی و حمله غرورآفرین به عین‌الاسد، ماجرای مهسا امینی پس از استقبال بی‌سابقه از اربعین و سرود سلام فرمانده، آیا همه اینها اتفاقی است؟

**سید محمد حسینی، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور:** نخست‌وزیر انگلیس، «لیز تراس» با وجود اینکه گفته بود: «من یک جنگجو هستم و اهل کنار کشیدن نیستم»، به دلیل عملکرد ضعیف نابسامانی اوضاع اقتصادی انگلیس، تنها ۴۴ روز بر اثر قدرت ماند و ناگزیر به استعفا شد و مانند دیگر سیاستمداران غربی حسرت براندازی نظام اسلامی ایران بر دلش ماند.



امید وارسته

کارشناس رسانه

آنچه امروزه در کشور ما با عنوان «فضای مجازی» شناخته می‌شود، محصول راه‌اندازی و توسعه فناوری ارتباطی نوین، یعنی «اینترنت» است که در ابتدای دهه هفتاد خورشیدی برای استفاده‌های دانشگاهی وارد کشورمان شد. در واقع، در نیمه اول دهه هفتاد اینترنت یک فناوری لوکس و ویژه به شمار می‌آمد و تنها برخی مراکز دانشگاهی امکان بهره‌مندی از آن را داشتند؛ اما به مرور زمان در پی توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، بخش‌ها و کشورهای گوناگون جامعه امکان دسترسی به این فناوری ارتباطی را کسب کردند تا جایی که بر اساس آمارهای روز، ضریب نفوذ اینترنت در کشور ما بیش از ۸۴ درصد بوده و حدود ۷۲ میلیون شهروند ایرانی کاربر آن هستند.

توسعه فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی در سطح جهانی و تلاش دولت‌های مختلف کشورمان در چارچوب سیاست‌های توسعه ICT ضریب نفوذ اینترنت در کشورمان گسترده و گسترده‌تر کرد؛ به همین دلیل کشور ما در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه با سرعت بالایی به سمت همه‌گیری کاربری اینترنت پیش رفت و حتی دور افتاده‌ترین روستاهای کشورمان نیز از طریق مراکز ICT روستایی امکان دسترسی به شبکه جهانی اطلاعات را کسب کردند. همانگونه که مشخص است، فرهنگ «کمیت محوری» مدیران و سیاست‌گذاران عرصه فناوری کشورمان موجب شد کشور ما به سرعت از لحاظ آساری در صدر کشورهای دارای ضریب نفوذ بالای اینترنت منطقه غرب آسیا قرار گیرد؛ اما در این میان آنچه از آن غفلت شد، سرمایه‌گذاری در حوزه نرم‌افزار و تولید سامانه‌های نرم‌افزاری بومی مورد نیاز کاربران ایرانی بود. در نتیجه این «غفلت راهبردی» با همان سرعت بالایی

که اینترنت را در کشورمان فراگیر کردیم، گرفتار وابستگی به زیرساخت‌ها و سامانه‌های بین‌المللی مورد نیاز کاربران کشورمان شدیم که این وابستگی تلخ امروزه نیز ادامه دارد؛ آن هم به گونه‌ای که حتی در بحرانی‌ترین شرایط و در ایامی که یک سامانه نرم‌افزاری خارجی به تهدیدی علیه امنیت و منافع ملی کشورمان بدل می‌شود، نگرانی از پیامدهای اولیه و ثانویه مسدودسازی آن فکر و تمرکز ده‌ها سیاستمدار و اتاق فکر کشورمان را به خود مشغول می‌کند.

برای نمونه، در طول چند سال اخیر فقدان یک سیاست‌گذاری هوشمندانه در رابطه با تولید و توسعه سامانه‌های ارتباطی و تعاملی اجتماعی بومی در کشورمان موجب شد تا در مدت زمان کوتاهی «اینستاگرام» به یکی از مهم‌ترین و کلیدی‌ترین سامانه‌های نرم‌افزاری ارتباطی و تعاملی کشورمان بدل شود و حتی معیشت هزاران کسب‌وکار و خانواده ایرانی به سرنوشت آن گره بخورد؛ به گونه‌ای که هزینه برخورد با تخلفات آن برابر با ایجاد نارضایتی در هزاران کاربر ایرانی باشد!

برای درک بهتر میزان وابستگی اقتصادی دیجیتال کشورمان به سامانه‌های نرم‌افزاری خارجی باید به بخشی از یک گزارش رسانه‌ای که خرداد ماه گذشته منتشر شد، اشاره شود:

«۴۱۵ هزار فروشگاه در اینستاگرام فعالیت دارند که حجم مبادلات مالی در سال ۱۴۰۰ در این بستر ۱۸ تا ۳۲ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود. طبق تخمین تکراسا، روزانه ۳۱۰ تا ۴۷۰ هزار سفارش خرید و فروش در اینستاگرام انجام می‌شود که زمینه اشتغال‌زایی مستقیم یک میلیون نفر را فراهم کرده است.»

این حجم از وابستگی کسب‌وکارهای ایرانی به یک نرم‌افزار خارجی که حتی تحمل باز نشر تصویر قهرمان شهید کشور ما، حاج قاسم سلیمانی عزیز را ندارد، نشان از انباشت سال‌ها بی‌تدبیری در مراکز

نگاهی به الزامات بازطراحی سیاست‌های فضای مجازی کشور

# هوشمندی در عصر ارتباطات!

طی پنج یا ده سال آینده اینترنت نسل شش و اینترنت ماهواره‌ای از طریق تلفن‌های همراه هوشمند در دسترس تمام ساکنان کره زمین خواهد بود.

پاسخ به این سوال که در این دوران کدام راهکار ساماندهی فضای مجازی در جغرافیای کشورمان می‌تواند به شکلی مؤثرتر و هوشمندانه‌تر ضامن مصالح کشور و ملت‌مان باشد، خود جای تحقیق و تأمل بیشتر و بهره‌گیری از ظرفیت فکری نخبگان و اتاق‌های فکر راهبردی دارد؛ با این حال مسلم است در عصر جنگ‌های ترکیبی، اتخاذ نکردن یک رویکرد هوشمندانه در حوزه مواجهه با تهدید آفرینی سامانه‌های نرم‌افزاری و ارتباطی غیر بومی همواره برای ملت و حاکمیت ما چالش‌آفرین خواهد بود.

سیاست‌گذاران عرصه فضای مجازی کشورمان باید به این نکته توجه داشته باشند که تنها مسدودسازی رقبا خارجی موجب رونق بخشی به سامانه‌های نرم‌افزاری بومی نمی‌شود؛ بلکه برای رونق بخشی این دست سامانه‌ها باید افزون بر جلب اعتماد کاربران برای آنها تجربه کاربری دلنشینی را نیز فراهم کرد که بخش اول آن از طریق قانون‌گذاری مناسب در حوزه حفاظت از حریم خصوصی دیجیتال کاربران و بخش دوم از طریق سرمایه‌گذاری سخت‌افزاری و نرم‌افزاری قابل تأمین می‌شود.

در پایان باید بر این نکته تأکید داشت که خواهی نخواهی تحولات فناورانه در عصر ارتباطات با سرعت بالایی در حال رخ دادن هستند؛ بنابراین، سیاست‌های سلبی، تنها در کوتاه‌مدت اثربخش بوده و به سرعت کارایی این قبیل سیاست‌ها خنثی می‌شود. همانگونه که وفور پروکسی‌های تلگرام عملاً فیلترینگ این پیام‌رسان را کم اثر کرده‌اند لذا سیاست‌گذاری‌های فناورانه کشور باید به شکل هوشمندانه همراه با این تحولات روزآمدسازی شده و از این طریق منافع ملی در عرصه داخلی و خارجی همراه با رضایت عمومی به بهترین نحو تأمین و تضمین شود.

سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات کشورمان است، اما در وضعیتی که اعتراضاتی منجر به اغتشاشات در مهرماه به وقوع پیوست، در راستای حفاظت از امنیت ملی کشورمان دسترسی به اینستاگرام و تعدادی از سامانه ارتباطی غیر بومی مسدود شد، بنابراین شاهدیم که فعالان اقتصادی به ویژه کسب‌وکارهای اینترنتی از شرایط پیش‌آمده ناراضی بوده و سرمایه‌گذاری‌های چندین ساله خود در این بسترهای مجازی را در معرض نابودی می‌بینند.

همزمان از آن سوی مرزها، دولت آمریکا با هدف تولید سرمایه اجتماعی از نارضایتی فعالان فضای مجازی کشورمان به صورت مستمر اخبار و ادعاهایی را مبنی بر برنامه‌ریزی این کشور برای فراهم کردن زمینه دسترسی شهروندان ایرانی به اینترنت ماهواره‌ای را، مانند آنچه شرکت آمریکایی استارلینک در حال ارائه آن است، مطرح می‌کند! برخی اخبار غیر رسمی نیز از ارسال غیرقانونی سخت‌افزارهای مورد نیاز اتصال به ماهواره‌های استارلینک حکایت دارد.

در چنین شرایطی که دشمنان قسم خورده ملت ایران به دنبال ماهیگیری از شرایط ایجاد شده در فضای کسب‌وکارهای مجازی کشورمان هستند، سیاست‌گذاران عرصه فناوری اطلاعات کشورمان باید هر چه سریع‌تر برای پیشگیری از سوءاستفاده دشمنان انقلاب اسلامی راهبردهای هوشمندانه‌ای را بسا هدف تأمین نیازهای داخلی و جلب رضایت کاربران فضای مجازی همراه با تضمین منافع ملی اتخاذ کنند.

اینترنت طبقاتی یا حتی خرید یک پلنفرم خارجی چند منظره، از جمله راهکارهایی هستند که برخی از مسئولان از آن سخن به میان آورده‌اند اما سوال اینجاست که امروزه مراکز سیاست‌گذاری چه راهکارهای را برای ساماندهی فضای مجازی کشورمان دنبال می‌کنند؟ آن هم در عصر پرشتاب فناوری و در زمانه‌ای که پیش‌بینی می‌شود حداکثر

رسانه

## مهندسی افکار عمومی

گروه رسانه

صبح صادق

«سانسور نامحسوس» (Shadow Banning) عبارت است از مسدود یا محدود کردن مشارکت یک کاربر در رسانه‌های اجتماعی، به گونه‌ای که آن کاربر و دیگران متوجه نشوند او محدود شده است. این کار معمولاً از طریق پنهان کردن یا کمتر برجسته کردن پست‌های یک کاربر خاص در شبکه‌های اجتماعی انجام می‌شود، به گونه‌ای که مخاطبان معمولاً پست‌های وی را نمی‌بینند یا کمتر می‌بینند، و هدف آن کاهش نفوذ آن کاربر در سطح جامعه است. تویتر، فیس‌بوک، یوتیوب و اینستاگرام از

رسانه‌های اجتماعی مشهوری هستند که همیشه در مظان اتهام سانسور نامحسوس کاربران بوده‌اند. سازندگان محتوا برای این شبکه‌های اجتماعی شکایت می‌کنند که پست‌هایشان از سوی مدیریت رسانه به‌طور نامحسوس سانسور شده است. بحث درباره سانسور نامحسوس اگرچه از زمان ایجاد رسانه‌های اجتماعی وجود داشته است، اما در سال ۲۰۱۸ به دنبال برخی ادعاهای مبنی بر اینکه تویتر جمهوری‌خواهان آمریکا را به‌طور گسترده سانسور می‌کند، به موضوعی داغ تبدیل شد. در اواخر ژوئیه ۲۰۱۸، شبکه خبری «اویس نیوز» طی پژوهشی متوجه شد، نام برخی از جمهوری‌خواهان در منوی جست‌وجوی کشوری از پیش بر شده تویتر

ظاهر نمی‌شود و بنابراین در هنگام جست‌وجوی کاربران، این افراد در منو ظاهر نمی‌شوند. پس از آن ماجرا برخی از جمهوری‌خواهان تویتر را متهم کردند که حساب‌های افراد جمهوری‌خواه را به‌طور نامحسوس سانسور می‌کند. تویتر در آن زمان این ادعا را رد کرد، اما به نظر می‌رسد بعدها تنظیمات خود را طوری تغییر داد تا جمهوری‌خواهان محدود نشوند. این تنها مرتبه‌ای نبود که تویتر به سانسور نامحسوس متهم می‌شد. بر اساس یک پژوهش، طی سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ بیش از ۲۵۰ هزار توییت انتقادی در ترکیه سانسور نامحسوس شده بودند. به علاوه، در سال ۲۰۱۵ مشخص شد که تویتر، توییت‌های حاوی اسناد فاش شده

پژواک

### قربانی کودکان

جهنم در خانه آمریکایی‌ها



اعتراض یک مادر تگزاسی برای هشدار به والدین به منظور ممانعت پخش مجموعه «هوکوس پوکوس ۲» (Hocus Pocus 2) در تمام آمریکا و ایرال شد. او نوشته بود، این سریال «جهنم را بر سر بچه‌ها و در خانه‌تان آزاد می‌کند».

اساس این فیلم بر پایه جادوگرانی است که کودکان را برای خون قربانی می‌کنند. مبنای این سریال برگرفته از ماجرای هالووین است که در آن افراد با چهره‌های کربه‌المنظر سعی دارند مردم را بترسانند.

نرم افزار

### درس یار

معلم خصوصی همراه



«درس یار» یکی از بهترین برنامه‌های کاربردی مدیریت برنامه درسی است که می‌تواند به دانش‌آموزان در زمینه استفاده بیشتر از زمان کمک بکند. در این برنامه، تلاش شده است با دریافت اطلاعات و با کمک هوش مصنوعی، زمان آزاد و درس‌های مورد مطالعه را طبق یک برنامه‌ریزی اصولی و دقیق تنظیم کند. یکی از بهترین ابزارها برای مشاهده روند مطالعه انواع گزارش‌ها در قالب نمودارهاست که این کار در این نرم‌افزار با تنوع نموداری انجام گرفته است.

دانش بنیان

### استخراج DNA

پیشسازی فناوری نانو



دانشمندان کشورمان در یک شرکت دانش‌بنیان ایرانی موفق شده است با فناوری نانو انواع کیت‌های استخراج DNA و RNA از منابع مختلف را تولید و به بازار عرضه کند. از این فناوری برای جداسازی انواع اسیدهای نوکلئیک و ویروس‌های بیماری‌زا، نظیر ایدز و آنفلانزا استفاده می‌شود. نکته مهم در کیت‌ها زمان انجام آزمون است که از گرفتن نمونه تا ارائه نتایج به کمتر از سه ساعت کاهش یافته است.



# یک شیوه خوب

حامد حسین عسکری

کارشناس فرهنگی

هنوز خاطره مناظره‌های تلویزیونی در ماه‌ها و سال‌های نخست پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از حافظه تاریخی مردم ایران پاک نشده و همچنان از آن مناظره‌ها به مثابه الگویی از گفت‌وگوی منطقی و عالمانه یاد می‌شود؛ همان الگویی که در قرآن کریم «جدال احسن» نامیده شده است. در مناظره‌های ماندگار اوایل انقلاب، از یک طرف طرفداران نخله‌های نوظهور و وابستگان تفکرات مارکسیستی و امپریالیستی و بقیه «ایسم‌ها» دیدگاه‌ها و مرام فکری‌شان را شرح می‌دادند و از سوی دیگر، چهره‌هایی همچون شهیدان مطهری و بهشتی، مرحوم مصباح یزدی و عبدالکریم سروش، مبنای نظری و پایه‌های معرفتی انقلاب اسلامی را تبیین و از آن دفاع می‌کردند و به شبهات پاسخ می‌دادند و هم‌زمان پایه‌های سست تفکرات مقابل را با برهان‌های محکم و روشن اثبات می‌کردند.

همین مناظره‌های آرام و در عین حال جدی، موجب استحکام روزافزون پایه‌های انقلاب اسلامی و نظام برآمده از آن شد، اما به مرور زمان و با گذشت دو سه دهه و با وجود بسط و گسترش پیام انقلاب اسلامی در داخل و خارج، آن سنت حسنه و ماندگار «جدال احسن» در رسانه ملی و دیگر محیط‌های دانشگاهی و سیاسی و... کمرنگ‌تر شد و کار به جایی رسید که در کوران رقابت‌های انتخاباتی ۸۸ و برخی رقابت‌های مشابه آن، «مناظره» به محفلی برای توهین و جنگ سرد تبدیل شد.

حالا و در چهل و چند سالگی انقلاب اسلامی و در آغاز «گام دوم» آن، مسئله احیای گفت‌وگوی منطقی و سازنده میان اقلشار مختلف فکری و سیاسی ضروری‌تر از هر زمانی است؛ به ویژه اینکه حال و هوای یک ماه اخیر در محیط‌های

دانشگاهی، از رواج بدعت‌های تلخ و خطرناک حکایت دارد که نمونه آن، فحاشی‌های رکیک برخی مدعیان روشنفکری است.

## ◆ آغاز

### یک «شیوه» جدید

بیش از یک ماه است که برنامه مناظره‌محور «شیوه» از شبکه چهارم رسانه ملی در حال پخش است و با استقبال جریان‌های مختلف سیاسی هم مواجه شده است. برنامه‌ای که با دعوت از چهره‌های سرشناس و صاحب‌نظر دو جریان سیاسی اصلی در کشور، مسائل مبتلابه کشور را در حوزه‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی نقد و بررسی می‌کند و برخلاف برنامه‌های مشابه یکی دو دهه اخیر، فضایی آرام و محترمانه و در عین حال جدی و چالشی دارد.

چند روز قبل، پیمان جبلی، رئیس رسانه ملی درباره آینده برنامه‌هایی از قبیل «شیوه» گفته بود: «همیشه گفته‌ام رسانه ملی اگر در جایگاه واقعی خودش قرار بگیرد، برای بسیاری از مشکلات می‌تواند راه حل ارائه دهد. برنامه شیوه یکی از این تدابیر است که می‌تواند با باز کردن فضای گفت‌وگوی آرام و سالم و عالمانه، به برخی از شبهات جامعه در زمینه‌های مختلف پاسخ دهد

در نظر گرفتن اینکه توهینی به کسی نشود و درباره مسلمات و شریعت مردم صحبت نشود، برنامه را شروع کردیم و چه خوب بود که صداوسیما با قرار دادن این چارچوب‌ها خیلی زودتر این گفت‌وگوها را شروع کند.»

### ◆ کرسی‌های آزاداندیشی در رسانه ملی

حدود دو دهه از طرح مطالبه رهبر معظم انقلاب از دانشگاهیان برای برپایی محافل نقد و نظریه‌پردازی یا همان «کرسی‌های آزاداندیشی» می‌گذرد و عملاً آنچه باید در دانشگاه‌ها برپا می‌شد تا به ارتقای فرهنگ عمومی کمک کند، محقق نشده است. در چنین اوضاع و احوالی، رواج الگوهای مانند برنامه «شیوه» در رسانه ملی، هم می‌تواند خلأ آن کرسی‌ها را در مقیاسی وسیع‌تر پر کند و هم می‌تواند به محملی برای آرام کردن بدنه جامعه و سوق دادن آن به کنشگری منطقی و در عین حال جدی تبدیل شود.

شرط موفقیت این قبیل برنامه‌ها، مراقبت در برابر آفت‌هایی از قبیل مداخلات غیرحرفه‌ای یا افتادن به ورطه تکرار و کلیشه‌گویی است تا کم‌کم سنت حسنه «جدال احسن» در محافل عمومی و نخبگانی نهادینه شود.



## برداشت

# عادات غلط سریالی

قصه‌های جزیره.

قطعاً ساخت سری‌های بعدی یک سریال می‌تواند اتفاقات خوبی برای فصل‌های بعدی آن رقم بزند؛ اما آیا این موضوع در رابطه با همه سریال‌ها صدق می‌کند و آیا باید برای تمامی سریال‌ها این کار به یک روال معمولی تبدیل شود؟! قطعاً خیر! در برخی مواقع ظرفیت داستان یک سریال و جذابیت اصلی آن در همان یک فصل خلاصه می‌شود. شاید بتوان برای آن سریال داستانی جدید تعریف کرد؛ اما عملاً داستان فصل اول در اینجا هیچ نقش خاصی ندارد، مگر ذهنیتی که از شخصیت‌پردازی‌های

فصل اول در ذهن مخاطب ایجاد شده است. اما در این میان، برخی سریال‌ها هم هستند که در فصول ابتدایی خود موفقیت چشمگیری کسب نکرده‌اند، بنابراین این توجیه درستی نیست که صرفاً به دلیل اینکه یک فصل از آن روی آنتن رفته است، فصول بعدی آن نیز ساخته شود. قطعاً باید سری‌سازی و فصل‌بندی‌های مربوط به یک سریال از پارامترهای درستی برخوردار باشد. اگر یک سریال واقعاً توانسته به خوبی امتحان پس بدهد، مخاطب جذب کند و در اولویت آنتن رسانه ملی قرار بگیرد، می‌تواند برای ساخت فصل‌های بعدی آن نیز برنامه‌ریزی

کرد، اما زمانی که یک سریال آنچنان که باید و شاید نتوانسته است در جذب مخاطب موفق باشد، آیا بهتر نیست که از داستان‌های جدید استقبال کنیم؟ داستان‌هایی که شاید بتوانند مخاطب بیشتری را پای رسانه ملی نشانند. به نظر می‌رسد، با توجه به عزم جدی رئیس رسانه ملی و حساسیت‌های بجایی که در ابتدای ریاست وی در مورد سریال‌ها نشان داد، این موضوع مهم نیز مورد توجه قرار بگیرد که تنها سریال‌هایی چندفصلی شوند که توانسته‌اند حداکثر جذب مخاطب را در شرایط جنگ رسانه‌ای فعلی رقم بزنند.

## ندا کرمانشاهی

خبرنگار فرهنگی

هفته پیش خبری منتشر شد مبنی بر ساخت سری سوم یک سریال تلویزیونی با نام «وضعیت زرد». چند سالی است که چند فصلی شدن سریال‌ها باب شده است؛ البته سابقه چنین روشی در دنیا به گذشته‌های نسبتاً دورتر هم برمی‌گردد. سریال‌هایی را که حتی از کودکی یک فرزند خانواده تا زمانی که همان فرزند دانشجو شده یا ازدواج می‌کند، به تصویر می‌کشند؛ سریال‌هایی دوست‌داشتنی و خاطره‌انگیز، مانند

## تلویزیون

### نفس

برنامه‌ای برای ماه رمضان



فصل جدید برنامه نفس که داستان زنان قهرمان ایرانی را روایت می‌کند در ماه رمضان روی آنتن شبکه نسیم می‌رود. «مقداد مؤمن‌نژاد» تهیه‌کننده برنامه در این باره گفته است: «این برنامه ۳۰ قسمتی خواهد بود و فلورا سام آن را اجرا خواهد کرد.

قرار است تغییراتی در محتوا و فرم برنامه اتفاق بیفتد. هنوز مشخص نیست قبل و یا بعد از افطار باشد؛ اما احتمالاً کنداکتور ۲۰:۳۰ یا ۲۱ به این برنامه تعلق پیدا کند.»

## کودک و نوجوان

### آقا معلم و بچه‌ها

شبکه امید برای فردا



سری پنجم «آقا معلم و بچه‌ها» در ۱۳ قسمت ۱۳ دقیقه‌ای به کارگردانی و تهیه‌کنندگی «داود حدیثی» با تکنیک کات‌اوت برای مخاطبان کودک تهیه و تولید شده است. «آقا معلم و بچه‌ها» سعی دارد قصه‌ها و روایت‌های مشترکی را که برای کودکان در طول زندگی رخ می‌دهد، به بهانه معرفی روستا برای کودکان بازگو کند و علاوه بر تعامل کودکان با یکدیگر به تعامل دانش‌آموزان با معلم به منزله یک الگوی قابل رجوع نیز توجه دارد.

## رقابت

### کتاب و رسانه

فراخوانی جشنواره بیستم



بیستمین دوره جشنواره کتاب و رسانه برگزار می‌شود. جشنواره کتاب و رسانه در دوره بیستم در دو بخش «مسابقه آثار تولید شده» و «ایده‌پردازی تولید محتوای رسانه‌ای» پذیرای آثار و ایده‌های علاقه‌مندان است. به این دوره از جشنواره که مبتنی بر آیین‌نامه جدید برگزار می‌شود، چهار جایزه ویژه «ناشران فعال در استفاده از رسانه»، «شخصیت فعال رسانه‌ای کتاب»، «اثر برگزیده به انتخاب مردم» و «رسانه حامی کتاب» نیز افزوده شده است.

## یادداشت

### ریشه درخت سینمای ایران

آرش فهیم

منتقد سینما



سی‌ونهمین دوره جشنواره فیلم کوتاه تهران در شرایط و به شکلی متفاوت از دوره‌های اخیر این جشنواره برگزار شد. برگزاری در شرایط التهاب و اغتشاش و تحریم و انصراف از سوی عده‌ای، موقعیت ویژه‌ای را برای این جشنواره فراهم کرد. این اتفاق نشان داد، برخی جریان‌ها در پی اختلال در برگزاری جشنواره‌های هنری بعدی هم خواهند بود و تحریم جشنواره فیلم کوتاه، پیش‌درآمدی برای مشکل‌سازی جشنواره‌های فیلم فجر، تئاتر فجر و... خواهد بود. با این حال، اتفاقات سی‌ونهمین جشنواره فیلم کوتاه تهران نشان داد، این جشنواره‌ها به دلیل برخورداری از اصالت و اعتبار بین علاقه‌مندان، هیچ‌گاه دچار کمبود مخاطب نمی‌شوند، همچنان که در این جشنواره هم شاهد سالن‌های شلوغ و استقبال دوستداران فیلم کوتاه بودیم. اما به واقع، باید از این تهدید به منزله یک فرصت برای تقویت جریان‌های متعهد و اصیل بهره برد. البته نشان‌هایی از اصلاح روند برگزاری این جشنواره به سمت محتواگرایی دیده می‌شود. درست مانند تفاوت در برگزاری مراسم افتتاحیه در این دوره و دوره قبلی؛ سال گذشته و در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم کوتاه، آیین‌های آغازین و پایانی به شکلی اشرافی و پرزرق و برق برگزار شد و امسال سادگی حاکم بود.

از دیگر اتفاقات مثبت این دوره از جشنواره فیلم کوتاه تهران که یک حرکت اصلاحی نسبت به ادوار اخیر به شمار می‌آید، گریز از ژانرها و موضوعات خاص و محدود است. کسانی که دوره قبلی جشنواره فیلم کوتاه را تجربه کردند، به یاد دارند که اغلب فیلم‌ها، در ژانر درام اجتماعی، آن هم از نوع تلخ و سیاه بودند. «یاس» قبله آمل بسیاری از آثار دوره‌های قبلی بود، البته در دوره گذشته تعداد معدودی هم فیلم متفاوت حضور داشتند، اما وجه غالب، فیلم‌هایی با القای ناامیدی و پوچی بودند. در دوره سی‌ونهم فیلم کوتاه، شاهد حضور آثاری در ژانرهای متعدد بودیم. در کنار فیلم‌های اجتماعی، آثاری در ژانرهای جنگی، سیاسی، وحشت و... به نمایش درآمدند. با این حال، ژانرگرایی و تنوع بخشیدن به موضوعات و مضامین آثار، تنها یک وسیله برای رسیدن به هدفی والا و بلند است. جشنواره فیلم کوتاه زمانی به موفقیت خواهد رسید که از مسیر تنوع و جذابیت بتواند زمینه‌ساز بازتولید سینمای ملی و انقلابی و مردمی در ایران باشد.

نکته مهم این است که فیلم کوتاه و جشنواره‌ای که برای آن برگزار می‌شود، در واقع عرصه و محل پرورش و آمادسازی نسل آینده سینمای کشور است. همان طور که خیلی از کارگردان‌های مطرح امروز سینمای ما در دهه‌های قبل، در همین جشنواره ذوق آزمایی کرده بودند و بعداً به ظهور رسیدند. اتفاقاً زمینه فکر، سلیقه و جهت‌محتوایی فیلم‌های آنها از همان زمان و در همین جشنواره شکل گرفته بود. به همین دلیل هم جشنواره فیلم کوتاه تهران را باید جشنواره‌ای پایه‌ای قلمداد کرد که سازنده ریشه‌های درخت سینمای بدنه کشور خواهد بود. اگر قرار است درخت سینمای ایران تناور، پر شاخ و برگ و مملو از ثمرات مفید و شکلی باشد، باید از هم اکنون ریشه‌های آن در انجمن سینمای جوان و جشنواره فیلم کوتاه تهران ساخته شود.





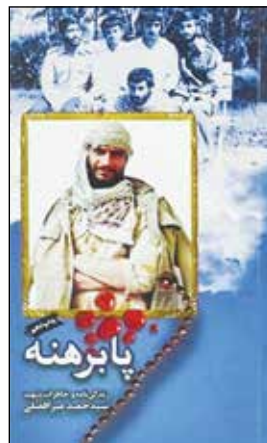
عملیات خیر بود، سیدحمید را دیدم که پابره‌ها می‌رفت، گفتم باز که پابره‌ها، جوابی نداد. یکی از شاخص‌های شهید حمید پابره‌ها بودنش بود، یک دست لباس و یک دست اورکت مستعمل هم داشت و یک چغیه. سیدحمید با آنکه مسئولیت محور را به عهده داشت؛ ولی دوشادوش رزمندگان زحمت می‌کشید. دهلاویه بودیم، قرار بود که کانال کنده شود، کار بسیار شاق و غیرقابل تحملی بود و آن هم به خاطر گرمای شدید و پشه‌هایی که نیش زجرآوری داشتند. من با آنکه بچه اهواز بودم، طاقت نداشتم و نمی‌رفتم، با این حال سید حمید با آقای جعفر نیا و چند رزمنده دیگر کانال می‌کنند و شکایتی نداشتند.

دشمن یعنی با تانک‌هایش پیش آمده بود تا نزدیکی‌های خاکریز ما. سیدحمید با همراهی جعفر نیا در سنگر کوچکی که داشتند برای مقابله با پاتک عراقی‌ها، شروع به شلیک آرمیجی کردند و آنقدر مقاومت کردند که دشمن مجبور به عقب‌نشینی شد. برای من باورپذیر نبود که سیدحمید و جعفر نیا بتوانند به تنهایی پاتک دشمن را جواب بدهند. هر چند که از گوش رو دفتر خون می‌آمد، اما آنان توجهی نداشتند.

به نقل از محمود احمدی  
هم‌رزم شهید سیدحمید میرافضلی

سیدحمید میرافضلی هفدهم سال ۱۳۳۵ شمسی، در شهرستان رفسنجان در محله قطب‌آباد دیده به جهان گشود. از مهم‌ترین فعالیت‌ها و مأموریت‌های سیدحمید به همراه دیگر نیروهای اطلاعات-عملیات، شناسایی منطقه «هورالعظیم» بود، که حاصل آن در عملیات «خیبر» به بار نشست.

با شروع عملیات خیبر و در پی حضور لشکر ثارالله در جزایر میجنون، سیدحمید که به جسد و چون منطقه به خوبی واقف بود، همراه رزمندگان این لشکر در منطقه حضور یافت تا در آخرین نبرد در زندگی خود چهره مردانه‌اش را با خون سرخ پیشانی‌اش رنگین کند. سرانجام روز ۲۲ اسفند سال ۱۳۶۲ به همراه سردار شهید، «حاج ابراهیم همت»، فرمانده محبوب لشکر محمد رسول‌الله(ص) سوار بر موتور مورد اصابت گلوله مستقیم دشمن قرار گرفت و به شهادت رسید.



به مناسبت روز دانش‌آموز و یادکردی از دانش‌آموزان مجاهد

# برای جهاد به هر میدانی وارد می‌شویم

## رقیه غلامی

خبرنگار

هفته دانش‌آموز یادآور هفته استکبارستیزی و نقش مهم دانش‌آموزان در دفاع از کشورمان در برهه حساس پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دوران دفاع مقدس است؛ دورانی که ۳۶ هزار شهید دانش‌آموز در آن در کلاس‌های ایثار و شهادت درس آزادی و آزادگی را مشق کردند. زینب وطن‌دوست از جمله دانش‌آموزان تبریزی است که برای امدادگری وارد میدان کارزار می‌شود، آن هم در جبهه غرب؛ کردستان. آنچه می‌خوانید شرح حال امدادگری این دانش‌آموز دوران دفاع مقدس است.

پس از پیروزی انقلاب گروهک‌ها تحرک خود را آغاز کرده و هر جا که می‌توانستند مردم را به طرف خود می‌کشیدند. در مدرسه ما هم اعلامیه پخش می‌کردند، مدام با فدائیان خلق بحث‌های گروهی داشتیم و من تلاش می‌کردم با مطالعه و پرس‌وجو از پدرم که از کتاب‌های استاد مطهری راهنمایی‌ام می‌کرد، بتوانم آنها را با منطق مجاب کنم. آنها بیشتر دانش‌آموزان تیزهوش را جذب خود کرده و به عراق می‌فرستادند.

دوره دبیرستان یک سال در کوثر و دو سال در عقربه بودم، از طرف آیت‌الله شهید مدنی نامه داشته و در بیمارستان امام برای رسیدگی به مجروحان فعالیت داشتم، چون شاگرد زرنگی بودم، مدیر مدرسه هم اجازه داد تا فقط در امتحان‌ها شرکت کنم؛ به همین دلیل سر کلاس نمی‌رفتم.

من و ژاله احمدی که از دوستان نزدیکم بود تنها گروه برای کمک به مجروحان بودیم که دوره‌های امدادگری را به مدت شش ماه فراگرفته و آن قدر کارکشته شده بودیم که به عنوان پزشک‌یار نیز گاه به حساب می‌آمدیم و بخیه و... انجام می‌دادیم. علاوه بر دوره‌های امداد با شکل‌گیری بسیج در دوره‌های آموزش نظامی هم شرکت کردیم که نخستین گروه بسیج خواهران بودیم. آن زمان بسیج خواهران در میدان دانشسرا بود، من رابط بین مدارس و بسیج خواهران بودم، در کنار آموزش نظامی در کلاس‌های عقیدتی نیز شرکت کردیم که پس از آن من به عنوان مربی عقیدتی به شهرهای بستان‌آباد و آذرشهر برای سخنرانی در خصوص نقش امام(ره) در پیروزی انقلاب می‌رفتم.

من و دوستم خانم احمدی چون هم عضو بسیج بودیم و هم از امدادگری سر در می‌آوردیم، از طرف دکتر عابدینی حق ورود و خروج به همه بخش‌های بیمارستان امام خمینی(ره) تبریز را داشتیم. آن زمان چون هنوز انقلاب ثبات لازم را پیدا نکرده بود، چندان نمی‌شد به همه اطمینان کرد، حتی مسرا هم برخی از گروه‌ها تعقیب می‌کردند که مسئولان به من گفتند تنها رفت‌وآمد نکنم.

## امدادگری در تبریز

بیشتر کار ما چون نماینده سپاه بودیم تخلیه رزمندگان و مجروحان در حیاط بیمارستان امام بود. ما آمار رزمندگان را که بیشتر از ارومیه به علت تحرک گروهک‌ها می‌آمد ثبت و نیاز آنها را نسبت به چگونگی تغذیه و حتی ارتباطشان با خانواده به آقای رحمان‌زاده که مسئول ما بود اطلاع می‌دادیم. بهمن ماه سال ۱۳۶۰ بود، به قدری مجروح آورده بودند که در اتاق‌ها جاس نبود و برانکارها را در سالن‌ها گذاشته بودند و پادم هست مجروحی هم که فارسی زبان بود، به خاطر جراحت زیاد داخلی به شهادت رسید.

## مصمم شدیم به جبهه برویم

با دیدن این صحنه ما هم اعلام آمادگی کردیم که به جبهه برویم که سال ۱۳۶۱ آقای مسگری گفت: به دو نفر خواهر برای کردستان نیاز است، امداد موضوع را با خانواده در میان گذاشتم، وقتی امضای پدرم را پای رضایت‌نامه گرفتم، وصیت‌نامه خود را هم نوشته و همه آنچه را که داشتم و دوست داشتم به دیگران بخشیدم، حتی پیراهن میهمانی خودم را هم که پدرم گرفته بود و بسیاری دوست داشتم، به دختر همسایه‌مان دادم.

من و خانم احمدی به همراه تعدادی از رزمندگان تهران رفتیم، آقای مسگری ما را تحویل ستاد نیروهای مسلح داد، آنجا ما را نسبت به موقعیت منطقه و خطرهای آنجا توجیه کردند و گفتند آنجا مانند جنوب نیست و خطر همیشه و همه جا هست و ممکن است شهید و اسیر شویم. ما هم گفتیم ما همه چیز را قبول کردیم که اینجا هستیم، فرمانده سپاه سردشت(حاج اکبر) ما را به همراه همسر و سه دخترش از تهران به همدان برد و از آنجا هم به بیجار رفتیم و از بیجار هم سوار بالگرد شده و در پادگان ارتش سقر پیاده شدیم، دیدیم آنجا مجروح

برای انتقال به سردشت تخلیه می‌کنند که ما هم همراه مجروحان سوار بالگرد شدیم و به خاطر خطر راه‌ها دو بالگرد دیگر هم ما را تا رسیدن به سردشت همراهی کردند. شب به پادگان ارتش سردشت رسیدیم تا رسیدن به آنجا حاج اکبر گریه می‌کرد و از خدا می‌خواست شهید شود و من و خانم احمدی با دیدن این صحنه متعجب می‌شدیم. دخترهای حاج اکبر دو، چهار و شش ساله بودند که یکی از آنها هم نام من(زینب) بود و من به اعتراض می‌کرد که زینب اسم اوست نه من.

## صبح امدادگری و عصر کار فرهنگی

وظیفه ما آنجا به غیر از امدادگری که در بیمارستان امام خمینی(ره) پشت سپاه سردشت بود، برنامه‌های فرهنگی و حضور در موقعیت‌های مختلف سردشت بود. غیر از ما دو نفر از شمال هم آمده بودند که یکی از آنها بچه چهل روزه‌اش را به مادرش سپرده بود آمده بود، به ما گفته بودند که باید در مجالس و جاهای مختلف حضور داشته باشیم تا مردم بدانند زنان هم در جامعه نقش دارند و با حجاب و رفتار ما آشنا شوند.

آن زمان گویی اصلاً آنجا از انقلاب و حجاب خبری نبود و مردها هم زنان‌ها را از رفتن به مسجد منع می‌کردند؛ حتی ماموستا و تعدادی از افراد کرد در مراسم که روز شهادت دکتر بهشتی در مسجد سردشت برگزار شد و ما حضور داشتیم، هنگام قرائت بیانیه توسط یکی از خواهران، از مسجد قهر کردند و رفتند تا نسبت به حضور ما در مسجد اعتراض کنند.

به قدری موقعیت آنجا به خاطر تحرک دموکرات و کومله خطرناک بود که برای هر کار کوچکی که بیرون داشتیم باید چند نفر محافظ ما را همراهی می‌کردند و این برای ما عذاب‌آور بود.

ما از ساعت هشت‌ونیم صبح تا ۴ عصر در بیمارستان امام خمینی که ۳۵ تا ۴۰ تختی بود کار می‌کردیم و پس از آن در نمایشگاهی که مقابل بیمارستان از عکس‌های شهدا گذاشته بودیم، فعالیت می‌کردیم تا دانش‌آموزانی که از آنجا می‌گذرند با انقلاب و... آشنا کنیم؛ چراکه ارتباط با مدارس و معلمان به خاطر شرایط آنجا و ترس معلمان از خطر جسمی و امنیتی که از طرف دموکرات و کوله آنها را تهدید می‌کرد، سخت بود.

## جهاد تبیین

ما تلاش داشتیم با کردهای مناطق مختلف ارتباط بگیریم تا بتوانیم با تعامل با آنها بسیاری از واقعیت‌ها را به آنها بیان کنیم.

پس از سه چهار ماه فعالیت در آنجا به من پیشنهاد شد که به تبریز برگردم و دانشگاه بروم؛ چراکه آن زمان گروه‌های مختلف به خاطر حضور نیروهای ارزشی در جبهه‌ها، دانشگاه را به تسخیر خود در آورده بودند، من برگشتم و خانم ژاله احمدی ماند و پس از آمدن من به تبریز حاج اکبر هم شهید شد که برای تحویل گرفتن پیکرش دشمن یک کامیون دارو خواسته بود.

## پشت جبهه

سال ۱۳۶۲ در دانشگاه تهران رشته علوم آزمایشگاهی قبول شدم؛ ولی نرفتم و در بیمارستان امام همچنان خدمت می‌کردم و گاه به عنوان نیروی سیار به بیمارستان سینا هم می‌رفتم. در کنار کار بیمارستان در بسیج خواهران که از خیابان دانشسرا به خیابان حافظ منتقل شده بود، اقلام کمکی مردم را که کنار آن نامه هم مردم برای رزمندگان می‌نوشتند، بسته‌بندی و برای ارسال به جبهه‌ها ساماندهی می‌کردیم.

در مراسم بدرقه رزمندگان و تشییع شهدا شرکت داشتیم که بدرقه برادرهایم و تشییع شهید جاوید و حیدرنیا از شاگردان پدرم از جمله آنها بود که برای من تکان‌دهنده و ارزشمند بود.

## مجروحی که همسرم شد

همان سال آقای محمدی فرمانده سپاه سردشت، از نیروهای زخمی بود که به بیمارستان آورده بودند. من ایشان را در طول اقامت در سردشت هرگز ندیده بودم، پس از آشنایی با آقای محمدی، با وی ازدواج کردم و پس از آن هم جذب آموزش و پرورش شدم. پس از ازدواج علاوه بر مدرسه در بیمارستان هم فعالیت می‌کردم و فرزندانم را مادرم نگه می‌داشت تا اینکه سال ۱۳۶۷ همراه همسرم که فرماندهی سپاه پیرانشهر را به وی سپردند، به سردشت رفتم و کارم آنجا مربی پرورشی بود، اوضاع دیگر مانند سابق نبود؛ هم امنیت کامل نبود و هم از نظر اجتماعی مردم رشد کرده بودند و من تلاش می‌کردم بیشتر با آنها ارتباط برقرار کنم.

## کتابخانه

# اعتمادسازی در نگاه امام(ره) و رهبری

تلخیص کتاب مدیریت شهدا در جنگ کردستان - ۲

اینترنت پر ایز» در خصوص رهبر معظم انقلاب می‌نویسد: «بزرگ‌ترین مشکل آمریکا در ایران حضور یک «ابر حریف» به نام آیت‌الله خامنه‌ای است که نقشه راه را می‌شناسد و مردم به او اعتماد آمیخته با اعتقاد دارند.»



خود لازم دارید. دولت بدون پشتیبانی مردم نمی‌تواند کاری بکند و هریک از وزارت‌خانه‌ها باید این مسئله را مدنظر داشته باشند که برای رضای خدا مردم را راضی نگه دارند. اگر شما تاریخ پنجاه سال سلطنت را ملاحظه کنید آن وقت تکلیف خودتان را می‌دانید که با ملت بودن چیست و بدون ملت بودن چیست.»

بنابراین از پشتوانه‌ها و سرمایه‌های مهم هر نظام اعتماد متقابل مردم و حکومت است که موجب اقتدار آن نظام می‌شود. این مهم در هنگام خطر خود را نشان می‌دهد؛ آنجا که مردم پای کار نظام می‌آیند و ضامن بقای آن می‌شوند. این مودت و وحدت جز با صداقت، عطفوت، مهربانی، اظهار محبت و حمایت، تقصد از مردم از طرف زمامداران و حکومت‌ها حاصل نمی‌شود. وقتی حاکمان و مسئولان حکومتی ساده‌زیست باشند، شریک غم و شادی مردم باشند و شبیه آنان زندگی کنند، این مودت شکل می‌گیرد.

از این منظر است که روزنامه آمریکایی «یواس‌ای‌تودی» به نقل از اندیشکده «امریکن

مردم‌محوری در افکار متعالی ایشان است. انقلاب اسلامی ایران با حضور گسترده مردم با ایثار و حماسه‌آفرینی تحت زعامت و رهبری حضرت امام خمینی(ره) شکل گرفت.

امام خمینی(ره) پیرامون نقش مردم در حکومت و اعتماد به مردم و مردم‌گرایی مباحث و مطالب فراوانی را یادداشت کرده و گفته‌اند. این مطالب عبارتند از: «مردم صاحبان اصلی انقلاب و کشور هستند»، «مردم ولی نعمت ما هستند»، «حکومت‌ها باید خدمتگزار ملت‌ها باشند، چنانچه در اسلام این سیره بود که حکومت در خدمت مردم بود و ارتش در خدمت مردم بود. حکومت‌ها از مردم انشا می‌شدند و ارتش نیز از آنها. اگر حکومت‌ها و ملت‌ها به سیره رسول اکرم(ص) و ائمه معصومین(ع) عمل می‌کردند، آرامش در همه جای ارض بود و این اختلافات و خون‌ریزی‌ها نبود.»، «حکومتی که در راس جامعه بوده است با مردم دیگر فرقی نداشته است؛ بلکه زندگی‌اش پایین‌تر بوده است.» «امروز مردم از وضع دولت مطلعند و شما مردم را از پشتیبانی



## سپاه نقشه آمریکا در ایران را خنثی کرد



نامید کردن در داخل کشور عنوان کرد و افزود: «آنها به دنبال ضربه زدن به انقلاب از درون و القای ناامنی هستند. این کار از سوی کشور آمریکا انجام می شود که در ده ماه گذشته چهار هزار جوان و نوجوان در آن کشته شدند.» حجت الاسلام حاجی صادقی اشاره کرد: «آمریکایی ها فکر می کردند آنچه خود به آن مبتلا هستند، در ایران اسلامی نیز به وجود بیاورند، اما به لطف الهی و با کارهای بزرگ و شایسته ای که انجام گرفت، جلوی دسیسه غربی ها گرفته شد. آنچه مردم در اخبار در این رابطه شنیده اند، بخشی از اقدامات نیروهای امنیتی و انتظامی بوده است.» نماینده ولی فقیه در سپاه بیان کرد: «دشمن در اجرای نقشه های خود برای ورود اسلحه به داخل و ترور افراد به طور کامل ناکام و محدود شده است؛ البته ممکن است در برخی نقاط افراد خودفروخته ای وجود داشته باشند که قصد چنین اقداماتی داشته باشند؛ اما به طور حتم به زودی بساط آنها نیز جمع خواهد شد.»

برای ضربه زدن به ایران کوتاهی نکرده اند و آنچه انجام نداده اند، به این دلیل بوده است که نتوانسته اند. وی از نمایش چهره تروریستی غربی ها در اغتشاشات اخیر گفت و بیان کرد: «راهکار آنها برای اقدامات تروریستی و مقابله با ایران، رساندن اسلحه به برخی افراد در داخل کشور بود تا بعضی به صورت آگاهانه و بعضی به صورت ناآگاهانه در کشور نامنی ایجاد کنند.»

نماینده ولی فقیه در سپاه به تلاش غربی ها برای ورود اسلحه به ایران از تمام مرزهای کشور برای ایجاد ناامنی اشاره و اظهار کرد: «به لطف الهی، انسجام، یکپارچگی، همکاری و هم افزایی نیروهای امنیتی و انتظامی جلوی این توطئه را گرفت. در این راستا، کشفیات بسیار بالایی از دشمنان صورت گرفت. همچنین نیروهای نظامی به پایگاه های ورود اسلحه به داخل کشور نیز ضربات سهمگینی وارد کرد و سرچشمه ورود اسلحه به کشور کور شد.» وی سناریوی ترور را از حربه های دشمنان برای

حجت الاسلام والمسلمین حاجی صادقی گفت: «دشمن در اجرای نقشه های خود برای ورود اسلحه به داخل و ترور افراد به طور کامل ناکام و محدود شده است؛ هر چند هنوز برخی افراد خودفروخته برای اجرای این حربه در داخل کشور وجود دارند.»

برنامه «بدون خط خوردگی» رادیو گفت و گو درباره شکست تلاش دشمن برای ورود اسلحه به کشور با هدف دامن زدن به اغتشاشات با حجت الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی، نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به صورت تلفنی گفت و گو کرد.

حجت الاسلام والمسلمین عبدالله حاجی صادقی با اشاره به مبارزه ایران با جبهه استکبار به سردمداری آمریکا و رژیم صهیونیستی گفت: «ایران همواره به دنبال دفاع از حقوق خود بوده است؛ اما آنها از هر اقدامی

دکتر کاردی، مدیر درمانگاه کوثر در گفت و گو با صبح صادق خبر داد

## احداث بیمارستان در شهرک شهید محلاتی



دارند، کلینیک دیابت که اولین کلینیک طرف قرار با بیمه نیروهای مسلح است و خدمات خود را به این بیمه شدگان رایگان ارائه می دهد، به نحوی که حدود پنج هزار نفر در این کلینیک تحت درمان قرار دارند. همچنین درمانگاه ریه، چشم، قلب، ارتوپدی، غدد و روماتولوژی، سونوگرافی و تصویربرداری پزشکی، پوست، داروخانه شبانه روزی و پزشک عمومی ۲۴ ساعته خانم و آقای، طب هوایی و ویژه معاینات استخوانی و ادواری و هاینروز، نیز دارد که برای یک کلینیک قابل توجه است. بیماران برای دریافت جواب آزمایش های پزشکی خود نیز می توانند از همین پایگاه استفاده کنند و بدون حضور در درمانگاه به صورت غیر حضوری جواب آزمایش را دریافت کنند. از طرف دیگر، برای افزایش رضایتمندی مراجعان سنی، کاردی در ساعات به اصطلاح مرده هم استفاده کنیم؛ بدین صورت که در روز جمعه هم زمان هشت پزشک متخصص و فوق تخصص برای درمان بیماران حضور دارند.

### شما ظاهراً ویزیت برخط هم دارید؟

بله، سازمان های بیمه گر مانند بیمه تأمین اجتماعی و سلامت از سال گذشته برای ویزیت برخط، نرخ هایی را تعیین کردند؛ البته از امسال بیمه نیروهای مسلح نیز فعالیت خود را در این رابطه آغاز کرده که این کلینیک به عنوان مرکز آزمایشی این طرح تعیین شده بود؛ اما با وجود آغاز این طرح هنوز صد درصد اجرا نمی شود؛ چون پایگاهی که برای این کار طراحی شده، هنوز نیازمند توسعه است؛ به همین دلیل پیش بینی می کنیم تا اول زمستان امسال تمام ویزیت بیماران تحت پوشش بیمه نیروهای مسلح را هم بتوانیم به صورت غیر حضوری انجام دهیم.

### خلاصه ای از وضعیت درمانگاه در دوران کرونا بگویید.

سال اول شروع کرونا به صورت ۲۴ ساعته اینجا حضور داشتیم و این در حالی بود که مراکز دولتی

### رحیم محمدی

خبرنگار دفاعی و امنیتی



درمانگاه کوثر شهرک شهید محلاتی (۱۵) با قدمتی چندین ساله به بهداری نیروی زمینی سپاه تعلق دارد. پیش از این با چند مدیر درمانگاه رده های سپاه در تهران گفت و گو کردیم، در این شماره با دکتر حسن کاردی، مدیر این درمانگاه گفت و گویی ترتیب دادیم که حاصل آن را در ادامه می خوانید.

### مرکز درمانی کوثر از چه زمانی فعالیت خود را آغاز کرده است؟

مرکز درمانی کوثر یا کلینیک درمانی کوثر در شهرک شهید محلاتی واقع شده و وابسته به بهداری نیروی زمینی سپاه است؛ این مرکز درمانی از سال ۱۳۷۴ فعالیت خود را آغاز کرده و به تدریج از اورژانس کوچکی به کلینیکی با وسعت ۳ هزار متر زیر بنا با ۱۶۰ نفر پرسنل و ۱۶۰ نفر کادر درمانی رسیده است. همین موضوع باعث شده است تا به طور میانگین حدود ۳ هزار نفر در روز به این مرکز برای درمان بیماری خود مراجعه کنند. تعداد مراجع کنندگان زیاد این کلینیک به حدی است که در ماه به صورت میانگین ۷ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان عملکرد داریم که برای یک مجموعه در این وسعت آمار خوبی است.

### درباره تعداد تخصص ها در درمانگاه بفرمایید؟

این کلینیک، درمانگاه تخصص دندانپزشکی با ۱۶ بونیست به صورت صبح و عصر، آزمایشگاه تشخیص طبی با تجهیزات کامل، پاتولوژی و ژنتیک، فیزیوتراپی خانم ها و آقایان که تا ساعت ۲۲ حضور

کرونا آمد، با تزریق آن از حجم بیماران کاسته شد.

### برنامه ای هم برای ارتقای کلینیک دارید؟

این کلینیک بعد از گذشت ۲۶ سال که از احداث آن می گذرد، توانسته از یک اورژانس و درمانگاه کوچکی به مرکز جامع بهداشت و سلامت تبدیل شود؛ این در حالی است که مطابق استانداردهای وزارت بهداشت سطح درمانگاه یا کلینیک از سطح درمانگاه کوثر پایین تر است، اما برای توسعه خدمات باید به دی کلینیک تبدیل شویم که لازمه آن هم داشتن اتاق عمل جراحی، ام آر آی و سی تی اسکن است؛ علاوه بر این استانداردهایی مانند فضای محیطی و دسترسی مردم به مرکز درمانی نیز برای چنین مراکزی باید لحاظ شود. بنابراین زمانی که این کلینیک فعالیت خود را آغاز کرد، مبنای آن بر اساس فعالیت درمانگاهی کوچک بود؛ زیرا جمعیت ساکنان شهرک شهید محلاتی نسبت به امروز تعداد خیلی کمتری را شامل می شد؛ بنابراین چنانچه این مرکز می خواهد توسعه یابد، باید در مکان دیگری و به صورت جامع تر احداث شود. این درمانگاه جوابگوی بیماران سرپایی است، ولی همان گونه که اشاره شد امکان ارائه برخی خدمات، مانند عمل های جراحی و بستری را نداریم و نبود چنین خدماتی، موجب شده است تا برخی بیماران به بیمارستان های چمران و بقیه الله (عج) مراجعه کنند؛ پس برای اینکه بتوانیم خدمات بیشتری ارائه دهیم، سردار سلامی فرمانده کل سپاه دستور احداث یک باب بیمارستان در این شهرک را صادر کردند که مراحل اداری آن در حال طی شدن است.

### با مراکز بیمه تکمیلی هم طرف قرار داد هستید؟

در این کلینیک با مهم ترین بیمه تکمیلی که طرف قرارداد هستیم، بیمه دی است که خانواده شهدا را تحت پوشش دارد.

و خصوصی به حالت نیمه تعطیل یا دورکار بودند؛ اما ما حتی موقع سال تحویل ۱۴۰۰ هم در کلینیک حضور داشتیم. اوایل فراگیری این ویروس چون ترس زیادی در جامعه وجود داشت، این موضوع موجب شده بود مردم از مراکز درمانی به شدت دوری کنند، لذا باید تلاش می کردیم این تابو را بشکنیم تا مردم برای درمان مراجعه کنند؛ از سسوی دیگر کادر درمان نیز هر چند به واسطه تماس نزدیک با بیماران، دچار این بیماری هم می شدند، اما با وجود این هیچ یک از کادر درمان در معالجه بیماران کوتاهی نکرد. از طرف دیگر تا یک مقدار در وضعیت جسمانی ما تغییری به وجود می آمد، نمی دانستیم نزد خانواده می توانیم برویم یا نه؛ به همین علت بیشتر کارکنان درمانگاه چندین روز در درمانگاه باقی می ماندند. البته با وجود همه تمهیداتی که در این زمینه اتخاذ کردیم، بیشتر کارکنان درمانگاه سه یا چهار بار به این بیماری مبتلا شدند، اما از زمانی که واکسن

## پاسدار

شماره ۱۰۶۷ | دوشنبه ۹ آبان ۱۴۰۱



### روی خط

#### استقبال از پخشی مستند فتنه در مسجد

۰۹۱۷۰۰۰۳۶۹۱ / رسانه های سعودی و آمریکایی، و براندازان بدانند در جرم ریخته شدن خون شهدای عملیات تروریستی خونین تکفیری وهابی ها در آستان مقدس احمد بن موسی شریک هستند و باید در برابر این جنایت هولناک در پیشگاه ملت ایران پاسخگو باشند.

۰۹۱۶۰۰۰۸۵۷۸ / سلام ما را از طرف سربازان جان برکف انقلاب سلام به سردار سلامی برسانید و خدمت ایشان عرض کنید صلابت و رسایی گفتار و قدرت کلام ایشان در روحیه سبزویشان این مرز و بوم ایجاد شور و شوق مضاعف می کند.

۰۹۳۷۰۰۰۷۴۲۴ / در صفحه ۱۵ شماره ۱۰۶۴ هفته نامه مطلبی تحت عنوان کمک هزینه نوزادان درج شد و ابلاغیه قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت از سوی فرماندهی محترم کل سپاه نیز به رده ها ابلاغ گردیده، اما متأسفانه طی تماسی که با سازمان عملیات حقوق گرفتیم اظهار نمودند، در این خصوص هنوز چیزی به ما ابلاغ نشده است. لطفاً علت مغایرت را پیگیری فرمایید تا حقی از همکاران ضایع نشود.

#### صبح صادق: منتظر تماس همکاران ما برای پیگیری باشید.

۰۹۱۹۰۰۰۸۳۸۱ / از مسئولین محترم تقاضا دارم نسبت به حذف اجاره آزاد خانه های سازمانی اقدام جهادی انجام دهند تا سایر افراد هم بتوانند حداکثر ۵ سال در منازل سازمانی سکونت داشته باشند و عدالت رعایت شود.

۰۹۱۱۰۰۰۸۶۳۳ / یکشید ما را، ملت ما بیدارتر می شود! این جمله امام امت برای همیشه تاریخ است و دشمنان ایران و اسلام بدانند که با ترورهای کور نمی توانند ما را از انقلاب و اسلام جدا کنند.

۰۹۳۹۰۰۰۰۰۲۶ / با توجه به افزایش نرخ تورم و کمبود منابع از مسئولین محترم انتظار می رود نسبت به افزایش حق اولاد افرادی که صاحب فرزند دوم به بعد یا افرادی که صاحب فرزند دو قلو و چند قلو هستند اهتمام داشته باشند.

۰۹۱۲۰۰۰۹۸۳۶ / جدایی طلبان و سلطنت طلبان موساد و سرویس های غربی و عربی و سیا پشت صحنه حوادث اخیر است، باید بهتر از این روشنگری کرد.

۰۹۱۳۰۰۰۵۱۸۳ / دوستان بسیج مسجد ما هر شب یک فیلم مستند درباره فتنه اخیر و سابقه آن و دیگر مسائل که روشنگر بود پخش کردند، استقبال خیلی زیاد بود، قرار شد هفته ای دو شب مستند پخش کنیم، برای سخنرانی ها اینقدر استقبال نداشتیم. پیشنهاد می کنم همه بچه بسیجی ها توی مسجد انجام بدن.

۰۹۱۱۰۰۰۸۱۶۹ / دشمنان انقلاب خیال کردند با ترور و آشوب با دلارهای سعودی و سرویس های صهیونیستی می توانند ملت بزرگ ایران را متوقف کنند! زهی خیال باطل، ما این انقلاب را تا ظهور حضرت ولی عصر ادامه خواهیم داد.



# صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: عبدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعدالله زارعی،

عزیز غضنفری، فرهاد مهلوی، مهدی سعیدی،

فتح‌الله پیریشان، احد کریم خانی، حسین عبداللہی فر

دبیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی

مدیر فنی: محمد صالح نادری

نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی

صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی

عکاس: حامد گودرزی

ناظر چاپ: سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: (۰۲۱)۳۸۵۲۲۴۴۶

تلفن: (۰۲۱) ۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰

ssweekly.ir

@ssweekly

info@ssweekly.ir

نمبر: ۷۷۴۸۸۴۲۶

سامانه پیامک: ۰۳۳۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۶۷ | دوشنبه ۹ آبان ۱۳۰۱

## کتیبه سبز

### با بصیرت باش

به مناسبت روز دانش آموز

روز، روز شکوه باورهاست عاشقی را دوباره تمرین کن سبز شود بر برابر دشمن سرخ، خود را فدایی دین کن روز زین دانش آموز است دانش آموزی آفتابی باش با تو ایران بهار می ماند پس بمان سبز و انقلابی باش باش «فهمیده» با بصیرت، چون قمریانی که بی ریافتند مثل آنان که در چنین روزی پرگشودند و تا خدا رفتند سروهایی که بر برابر حق سجده کردند و رو سپید شدند غزل سرخ عشق را خواندند لاله لاله، همه شهید شدند واژه واژه شدند جاری تا واگون شد خطوط استکبار پای طاغوت را قلم کردند و سرودی شدند معنادار روزی از جنس روزهای خداست قدر آن قدر لیلہ القدر است برکاتش برای ما این «روز» پر بهیما مثل غزوه بدر است پس بیا تا توان به تن داری حرمتش را بدار فرزندان! تا همیشه شعارت این باشد: «من به این انقلاب پاندم»

حظله ربانی

## برای ایران

بار الها کشورم را حفظ کن مردمم را رهبرم را حفظ کن کشورم در طول تاریخ و زمان رنج دیده گنج دارد بیکران دست هایش حافظ امتینند دافع اشرار از این ملتند مردمانش بی نظیر روزگار عهد بسته با خدا؛ پروردگار فاطمی سیرت حسینی صورتند حیدری صولت محمد شوکتند رهبری کوهچمو کوهی استوار باصلابت در مسیر کردگار ترسی از دشمن ندارد هیچ هیچ ای عدو بر پای او دیگر مپیچ او ولی ذات پاک کبریا در زمان غیب ختم اوصیا ای برادر هوش باش و هوش باش سعی کن بهر ولایت گوش باش گوش بر فرمان قرآنی او جمله های نغز و برهانی او بار الها کشورم را حفظ کن مردمم را رهبرم را حفظ کن شر شیطان بزرگ و غریبان دور بنما از سر این مردمان

برهان باقری

## صبحانه

### روه خروشان زندگی

زندگی رود خروشان و زیبایی است که به ما هدیه شده است و ما را همراه خود می برد. گاهی تند و گاهی کند، گاه از کنار مناظر زیبا عبورمان می دهد و گاه از لجنزارها، اما همواره با خود عشق و روشنی دارد. این ما هستیم که در کشاکش این رود باید مراقب باشیم تا عمق آن ما را غرق نکند و مناظر اطراف، غافل....

## تلخند

لندن آینده دشواری را پیش رو دارد - کارتونییست: جین گوادرز/هلند



## داستان

### آخرین نفر

خودش را آماده کرد تا پاسخی جانانه بدهد. اما محتویات ظرف غذا حواسش را پرت کرد. - حاجی خدایتش چه توقعی...؟ عه اینکه استمبولیه، خویه گفتم نمی خورم ما... و بی توجه به بحث، گوشه‌ای را برداشت و با عصبانیت چند جمله گفت و گوشه‌ای را گذاشت. - مامان من که گفتم غذای شنب مونده نمی خورم باز برام غذای دیشبو گذاشتی؟... نه بابا می‌رم از رستوران می‌گیرم... اینو نمی‌خورم...

و بلافاصله غذایش را راهی سطل زباله کرد. من و حاجی به هم نگاه کردیم. بار اولش نبود، اما این بار یک دقیقه از اظهار فضلش نگذشته بود... حاجی آرام و کمی غمگین رو به مجید که آماده رفتن به رستوران بود، گفت: «آقا مجید تو آخرین نسلی بودی که قناعت رو دیدی، ولی آخرین آدمی نیسی که قناعت و شکرگزاری رو یاد نگرفتی، جای نعمت خدا توی سطل زباله‌اس آخه پسر؟»

مجید در اساق را باز کرد و بسالحنی بین عصبانیت و خستگی گفت: «ولمون کن حاجی توروخدا... گشمنموهنا؛ قناعت کیلو چنده...»

غذا نیاوردی هستا...» تشکر کردم و ظرف غذایم را نشانش دادم تا خیالش راحت شود؛ وگرنه هر طور بود مرا در کنار سرفه کوچک و ساده‌اش می‌نشاند. تخم مرغ‌های آبپز شده را با سلیقه پوست کند و همانطور که گوجه‌های خورده شده را کنارش می‌چید، با خنده دلسوزانه‌ای گفت: «مجید چند روزه حرفای بودار می‌زنی تو اینستا و توییتر، چه خبره؟ تند می‌ری پسر، یواش برو...»

مجید طبق معمول انگار دنبال کسی می‌گشت تا دانسته‌ها و اخبارش را به رخ بکشد، با قیافه حق به جانبی گفت: «ببین حاجی من از همه دلایل می‌گذرم، به هیچ کدومشم کار ندارم، سر همین اقتصاد داغون چقدر داریم اذیت می‌شیم آخه؟ همه چی گرون! آخرین نسلی هستیم که یادم میاد یکی کار می‌کرد نون ده نفرو می‌داد، همه‌ام راضی بودن... الان نمیشه خرج کرد، نمی‌شه شکم بقیه رو سیر کرد، همین بلوز تن من خداتومن پولشه آگه همه کار نکنیم، نمی‌تونیم زندگی کنیم که...»

حاج میرزا آرام گفت: «من قبول دارم؛ ولی غیر از گرونی توقعات هم بالا رفته، تحریمم که چی بگم مثل به چنگه...» مجید یک لحظه

## نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان



مجید همانطور که در ظرف غذایش را روی میز می‌گذاشت، گفت: «حاجی مبارک باشه، ولی به خدا خودتو تو در دسر انداختیا، همین رستوران اداره می‌رفتم زحمت کمتر بود...» حاجی نان که حرفی نداشت، بچه‌ها هوس دیزی عیال ما رو داشت، منم که دیگه باز نشست شدم، میرم دم دستش کمکش می‌کنم، به جمعه دور همیم خوش می‌گذره...»

رسم بود از بچه‌ها هر کسی باز نشست می‌شد، همه را برای ناهار دعوت می‌کرد و حالا بعد از سسی و خورده‌ای سال نوبت حاج میرزا کارشناس خبره بیمه بود که چند سالی با هم هم‌اتاق و هم‌کار شده بودیم. مرد فهمیده و صبوری که برای همه‌مان محترم و عزیز بود. نگاهی به دفتر و پوشه‌های روی میز انداخت و با محبت پدران‌های گفت: «ناهار نمی‌خوری؟ آگه

## صادقانه

### فرصت عمر

امام عسکری (ع) فرمود: عمرهای شما رو به کاهش است، دوران شما محدود است، مرگ ناگهان فرا می‌رسد، هر که نیکی بکارد، خوشی درو می‌کند و هر کس زشتی بکارد، پشیمانی درو می‌کند، هر کسی آنچه را کشت کند درو خواهد کرد، نه کند رو از بهره و نصیب خود عقب می‌ماند و نه حریص بیش از آنچه مقدر اوست به دست آورد، به هر کس خیری برسد، از خداست و هر کس از شری حفظ شود، خدا او را حفظ کرده است.

گهرهای عسکری (ع)، حدیث شماره ۱۳۳۴

## غیر رسمی

### ذوق ادبی



نعمت میرزا زاده یا نعمت «آزم» از شاعران انقلابی خراسان (متولد ۱۳۱۷) از شاگردان محمد تقی شریعتی و کانون نشر حقایق بود که پس از انقلاب به سازمان مجاهدین [خلق] گرایش پیدا کرد و از ایران رفت و تاکنون هم موضع تندی دارد. او می‌گوید: سیدعلی خامنه‌ای ذوقیات ادبی‌اش خوب بود، زیباترین شعر از شاعران معروف به سبک هندی، یعنی شاعران دوران صفوی، از جمله صائب و کلیم، اینها را ما همیشه از زبان آقای سیدعلی خامنه‌ای می‌شنیدیم. ذوقیات شعر ایشان به گونه‌ای بود که وقتی در سال ۱۳۴۳ من و آقای شفیعی کدکنی می‌خواستیم کتاب شعر امروز خراسان را تألیف کنیم، آقای علی خامنه‌ای هم در ذهنیات ما در شمار نامزدهایی بود که باید به ایشان مراجعه کنیم و از ایشان شعر بخواهیم. یعنی به نظر ما کسی که آن مقدار با شعر آشناست و این همه تک بیت را از حفظ است، طبیعتاً نمی‌تواند شاعر نباشد. از علی خامنه‌ای نیز خواستیم که برای درج در کتاب شعر امروز خراسان، به ما شعر بدهد، البته علی خامنه‌ای گفت که من شاعر نیستم و شعر ندارم. وجود علی خامنه‌ای و یکی دیگر از اینها مثلاً آقای حکیمی که اینها به حساب طلاب جوان روشنفکر بودند، موجب یک مقدار گرایش‌های مذهبی لاقابل به صورت عاطفی هم در ما شد، به ویژه که واقعه خرداد ۴۲ به کلی صحنه را عوض کرد، یعنی در ذهنیات خود من نیز تأثیر گذاشت.

رسول جعفریان نویسنده و استاد تاریخ دانشگاه

## حسن ختام

### آخرین امانت‌دار

حسن نوروزی

نویسنده

آسندی و رودهای مهر و محبت، از رد قدم‌های جاری شد.

نگاهت خورشیدی بود بر بیکره جهان هستی. نوری بود بر چهره زمین. آسمانی بود بر پهنه بلندی‌های زمین. با شمایم ای یازدهمین ستاره منظومه عشق.

کلامت، دل‌های کویری و جاهل را باران هدایت بود و لب‌های متبرکت، نور را مزه می‌می‌کرد.

تو آمدی و کوچه‌های مدینه را باران شکوفه پوشاند؛ آسندی و آینه‌ها به پابوسی ات، آب‌های جهان را به انعکاس برخاستند. آمدی تا یازدهمین چراغ بر فروغ ولایت باشی.

آمدی تا امانت را به دست آخرین حجت بسیاری و زمین عدالت را درستان با کفایت به بار نشاند.

مولای من، با صاحب‌الزمان (عج)، در چنین ایامی که نور وجود پدران مدینه را منور کرده، شما هم بیاید تا غبار نشسته بر چهره زمین بارانی شود. تا بهار دوباره صورت زمین را زینا کند. شکوفه‌های مهربانی و مودت غنچه کند. رودخانه‌های شادی و زیبایی جاری شود. شما هم بیاید که جهان دوباره متولد شود تا آدمیان گمشده خود را پیدا کنند.

## سلامت

### میان وعده‌های مدرسه

## زهره وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه



میوه‌های خشک‌شده و برگه‌ها: در بسیاری از آجیل‌فروشی‌ها انواع میوه‌ها به صورت خشک شده وجود دارد. علاوه بر این، خود شما هم می‌توانید به‌سادگی بسیاری از میوه‌هایی را که در اختیار دارید خشک کنید. برگه‌های هلو، زردآلو، انجیر خشک، توت خشک، کشمش و... علاوه بر اینکه سرشار از مواد مغذی، مانند روی، مس، آهن، منیزیم و ویتامین E هستند، از این‌ها به بیوست جلوگیری می‌کنند. آب‌میوه‌های طبیعی: آب پرتقال طبیعی یکی از بهترین و مناسب‌ترین آب میوه‌ها در فصل پاییز است که از این‌ها به سرماخوردگی جلوگیری می‌کند و احساس نشاط خوبی را به دانش‌آموزان می‌بخشد. علاوه بر آب پرتقال، آب هویج، آب انار، آب سیب، آب مخلوط مرکبات مانند آب پرتقال و نارنگی و گریپ‌فروت هم بسیار مناسب هستند. شربت آب‌لبیمو تازه، عسل، زعفران و هل نیز بی‌نظیر است. ساندویچ‌های متنوع: ساندویچ پنیر و سبزیجات، مخلوط نان و پنیر با سبزیجات از نظر پروتئین کامل است و تمام نیاز پروتئین دانش‌آموزان را برآورده می‌کند. نان، پنیر و گردو: این ساندویچ سرشار از منیزیم، فسفر و مس است و برای تقویت هوش دانش‌آموزان مناسب است. نان و تخم‌مرغ و کره: ساندویچی سرشار از پروتئین و کالری است که رشد دانش‌آموزان، به ویژه در سنین رشد و دوران نوجوانی را تأمین می‌کند. نان و سیب‌زمینی و پنیر پیتزا: می‌توانید به این ساندویچ مقداری جعفری اضافه و طعمی جدید و بی‌نظیر را برای فرزندتان ایجاد کنید. آجیل‌ها و تخمه‌ها: یک مشت آجیل سرشار از پتاسیم، منیزیم، مس، آهن، روی و... است که برای کودکان فوق‌العاده مفید است.

## راه نرفته

### ارتباط درست با نوجوانان

محسن وافی

مشاور

**سؤال: در وضعیت فعلی، روشنگری نوجوانان از چه راه‌هایی امکان‌پذیر است؟**

پرسشگر گرامی، اینکه دغدغه شما روشنگری و راهنمایی نوجوانان است، بسیار مهم و کاری اثربخش است. همه ما می‌خواهیم نوجوانان ما نسبت به مسائل و شبهه‌های روز آگاه باشند، اما گاهی با رفتارهای نادرست از مسر علاقه و دلسوزی باعث اشتباه و نتیجه عکس در تربیت نوجوان می‌شویم. نحوه برخورد با اشتباهات نوجوانان یکی از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که بسیاری از ما از آن اطلاع نداریم. ما در نقش پدر و مادر اشتباهاتی می‌کنیم؛ بنابراین مدام او را ارشاد و نصیحت می‌کنیم. این امر کار اشتباهی است. همه ما انسان‌ها اگر اشتباه نکنیم، تجربه کسب نمی‌کنیم و آموزش نمی‌بینیم؛ اما حدود این اشتباهات و جنس آنهاست که اهمیت دارد.

اولین مسئله در سنین نوجوانی تأثیرپذیری آنها از دوستان است؛ پس سعی کنیم در انتخاب دوست خوب و بصیر به او کمک کنیم، البته باید سعی کنیم هرگز دوستان او را به طور مستقیم زیر سؤال نبریم. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات والدین در نحوه برخورد با افزایش بصیرت نوجوانان کمبود ارتباط است. از معلم‌ها و افرادی که نوجوانان آنها را قبول دارد، کمک بگیرید. رفتار درست و غلط را در گفت‌وگو تبیین کرده و نتیجه‌گیری را به او واگذار کنید. در برابر سؤالات متعدد و گاه سرسختانه او موضع نگیرید و تلاش کنید ارتباط دوستانه‌ای بین شما باشد. بگذارید هر چه سؤال دارد بپرسد و حتی گاهی بدیهیات را نفی کند. این موضوع به شما فرصت می‌دهد گره‌های ذهنی او را باز کنید.